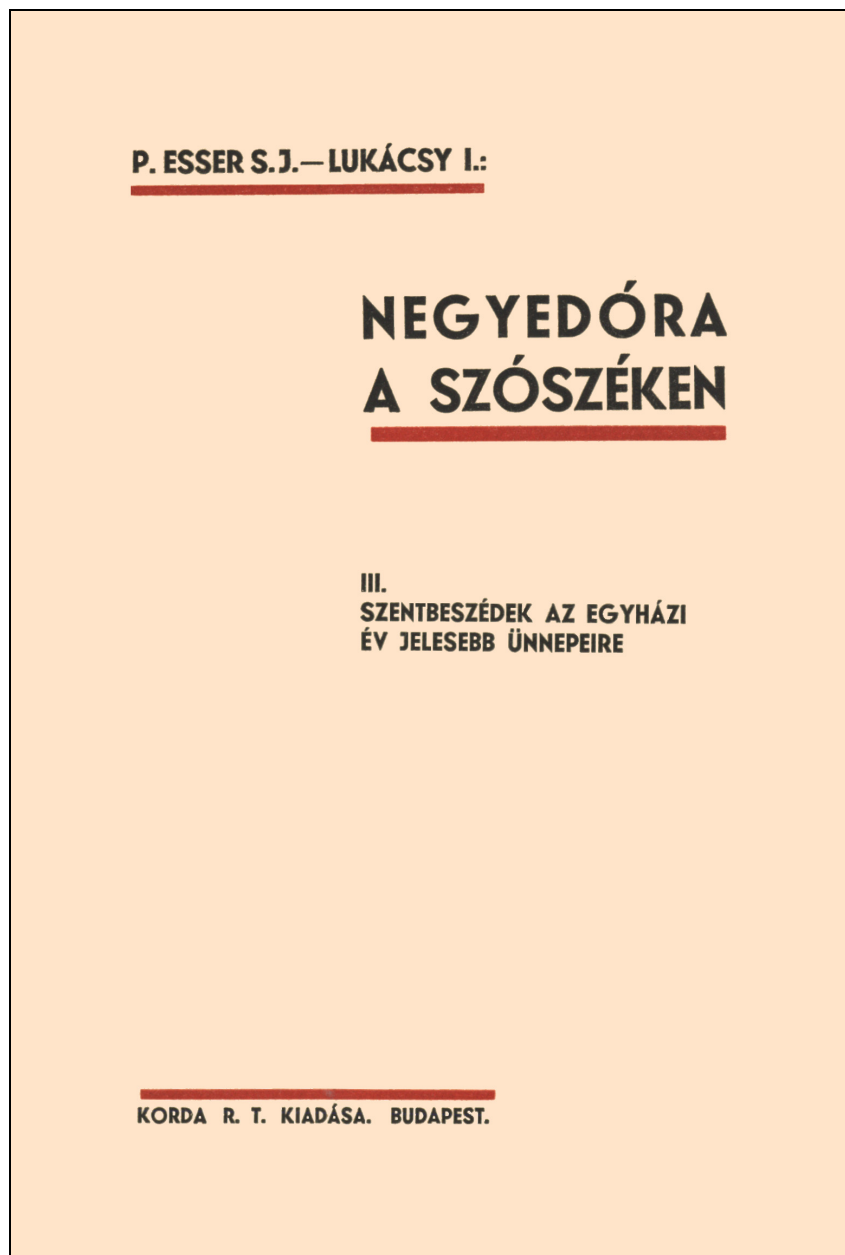

Esser X. Ferenc

Negyedóra a szószéken III.

mű a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár (PPEK)
– a magyarnyelvű keresztény irodalom tárháza – állományában.

Bővebb felvilágosításért és a könyvtárral kapcsolatos legfrissebb hírekért
látogassa meg a <http://www.ppek.hu> internetes címet.

Impresszum

P. Esser X. Ferenc S. J.

Negyedóra a szószéken

III. kötet

Szentbeszédék a vasárnapi szent evangéliumok alapján

Szentbeszédék az egyházi-év jelesebb ünnepeire

Fordította

Lukácsy István

Kalocsa egyházmegyei áldozópap

Nihil obstat.

Dr. Julius Czapik

cens. dioec.

Nr. 2415/1935. Imprimatur.

Strigonii, die 17. Augusti 1935

Dr. Julius Machovich

vic. generalis

A könyv elektronikus változata

Ez a publikáció az azonos című könyv elektronikus változata. A könyv a Korda R. T. kiadásában jelent meg Budapesten, év megjelölése nélkül (1935-ben). Az elektronikus változat a Korda Kiadó engedélyével készült. A könyvet lelkipásztori célokra a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár szabályai szerint lehet használni. Minden más szerzői jog a Korda Kiadónak.

Tartalomjegyzék

Impresszum	2
Tartalomjegyzék	3
Szeplőtelen Fogantatás ünnepére	4
Karácsonyra	6
Szent István vértanú ünnepére	8
Szent Szilveszter estéjére	10
Újévre	12
Vízkeresztre	14
Szentcsalád ünnepére	17
Szent József ünnepére	19
Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepére	21
Nagypéntekre	24
Húsvétvasárnapra	26
Könyörgőnapokra	28
A májusi ájtatosságról	30
Áldozócsüdtörtökre	32
Pünkösdre	34
Úrnapi	36
Jézus Szíve ünnepére	38
Szent Péter és Pál apostolok ünnepére	41
Nagyboldogasszony napjára	43
Kisasszonyra	45
Kántorböjtökről	47
Órangyalok ünnepére	49
Rózsafüzér Királynéja ünnepére	51
Mindenszentek ünnepére	54
Halottak napjára	56

Szeplőtelen Fogantatás ünnepére

„Az angyal mondá: Üdvözlégy, malasztal teljes!” (Lk 1,28)

Szűz Mária szeplőtelen fogantatásának ünnepét két különböző oldalról tekinthetjük: egy szomorú, sötétebb s egy napfényes, vidámabb oldalról. Szerencsénkre az első, a sötétebb oldala már a múlté; a jelené a szebbik, a vidámabb oldala. Az *első* arra oktat, amit Ádámban elvesztettünk; a *másik* arra tanít, amit Jézus Krisztusban nyertünk és újból megtalálhatunk. Szeplőtelen Szent Szűz, jöjj segítségünkre, kik rólad elmélkedünk.

I.

A Szeplőtelen Fogantatás titkának hallatára csodálatos és fenséges kép bontakozik ki lelki szemeink előtt, melyet nem győzünk eléggé csodálni. Az a kép ez, melyben a szeplő nélkül fogantatott Szent Szűz legelőször a kis Bernadettnek mutatta meg magát a franciaországi Lourdes városkában. Csupa derű és áhítat ömlik el egész lényén, amint ott áll hófehér ruhában összetett kezekkel. Lábai alatt a kígyó s a földgolyó. Ezen képén minden áhítatot lehel, fenséget és méltóságot áraszt. Minél tovább szemléljük ezt a képet, annál inkább arra a meggyőződésre jutunk, hogy ez a kép túlságosan is szép erre a mi földünkre s nem illik a siralmak és átok eme völgyébe; úgy érezzük, hogy ennek illő s megfelelő helye egyedül odafent van az égi magasságokban. Ott látta ennek a képnek az eredetijét Szent János apostol és evangélista is a Jelenések könyvének leírása szerint, amikor szent elragadtatásban szemlélte az „Asszonyt”, kinek öltözete vala a nap, lábai alatt a hold és fején tizenkét csillagú korona.” (12,1)

De még egy másik okból is szinte hajlandók volnánk eltakarni ezt a képet a bukott emberiség tekintete elől. Ennek látása ugyanis örökös és néma szemrehányást jelent számunkra; szomorú emlékét idézi fel mindannak, amit ösatyánk, Ádám révén elvesztettünk. Ó igen! Vajha az eredeti bűnnek vésszesen sötét árnya ne suhant volna el, vagy helyesebben, ne telepedett volna meg soha a paradicsomkert napfényes, vidám mezőin! Akkor most mi is hasonló szépségben s fényben ragyoghatnánk. De így az ő képének szemlélése csak fájdalmas veszteségeinkre emlékeztet bennünket.

Mert amikor felragyog előttünk fenséges alakja fényes, hófehér öltözetében, amely mintha csak makulátlan liliomok színeiből volna szöve, önkénytelenül is azt juttatja eszünkbe, hogy hiszen Isten eredeti elgondolása szerint nekünk is hasonló tisztaságban kellene tündökölnünk. Sorsunk ösatyánk kezébe volt letéve, s ha ez el nem bukik, az ártatlanság s kegyelem tiszta ruhája átöröklődött volna az apáról a fiakra, a késő unokákra, át a legtávolabbi nemzedékre. De ó Istenem, mily szomorú kezdet! Mert egy vészterhes órában széttépte ösatyánk mind e gyönyörű öltözékünket s azóta kifosztott mezítelenségben és szegényen jövünk a világra. Semmi sem maradt meg a régi fényből s gazdagságból. Koldusok gyermekeihez hasonlítunk, kik ócska, szegényes rongyokba öltözködnek. Valóban elsóhajthatjuk a Szeplőtelen Fogantatás képe előtt Jeremiás próféta siralmának szavait: „Akik bíborban nevelkedtek, a ganéjt ölelgetik.” (4,5)

Az Immaculata lábai alatt láthatjuk a kígyót s a földgolyót, míg Ő maga az égre emeli tekintetét. Hogy is csalogathatnák, csábíthatnák Őt a föld örömei és minden javai! Hisz az ő szíve nem ismeri azt a gonosz kívánságot, mely minket folytonosan az elé a szégyenteljes válaszut elé állít, hol döntenünk kell arról, mi kedvesebb: Isten s a mennyország az ő tiszta örömeivel, avagy inkább a föld, a világ ennek minden haszontalanságaival? Az ő szíve mitsem tud arról a gonosz kívánságról, amely a mi szívünk békéjének még legderűsebb napjaiban is szünet nélkül a kísértések sötét viharfelhőivel vonja be lelkünk tiszta, kék egét s

felhőszakadások és jégesők borzalmas pusztításait idézi elő lelki életünkben! Végül nem ismeri azt a bűnös hajlandóságot sem, mely Szent Pál apostol óta minden jószándékú lélek ajkain ezeket a sóhajokat fakasztja: „Ki szabadít meg engem e halálnak testéből?” (Róm 7,24)

Láthatjátok, hogy a szeplő nélkül fogantatott Szent Szűz képe bizony szomorú emlékeket idéz fel lelkünkben. Emlékeztet ugyanis bennünket Ádámban elszenvedett fájdalmas veszteségeinkre. Azért bizonyára ti is úgy véltétek, hogy ezt a képet el kell távolítani lelki szemeink elől s akkor eltűnnek majd a hozzáfűződő fájdalmas emlékezeink is.

II.

De mégsem! Hisz ezáltal attól a képtől fosztanánk meg magunkat, amely egyúttal legédesebb reményeink s annyi vigasztaló bizakodásainknak forrása. Mert az Immaculata képének nem csak ez az egy szomorú oldala van, hanem van annak egy másik, napfényesebb oldala is. Ez abból is kiviláglik, ha meggondoljuk, hogy voltaképpen kinek is köszöni a boldogságos Szűz Mária az ő minden szépségét és fényét? Vagy így is feltehetjük a kérdést: vajon a boldogságos Szűz Mária a saját erejéből maradt-e ment az eredeti bűntől?

Amikor 1854. dec. 8-án IX. Pius pápa Szűz Mária szeplőtelen fogantatását hitcikkellyé nyilvánította, Ádám bűnbeesett maradékainak vigasztalására így imádkozott hangos szóval a szentmisében: „Ó Istenünk, ki a te szent Fiad halálát előreláttad s ezért a boldogságos Szűz Máriát minden bűntől megőrizted!” Szűz Mária tehát a maga szeplőtelen fogantatásában Jézus keresztfájának legnemesebb gyümölcse. Benne láthatjuk, micsoda hatalmas ereje van az édes Üdvözítő megváltó munkájának s a megváltás révén szerzett kegyelmeinek.

A bűnbeesés után földünk puszta s kopár vidékhez hasonlított, melyen nem nőtt más, csak haszontalan szúrós tövis és bogáncskóró. Vagy tán nem így festik le a zsoldáros és Szent Pál apostol is (Róm 3,9) az emberiség állapotát? „Nincs, ki jót cselekedjék, – mondja a zsoldáros – egyetlen egy sincs. Mindnyájan elhajlottak, mindegyütt haszontalanokká lettek; nincs, ki jót cselekedjék, egyetlen egy sincs. Nyílt sír az ő torkuk; nyelvüket álnokul forgatják, ápsisok mérge vagyon ajkaik alatt. Szájuk tele átokkal és keserűséggel; lábaik gyorsak a vérontásra. Romlás és szerencsétlenség vagyon utaikon és a békesség útját nem ismerik.” (Zsolt 13,1–3)

De íme, Jézus felszáll keresztfájára s szentséges Szívének dúsan csörgedező vérével megtermékenyíti a világ kietlen földjét. Csodálkoznunk kellene akkor is, ha ennek nyomán a föld 30-szoros gyümölcsöt hozott volna. De, ó csodák csodája! Mert amit a legmerészebb képzelet sem sejtethetett volna meg soha, az eleven valósággá vált; a világ sivár földjén ugyanis olyan virág nyílt ki, mely színeinek pompájával, illatának mennyei kellemével s elragadó szépségével még az eget is bámulatba ejti, s a teljes Szentháromság szent vetélykedésének tárgyát képezi. S ez a csodálatos virág valóságos földi szülött, akárcsak Ádám többi ivadékai; mégis egészen tiszta, szeplőtelen és malasztal teljes, minthacsak a Paradicsom s nem is a föld volna hazája. Ez a bájos virág: a szeplő nélkül fogantatott Szent Szűz.

Mily nagy vigasztalás száll szívünkbe, ha a Szeplőtelen Fogantatás képét erről a szebbik oldaláról vesszük szemügyre! Mert mi tudjuk, hogy Jézus Krisztus nemcsak ő érette halt meg a kereszten, hanem miértünk mindnyájunkért is feláldozta magát. Nem csak az ő számára szerzett kegyelmeket, hanem a mi számunkra is. Ennek a kegyelemnek a teremtő és éltető erejét szemlélhetjük ma a boldogságos Szűz Máriában. S minél jobban kitarjuk mi is szívünket e kegyelmek befogadására, annál tökéletesebb fokban nyerjük vissza ősi, paradicsomi szépségünket. Megrongált épületeket helyre állíthatunk, a már megfakult, egykor bájos kép visszanyerheti eredeti friss, üde színeit és szépségét; de Istennek legyen hála, az elvesztett paradicsomi ártatlanságot is visszaszerezhetjük, mégpedig csaknem teljes fényében

és szépségében, a mi Urunk Jézus Krisztus kegyelme által. Mutatja ezt a Szeplőtelen Fogantatás vigasztaló nagy titka és igazsága.

Esedezzünk azért buzgó szívvel Jézus Krisztus nagy és csodáserejű kegyelmeiért; amit pedig már eddig is megnyerhettünk, azt őrizzük meg mindvégig. Használjuk hűségesen az örök üdvösség s a megszentelő kegyelem elérésére rendelt eszközöket: a szentségeket, az imádságot s legyünk résen a kísértések idején, a lelki harcok közepette, de legyünk egyszersmind bátrak is, hisz ismerjük most már a kegyelem hatalmas erejét. Így azután majd mind határozottabb és tisztább körvonalakban fog kibontakozni a mi lelkünkben is a Szeplőtelen Fogantatás képe.

Ó szeplő nélkül fogantatott Szent Szűz, könyörögj érettünk, kik oltalmad alá menekszünk!

Karácsonyra

„Ez lesz nektek a jel: Találtok egy kisdedet, pólókba takarva és jászolba fektetve.” (Lk 2,12)

Négyezer esztendőn át sírt fel az ég felé a bánatos könyörgés: „Harmatozzátok ó egek, onnan felülről az Igazat!” Ma azután elhallgatott ez a bánatos imádság. Helyette angyaljakon csendült fel a szent éjben az örömteljes kiáltás: „Ma született nektek az Üdvözítő, ki az Úr Krisztus Dávid városában.” Fel tehát, siessünk Hozzá! De hol találjuk fel őt? Talán Jeruzsálemben, a gondosan őrzött szentek szentjében, a frigyszekrényen trónolva? Ó nem! Az ő születési helye egy istálló, bölcsője a jászol; fejedelmi öltöne szegényes pólók s életének első megnyilatkozásai: könnyek és felsíró sóhajok. Ennek láttára kettős kérdés szegzi reánk merev tekintetét: 1. Vajon így kellett-e ennek történnie? Mert ha nem akkor, 2. miért intézte így módon az isteni Gondviselés az egyszülött Fiúisten születését?

I.

Az első kérdésre a hittudósok egybehangzó s határozott „nem”-mel felelnek. Csak Szent Athanáz, azok egyik legkiválóbb képviselőjét kérdezzük meg. Ez így felel a leghatározottabb szavakkal: „Meváltásunk eszközlésében egyáltalán nem volt szükség arra, hogy az Isten Fia emberré legyen, főképp pedig nem arra, hogy olyan szomorú körülmények között jöjjön a világra. Egyetlen szavával is teljes mértékben megválthatott volna bennünket.” (C. Arian. s. 2. n. 68.) S ez természetes is! Mert ha, – mondjuk – titeket valaki még oly súlyosan is megsértett, az elkövetett jogtalanságot ti is különféle módon bocsáthatjátok meg: írásban, szóval; kifejezésre juttathatjátok ezt viselkedéstelekkel is az illetővel szemben vagy éppen a szeretetnek sokféle újabb jeleivel. Hasonlóképp az Úristennek is tökéletes szabadságában állott a bűnt ilyen vagy olyan módon megbocsátani. Azért mondja Aquinói Szent Tamás: „Az isteni Mindenhatóságnak még sok más út is nyitva állott a mi megváltásunkra.” (3. qu. 1. a. 2.)

Szent Athanáz válaszához hozzáfűzhetjük még azt a további nagy igazságot, hogy az Úristen egyáltalán nem is volt köteles megváltani az embereket. Mert ugyan miféle törvény írja elő azt, hogy az ajándékozó tartozik a már egy ízben felajánlott, de galádul megvetett és visszautasított ajándékát még másizben is felkínálni annak, akit egyszer már el akart halmozni jótéteményével? Pedig ugyanez az eset forog fenn Isten s az emberek között. Isten ugyanis a saját képére és hasonlatosságára felékesítette lelkünket a megszentelő kegyelem fényes ruhájával; irántunk táplált nagy szeretetében tette ezt. De lám, mivé tettük Isten e drága ajándékát ősatyánk, Ádám személyében, abban a szerencsétlen órában! Az eredeti bűn által ezer darabra téptük szét és botorul szélnek eresztettük annak utolsó darabjait is. Ugyan

ki kötelezheti ezek után Istent még arra is, hogy ezeket a darabokat számunkra összeszedje vagy hogy éppen egy egészen új s rongálatlan isteni képmásba öltöztessen fel bennünket? Hisz ezzel a teremtmények játéklabdájává tennénk s valósággal gúnytárgyává alacsonyítanánk le a végtelen és felséges Istent!

Azért bizony térdenállva köszönhetjük volna meg Istennek azt is, ha még egyáltalán törődött volna a mi megváltásunkkal, ha mindjárt csak a legegyszerűbb módot választja is arra, ha így szólt volna hozzánk: „No jó, megbocsátok, béke veletek!” S ha szívünk nemesebb érzéseire hallgatunk, nem azt kellene-e inkább kívánnunk, hogy ezt az egyszerűbb módot válassza megváltásunk eszközlésére? Ó mily sok és kemény megpróbáltatás, nélkülözés és szenvedéstől kímélte volna meg ezzel magát a kedves betlehemi kis Jézuska! Nem fagyoskodott volna akkor a hideg éjszakában; nem kellett volna futásban keresnie menedéket Heródes öldöklő kardja elől; nem kellett volna megismerkednie az ostorozási oszloppal, a töviskoronával, a kereszttel, a kegyetlen szegekkel. S ha most ez az isteni Kised onnét a jászol-bölcsőből hozzátok fordulna s panaszos sírások közt azt kérné tőletek, hogy elégedjete meg a puszta szóval történő megváltással s engedjéte meg neki, hogy a hideg istállót felcserélhesse mennyei lakásával, a jászol fekvőhelyét fejedelmi trónusával, szegényes pólyáit bíbor öltözetével: volna-e csak egy is köztetek, aki ezt a kérését meg tudná tagadni tőle? Tudom, ilyen nem volna. Ellenkezőleg, valamennyien életünk legszebb, legnemesebb cselekedetét látnánk abban, ha ezt a didergő és fagyoskodó kis gyermeket visszasegíthetnénk hideg istállójából a mennyei boldogság örök hajlékaiba.

II.

Isten azonban tényleg a megváltás jól ismert, nehéz útját választotta; azt az utat, mely neki a jászolt s a keresztet, a megostoroztatást és a tövissel való megkoronáztatást jelentette. Így hát felmerül a második kérdés is: Mi indította Istent erre a választásra? A mi gyenge emberi értelmünk hiába kutatott volna kielégítő felelet után, mert azt sosem találhatta volna meg. Azért megadja ezt maga a Szentírás, melyben ezt olvassuk: „Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adá.” (Jn 3,16) E szerint tehát megváltásunk Isten irántunk való túlaradó szeretetének következménye.

S ez kétségkívül felette vigasztaló tudat és boldogító tény mindnyájunk számára. Mert mi mindig úgy állítjuk magunk elé az Úristent, mint a Sinai-hegyi félelmetes törvényhozót, mint jövendő s szigorú bíránkat. Innen van azután, hogy állandóan remegünk és reszketünk, valahányszor csak rá is gondolunk. Pedig az a rongyos istálló sokkal biztatóbb és bátorítóbb képet tár elénk a didergő, de kedves arcú kis Jézuskával. Mert az megtanít arra, hogy ez a „rettenetes felségű király” egyben végtelenül irgalmas is, szívének minden dobbanása hangosan hirdeti a világ minden tája felé, hogy „úgy szerette Isten a világot, hogy az ő egyszülött Fiát adá.”

Gondoljátok csak el azt az esetet, hogy az Úristen a bűnbeesés után hosszú-hosszú idők múlva egyszer csak egy szép napon megjelent volna az embereknek itt a földön, a siralmak völgyében s oly jóságos tekintetre méltatta volna őket, mint aminővel annakidején az édes Üdvözítő kitüntette azt a bibliai gazdag ifjút: micsoda diadalmas kiáltás tört volna az ég felé s száguldott volna végig messze tájak felett, hangosan hirdelve, hogy az Úristen kiengesztelődött, megbocsátott, az embereket visszafogadta kegyelmébe s nem kell már tovább félnünk haragjától s büntetésétől! S ha ez a nemzedék kihalt volna, örömét bizonyára áthagyományozta volna az utókorra, hogy így ez az örömhír mindenkor és mindenütt felcsendülhessen minden nemzedékek legnagyobb vigasztalására.

Pedig hát, ugyan mi lett volna a szerető megbocsátásnak ez a futó pillantása a karácsonyi nagy szeretet tényéhez képest? Egy ilyen szerető tekintet igazán nem sok fáradságába került volna Istennek. De igenis, a szeretetnek ez a mai ténye, egyetlen Fiának ez az önfeláldozó

átadása, végtelen nagy áldozatot jelentett Isten részéről. Ha ezt meg akarjátok érteni, kérdezzétek meg Ábrahámot, kinek ugyancsak fiát, Izsákot kellett volna feláldoznia; kérdezzétek meg az egyetlen fia halálos ágya mellett kesergő édesanyát! S még ennek ellenére is vannak, akik a bűnbocsánattal kapcsolatban kétségbe merik vonni Isten szeretetét, szelídségét, jóságát és elnézését. Mégis akadnak olyanok, akik mihelyest a kereszttel, a szenvedés legkisebb felhőcskéje borul is életük egére, Istent máris szívtelenséggel vádolják. Az ilyenek Longinushoz hasonlítanak, mert mindenegybes kételyük egy-egy lándzsadöfés az Úristen jóságos atyai szívébe. Elfeledik ezek, hogy „úgy szerette Isten a világot, hogy megszületett Fiát adá.”

Am a megváltásnak ez a ténye és módja nemcsak boldogító, hanem egyúttal megszégyenítő dolog ránk nézve. Bizonyos, hogy a megváltásra Istent senki és semmi sem kötelezhette; ha tehát mégis meg akart bennünket váltani, ezt egyetlen szavával is megtehetette volna. S mégis, megszületett Fiát adta érettünk. Valóban, Isten elment ezzel a végtelen szeretet és nagylelkűség végső határáig! Karácsony szent ünnepe világosan hirdeti ezt.

Ekkora szeretet, ily isteni nagylelkűség, mennyire megszégyeníti a mi emberi szűkkeblűségünket! E túlaradó isteni szeretet láttára így kellene felkiáltanunk Dáviddal: „Én is szívem együgyűségében örömmel ajánlom fel mindenemet!” (1Krón 29,17) De ő, mi mégis mennyit alkudozunk, mennyire krajcároskodunk! Hogy meg-megforgatjuk egy-egy kis áldozatunk, kötelességteljesítésünk, egy-egy szeretetből fakadó irgalmas cselekedetünk, egy ájtatosságunk olcsó fillér-darabjait, mielőtt ezeket a jó Isten kezébe adnánk! Fukar szívünk ilyenkor mindig csak azt hajtogatja, hánytorgatja kelleetlenül s kínosan, vajon ezt vagy amazt kötelességünk-e megtenni? Azért kérdegeti, fontolgatja: Kell-e ma szentmisét hallgatnom? kell-e már megint gyónnom s a szentáldozáshoz járulnom? kell-e ezt vagy azt az erénygyakorlatot végezni? K. H. Ha az Úristen is csak arra nézett volna, hogy mit „kell” tenni az emberek megváltására, ugyan hogyan is állnánk voltaképpen az ő szent színe előtt?!

Vajha ezért a szent karácsony ünnepe egy kis nagylelkűségre gyullasztaná szívünket Isten iránt! Vajha kigyulladna egész bensőnkben a szeretet szent tüze, hogy felolvadjon ennek melegétől szívünk jégkérge! A parancsok megtartására, a jó cselekedetek gyakorlására tehát ne a veréstől, az ostorcsapásoktól való félelem indítson bennünket, hanem a szent lelkesedés tüzében lángoló viszontszeretet s a nemesen érző szívek őszinte, igaz hálája Isten iránt, ki oly végtelen szeretettel bánt velünk. Ez a hála és viszontszeretet legyen a mi ajándékunk az istálló jászolában nyugvó s érettünk szenvedő isteni Kisded számára!

Szent István vértanú ünnepére

Szent Istvánt méltán lehet a modern felfogás szerint is mint a katolikusnak nevezni. Az apostolok cselekedeteinek tanúsága szerint kimagasló módon volt meg benne az a két tulajdonság, amely az igazán katolikus embert jellemzi. 1. Ismerte az ő hitét, 2. kész volt azt minden körülmény között megvallani.

I.

Szent István hitismerete két irányú volt. Először is ismerte az ő hitének egész tartalmát. Fényes bizonyítéka ennek az a beszéd, melyet a főtanács előtt tartott. Nagy vonásokban rövid, de teljes áttekintést ad a Szentírásnak Izraelre vonatkozó történeteiről, rámutatva azokra a vigasztaló fénypontokra, másrészt azokra a romlást hozó cselekedetekre, melyek Izrael sorsára nagy kihatással voltak. Ezt a nagy tudást igazi bensőséges szeretettel kötötte össze szívében égő lángoló buzgalommal az igaz hit iránt. Ez szavaiból tűnik ki. Az ő szavai, mint tűzláng folynak ajkairól. Vajha a mai idők katolikusai is így ismernék szent hitüket. Ó,

bár el tudnának mélyedni mindabban, ami szépet, vigasztalót s felemelőt a katolikus vallás nyújtani tud! Vajha át tudnák érezni az Úr Jézus valóságos jelenlétét a tabernákulumban! A szentmiséről való tanítást, mely szerint a szentmise a keresztáldozat megújítása; mily gyönyörű a tanítás az őrangyalokról, kik oldalunk mellett állanak; mily biztonságot nyújt az Egyházzal s pápaságról való tanítás, mind a kettő az igazság csillogó forrása; mily szép az Egyház tanítása a Boldogságos Szent Szűzről, ki a mi szerető s hűséges mennyei Anyánk. Aki ezeket mind átérzi, az sohasem lesz hideg s közönyös, sőt ellenkezőleg, mindezen ismeretekből lángbuzgalom fakad a szívben az igazság iránt és mindenért való lelkesedés, ami katolikus ügy. Akkor mindenki úgy szeretné hitét, mint Szent István szerette. Másodszor, Szent István meg is tudta indokolni az ő hitét, mint az ApCsel-ben írva van: „Ekkor támadának némelyek a zsinagógában, mely neveztetik libertinusokénak s cyrenei s alexandriai s azokénak, kik Ciliciából s Ázsiából valának, vetekedvén Istvánnal, de nem állhattak ellen a bölcsességnek s léleknek, aki szól vala.” Nem kellene-e manapság is minden katolikusnak ily felkészültséggel védeni az ő hitét? Pedig a régi világban erre nem is volt oly nagy szükség, mint ma. Régen nagyon sok tiszta katolikus vidék volt s városok, ahol hitetlenekkel nem is találkozott az ember. Ma azonban a könnyű közlekedési lehetőségek idejében, mikor annyi vallás-felekezet van, s a sajtó, az újságok, könyvek, a rádió oly közel hozzák az embereket egymáshoz, egészen új helyzet alakult ki, s ha valaki az ő vallásának igazságait nem tudja kellőképpen megindokolni, bizony könnyen úgy jár, mint ősszel a sárguló falevél, melyet az első viharos szél könnyen leszakít s elsodor. Keressétek tehát az alkalmakat, hogy szent hitünk igazságait alaposan megismerjétek. Erre különösen alkalmasak a szentbeszédok, a hosszú téli estéken olvassátok e tárgy körül mozgó könyveket, látogassátok szorgalmasan a hitbuzgalmi egyesületeket, ahol ily tárgyú előadásokat tartanak, vagy ahol ily tárgyról tanulságosan lehet elbeszélgetni.

II.

Hitének ezen nagy s mélységes ismerete nem volt Szent István lelkében meddő tudás. Ő nemcsak ismerte, hanem meg is vallotta hitét.

Elsősorban is az ő magánéletében valósította meg az ő hitének tanítását. Fényes bizonyítéka ennek az ő nagy ellenségszeretete. Kétségtelenül egyik legnehezebb kívánsága Krisztus tanításának az ellenség szeretete, úgy hogy az, aki ezt a parancsot becsületesen tudja teljesíteni, az biztosan teljesíti a könnyebb parancsokat is. Szent István pedig igazán nagy volt az ellenség szeretetében. A bíróság előtt hamis tanúk vallanak ellene, ezek alapján kihurcolják a városon kívül s megkövezik. S mit tesz a mi hősrünk? Talán bosszúért kiált az égre, tüzes-kénköves esőt kíván az ő kínzóira? Oh nem! Utánozza az ő isteni Mesterének példáját, amint az is imádkozott a kereszten az ő hóhéraiért. Térdre rogy s hangos szóval így imádkozott: „Uram, ne tulajdonítsd nekik e bűnt.” Maga ez a tény fényesen igazolja, hogy Szent István számára a vallás nem külső máz vagy üres dicsekvés, hanem törhetetlen szabály volt, melyhez életét alkalmazta. K. H., ha valaki az egész világ katolikusait ebből a szempontból átrostálná s nemcsak a plébániai anyakönyveket nézné meg, hanem azt is megvizsgálná, hogy kinek-kinek élete miként felel meg a katolikus vallás igazságainak, vajon a beanyakönyvezett 300 millió katolikus közül hány maradna meg a rostában? S ha e műveletet a mi városunkban is megcsinálnák, vajon mi lenne az eredmény? Vajon te, K. H., odatartoznál-e azok közé, akik Szent István példája szerint tudnak hitük szerint élni?

Szent István továbbá mindenkor kész volt az ő hitét nyilvánosan megvallani s azért sorompóba állani. Mi a mai időben mily könnyen túltesszük magunkat ezen, mert sokszor mondjuk: nem szabad az embernek olyan kihívónak lenni a vallási ügyekben, mert az ilyen eljárás esetleg árt üzleti érdekeinknek vagy akadályozza hivatalbeli előmenetelünket. Meg azután tekintettel kell lenni mások meggyőzésére. Ilyen s hasonló kibúvók örve alatt

elmaradunk az Egyház nyilvános megnyilatkozásaitól, körmenetekről, vallásos egyesületektől, polgári jogaink gyakorlásánál nem az egyházi szempontok vezetnek, előfizetünk egyházellenes újságokra, sőt az is megesik, pusztán emberi félelemből együtt káromunk a vallásunkat gúnyoló varjakkal. Ezzel szemben Szent István jól megjegyezte magának az Úr Jézus szavait: „Mindenki, aki megvall engem az emberek előtt, azt én is megvallom mennyei Atyám előtt.” Ezen szavakban bízva, az ő meggyőződéséből soha egy betűt sem engedett, még akkor sem, midőn ezért halálba kellett neki mennie. De az isteni Üdvözítő is megtartotta ígéretét, mert mialatt ellenségei dühöngenek ellene, ő átszellemült arccal kiáltja: „Íme, nyitva látom az egeket s az Emberfiát jobbra felől állani.” Nagy Szent Gergely szerint az édes Üdvözítő leszállt az ő trónjáról, elébe ment az ő hűséges szolgájának, hogy diadalmas harca után bevezesse őt az ő fényes országába. Mily nagyszerű lehetett ez a fogadtatás, mily fényes ez a dicsőséges bevonulás!

K. H. Ezekben a napokban oly sokszor térdeltek az újszülött Kisded jászolánál, oly sokszor érzitek azt a vágyat, hogy valami ajándékot adjatok neki. Íme, én tudok egy jó tanácsot adni, én tudok egy olyan karácsonyi ajándékot, ami örömkönnyeket fakasztana a Megváltó szemeiben. Ígérjétek meg neki, hogy a mai naptól kezdve szent István példájára igazi katolikusok akartok lenni; hogy a ti vallásosságtok nem lesz csak látszat vagy elröppenő szó, de mindenütt megnyilatkozó s tettekben tündöklő élő valóság.

Szent Szilveszter estéjére

„Szállásra befogadtatik és mint háládatlan nyér ételt és italt és ezek fölött keserű szókat hall.” (Sir 29,33)

Buzgó keresztényeknél nagyon szép szokás az, hogy minden este rövid lelkiismeretvizsgálatot végeznek az elmúlt napról. Ezt egy kis hálaadó imádsággal szokták bevezetni, melyben megköszönik Istennek az napi jótéteményeit. Miért ne tennék ugyanezt mi is ma, Szent Szilveszter estéjén, mégpedig az egész elmúlt esztendőre vonatkozólag? Vessünk tehát 1. egy hálaadó tekintetet felfelé, az Úr Istenhez; 2. egy vizsgálható, bírálható tekintetet önmagunkba, legbensőbb énkünkbe.

I.

Emeljük tekintetünket először is felfelé. Vagy nem volna-e igen-igen sok okunk arra, hogy ma, még az esztendő lezárása előtt, igazi s bensőséges imádságban adjunk hálát az Úristennek? Hát mi volt egyéb az elmúlt esztendőnek mind a 365 napja, mint mindmegannyi fiatal, zsenge vesszőcskékből font kosárka? Isten jósága fonta azokat s mindegyiket színiültig megtöltötte kincsesháza legkülönfélébb ajándékaival. Majd azután szent angyalainak serény szorgoskodásával minden pirkadó hajnalon odaállította ezeket a tele kosárcákat életünk házához a küszöbére. S amikor mi felkeléskor ezeket a kosárcákat magunkhoz emeltük és fedelüket felnyitottuk, nem kellett-e gyakran valósággal elámulnunk a számtalan s oly értékes ajándékok láttára, melyeket mind Isten atyai jósága helyezett el azokba, mint a kegyes jószág és örökös gondviselés sok-sok szelíd, kedves ajándékait? Kétfélek voltak ezek az ajándékok: ideiglenes vagy anyagi természetű és lelki adományok.

Az ideiglenes javak közül ott találtuk elsősorban is az egészséget és a munkakedvet; benne volt azokban napi szükségletünk is, sőt néha-néha valósággal bővelkedtünk a mindennapiakban; megvoltak azokban vállalkozásaink, üzleteink szerencsés kimenetele, előrehaladásunk, sikereink; végül kisebb-nagyobb örömök, szórakozások, kedvtelések. S talán egyetlen kosárcákát sem nyitottunk fel a nélkül, hogy azok ne lettek volna mind tetézve a

legkedvesebb ajándékokkal. Így történt azután, hogy mi idővel mindezt szinte természetesnek találtuk. Pedig hát nem voltak-e ugyanakkor nagyon, de nagyon sokan olyanok is, akik remegő félelemmel nyitották fel nap-nap után kosárkáikat? Mert lám, a tüdőbajban sínylődők, a rákos betegségben szenvedők s általában mind a többi betegek is felnyitották kosárkáikat s kíváncsian nézegették annak tartalmát. Kerestek, kutattak azokban gyógyulás, egészség után, de ez bizony csak nem volt sehol azokban. Rongyokba csavart koldusok, szegények, éhező gyermekek is felnyitották nap-nap után kosárkáikat s kerestek azokban nagyobb falat kenyérke után, de mindhiába. A létfenntartás súlyos gondjaival küszködő családapák is kutattak, fürkésztek azokban valami kis siker, szerencse, egy kicsinyke kis boldogság után, de hasztalan. S mi? Talán a jóságos Isten még ezeknek a sajnálatraméltó testvéreinknek a boldogságát is a mi kosárkáinkba tette. Mi elfogadtuk a sok és drága ajándékot, jól is esett nekünk, hogy azokat megnyerhettük Isten jóságából, de lehet, hogy sokszor még csak meg sem köszöntük azokat. Nem kell-e tehát a mai szent estén pótolnunk s sietve jóvátennünk mulasztásainkat?

Mindezek felül Isten jósága még lelki jókkal is elhalmozott bennünket. Szükségünk is volt azokra, mert hiszen az ember nemcsak kenyérrel él. Legyen ezekért is hála a jóságos Istennek! S mily bőkezűen osztogatta Isten nem egyszer a lelki javakat! Ajándék-kosárkáinkban megtalálhattuk a vasárnapi szentmisét, egy-egy szentáldozást, sőt voltak, akik e drága ajándékokat naponkint is megkapták Isten jóságából. Ott találtuk továbbá nem egyszer a szent gyónás ajándékát is a kegyelem szükséges felvilágosításaival, melyekből oly sok vigaszt s lelki megkönnyebbülést merítettünk. S ugyan ki tudná mind elsorolni, hány egyéb istentisztelet, ájtatosság, szentbeszéd és keresztény oktatás ajándéka volt egész esztendei kosárkáinkban! Mindegyiken meglátszott annak a szerető s gondos kéznek a nyoma, mely azokat elrakosgatta, rendezgette. Mi pedig mindezt magától értetődő dolognak tartottuk, ami így van rendjén, aminek így kell lenni s eszünkbe sem jutott, hogy bizony, lehetne ám ez másként is, s hogy sokkal rosszabbul is állhatnának ügyeink. Mert gondoljunk csak annyi sok más felebarátunkra, pl. az afrikai és a többi pogányokra, akik velünk egyidőben nyitották fel kosárkáikat, de fájdalom, ezeknek a kosárkáiban nem volt sem szentmise, sem szentgyónás, sem pedig szentáldozás. De nemcsak a pogányok, hanem még a mi másvallású keresztény testvéreink kosárkáiban sem voltak meg mind a mieinkkel azonos természetű ajándékok; több tekintetben ezek is csak a morzsákhoz juthattak hozzá. De vajon ezért a megkülönböztető gondoskodásért nem illeti-e meg Istent a mi részünkről egészen különleges hálaadás?

Zengjünk ezért valamennyien ezen a szent estén kedves s a szív mélyéből feltörő „Te Deum”-ot Istennek s rejsünk annak mindenegyed szavába, mindenegyed hangzójába egy-egy hálakönyvet, hogy az is felhatoljon Isten szent trónja elé s félreismerhetetlen bizonytságot tegyen ott a mennyei Atya előtt a mi legbensőbb, legőszintébb hálánkról.

II.

Miként Isten jósága minden reggel egy-egy drága ajándékkosárkát helyeztetett házunk ajtaja elé, éppúgy mi is minden este egy-egy kosárkát tettünk szent trónja elé. Ebbe tettük bele s rakosgattuk el összes napi jócselekedeteinket, sőt mulasztásainkat is. De kérdem, mikor a mennyei Atya szent kíváncsisággal felemelte ezek fedelét, vajon el volt-e ragadtatva azok tartalmától? Észrevehette-e azokon, hogy egy hálás gyermeki szív küldi azokban a viszonzó szeretet ajándékait?

Biztosra veszem, hogy ez is megtörtént, s nem is egyszer. Azoknak a derék, jó híveknek a kosárkáik voltak ezek, akik közületek is komolyan vették Isten parancsainak megtartását; akik szívükön viselték a szentmise hallgatását s ha teheték, még hétköznapi is eljöttek a templomba; akik gyakran járultak a szentségekhez s az édes Üdvözítő nyomdokaiban

haladva, türelmes lélekkel viselték nehéz keresztjeiket és kitartó buzgalommal mindig súlyt helyeztek az erények gyakorlására. Mily nagy örömben repeshetett az Úristen atyai szíve, mikor az őrangyalok ezeknek a buzgó testvéreinknek a kosárkáit helyezték el trónusa előtt! Majd mikor ismét visszatérni készültek földi pártfogoltjaikhoz, védenekhez, túlradó atyai szeretetében bizonyára így szólt hozzájuk: Őrizzétek azokat az embereket, mint a szemem fényét a jobбом ellen állóktól; szárnyaitok árnyéka alatt oltalmaztatók őket! (Zsolt 16,8)

De nem szorult-e össze atyai szíve mélységes bánatban és keserű fájdalomban, mikor ezekéi után sok más felebarátunk kosárkáját felnyitotta. Mellőzni akarom itt most azokat, akik kosárkáikat nap-nap után a legocsmányább bűnökkel telítették. Ezek, bizonyára, még ebben a szent órában is a korcsmák és mulatóhelyek vendégei s tivornyák és kicsapongások közt töltik el a mai komoly s szent est óráit.

Csak a lanyha, a hanyag keresztényekre gondolok, akiknek a száma – fájdalom – nem is olyan kicsi. Ó, mily kevés jót talált az Úristen ezek kosárkáiban, de még az a kevés erényvirág is, amit azokban fellelhetett, mily fonnyadt szárú, lankadt, fakószínű virágok voltak! S ugyanakkor mennyi hiány, hanyagság és tökéletlenség dísztelenkedett azokban! Pedig, hacsak egy kissé nagyobb jóakaratot tanúsítanak s csak valamivel több fáradságot vesznek maguknak, máris mennyi sértés, mennyi bántalmazás maradhatott volna el s hiányozhatott volna kosárkáikból életük legnagyobb jótévedőjével szemben! De amit leginkább kell fájlalnunk, az az, hogy egyik-másik nap bizony még a halálos bűn sötétszínű, mérges virágát is beletették kosarukba. Ó, mit is érezhetett Isten atyai szíve az ilyesmi láttára, mily keserű fájdalmat! Beigazolódott ugyanis ilyenkor az Írás szava: „Szállásra befogadtatik és mint háladatlan nyer ételt és italt, és ezek fölött keserű szókat hall.” Ó, mi minden szomorú dologra is nem akadt Isten mindeneket fürkésző és átható tekintete némelyek szívében! Nem helyénvaló-e tehát, ha a „Te Deum” szavaiba nemcsak szívünk hálaökönyveit rejtjük bele, hanem lelkünk bűnbánó könnyeit is bele öntjük azokba?

Siessünk azért, hogy mielőtt még az óra ütése a mai nap elmúlását jelezné, jóvátegyük azt a sok közömbösséget, lelki hidegséget és hálátlanságot, melyekkel Isten atyai szívére megszorítottuk. Legalább a mai estén, az esztendőnek ezen az utolsó estéjén, szerezzünk egy kevés örömet Istennek, mikor majd a mai nap kosárkáját felnyitja. Találjon abban hálát, szívből fakadó őszinte s igaz köszönetet a sok-sok, szinte megszámlálhatatlan jótéteményei viszonzásául; de találjon bánatot, igaz, töredelmes bánatot is elkövetett bűneink és mulasztásaink felett.

Újévre

„Általam sokasulnak meg napjaid s többre mennek életed esztendei.” (Péld 9,11)

Ma jóformán minden levél, levelező- és képeslap tartalma abban merül ki, hogy boldog új esztendőt kívánnak egymásnak az emberek. *Új esztendő!* Ennek a szónak bensőséges hálával kell eltöltenie mindannyiunk szívét Isten iránt. *Boldog esztendő!* Ez a szó meg kell, hogy fokozottabb munkára serkentsen bennünket. Igyekezzünk ennek a két szónak az értelmébe mélyebben behatolni.

I.

Mindenesetre új a megkezdett esztendő. Hiszen mindössze alig néhány órára nyúlik még csak vissza élete. De ugyan ki kapcsolta bele életéveink láncolatába ezt a legújabb láncszemet? Tán mi magunk, vagy éppen valamely szerencsés véletlen? A Példabeszédek könyvében azt mondja az Úristen: „Általam sokasulnak meg napjaid s többre mennek életed

esztendei.” De ha így van, nem kötelez-e bennünket nagy hálára az Isten iránt? Hiszen már a világ is azt tartja, hogy „az idő pénz”; az Egyház tanítása szerint pedig az örök boldogság biztosítására hivatott érdemszerzés drága ideje. Miért is ahhoz, aki az új esztendő napjait jól felhasználja, bizonyára így fog majd szólni az Isten: Barátom, menj feljebb s válassz magadnak egy jobb s előkelőbb helyet a mennyei örömök lakomáján! Már most ki nem érzi, hogy a legbensőbb hálára vagyunk kötelezve Az iránt, aki nekünk módot s kedvező alkalmat adott arra, hogy a mennyei Jeruzsálem megszentelt csarnokaiban minél beljebb és előrébb hatolhassunk?

De nemcsak új napokat, hanem állandóan újabb és újabb égi adományokat is nyerünk Isten jóságából. Ez utóbbiak nélkül amazok vajmi keveset használnának nekünk; csak afféle újonnan ültetett, de már gyökerükben megtámadott facsemetékhez hasonlítanának az új esztendő napjai. Ugyanis minden üdvösséges emberi munkálkodás szükséges feltétele az Isten kegyelme. S ezért, valamint a nap mindenegyes reggelén fénysugarainak özönét árasztja szét a rétekre s mezőségek lankáira, éppúgy Isten kegyelmének világossága és jótékony melege is állandóan rendelkezésünkre áll napi teendőinkben. Íme, ismét csak egy újabb és nyomós ok arra, hogy háladatos szívvel kiáltunk fel a zsoltárossal: „A mi segítségünk az Úr nevében van, aki az eget és a földet teremtette.” (Zsolt 123,8)

A mennyei kegyelem ösztönző s bátorító segedelme nélkül, bizony csak remegő félelemmel állhatnánk ma az új esztendő küszöbén. Mert a 365 nap mindegyike egy-egy talentumot jelent, melyeket a végből kapunk Istentől, hogy azokat hasznosan értékesítsük s nem azért, hogy azokat elássuk és gyümölcstelenül hevertessük. De magunkra hagyatva, annyi gyarlóságunk, gyengeségünk mellett, hogyan tudnánk azokat úgy felhasználni, hogy Isten meg lehessen velünk elégedve? Éppen ezért Isten segítségünkre siet, s minden napnak megadja a maga égi kegyelmét is, hogy így gyámolítsa erőtlenségünket. Ez is megint egy újabb másik ok arra, hogy szívünk hálával teljék el az isteni jóság iránt.

Végül, mindezek felül, az isteni jóság az atyai gondoskodás még egy másik nagy jelével is elhalmoz s kitüntet bennünket. A mai nap reggelén az új esztendőnek mintegy a kapubejárata alatt állunk. Aggódó lélekkel tekintünk ennek a hatalmas épületnek teljesen homályfedte ablakaira s a megszeppent ember bizonytalanságával kérdezzük magunktól, vajon el tudunk-e igazodni, tudunk-e majd tájékozódni abban így egyedül s magunkra hagyatva? Miközben így tépelődünk magunkban, Isten atyai gondoskodása, mint hajdan a távoli ismeretlen országba készülődő ifjú Tóbiás mellé, úgy most mi mellénk is egy kísérőt s oltalmazót rendel s tudatlanságunk és bátortalanságunk rendelkezésére bocsátja. Ez az okos és erős kísérő pedig nem más, mint a mi szent őrzőangyalunk, aki Isten megbízásából éjjel-nappal mellettünk áll s kézenfogva biztos léptekkel vezet bennünket az új esztendő homályos térségein keresztül. Ó, mily boldogító s mennyire megnyugtató tudat ez a mi számunkra! Ugyanekkor azonban egy hatalmas indítóok arra nézve, hogy szívünk mélységes hálával teljék meg Isten iránt.

II.

A hála köteles érzelmein kívül azonban szükséges, hogy az új esztendő fokozottabb munkakedvet is hozzon számunkra. Hiszen nemcsak *új*, de *boldog* esztendőt is kívánunk ma egymásnak. Márpedig a közmondás is azt tartja, hogy „minden ember a maga szerencséjének a kovácsa”. Ha tehát azt akarjuk, hogy *boldog* is legyen az új esztendő, akkor bizony nekünk magunknak is alaposan munkához kell látunk és mindennap az üllővas mellett kell forgolódnunk s fáradoznunk ennek a boldogságnak a kikovácsolásán.

S ebben a fáradozásunkban mindenekfelett az igazi boldogságot kell szem előtt tartanunk. Mert milliók és milliók lesznek olyanok, akik ebben az új esztendőben is feltűrt ingujjal és verejtékező arccal emelik mindig újabb és újabb ütésre kalapácsukat s ennek súlya alatt

szikrákat vet és csillagokat szór a tüzes vas. De fájdalommal látják majd, hogy a boldogság kemény, merev vasa csak nem akar kiegyenesedni. S ugyan miért nem? Hát csak azért, mert a színházak, a zeneestélyek, a végigélvezett báli mulatságok, a kirándulások s az összegyűjtött arany és felhalmozott kincsek még távolról sem tudják megadni s biztosítani az igazi boldogságot. Bár az efféle szerencsekovácsok kifelé tetszetősek és mutatósak, mégis, lelkük rejtett bensejében nehéz sóhajok terhe alatt nyögnek és sokszor bizony még sírnak is. Az igazi boldogság ugyanis a bensőt, a szívet tölti meg s onnét hat át külsőnkre, sőt egész környezetünkre. Olyan valami az, mint a tűz, mely elrejtve izzik a kályha belsejében, de melegét és kellemét szétterjeszti, átkölcsonzi azért az egész szobára. S ha az ilyen boldog lélek ablakán is megjelennek itt-ott a szenvedések, a viszontagságok jégvirágai, a boldogság tüze azért még nyugodtan ég továbbra is a szív bensejében, s a jégvirágok lassan felengednek.

De hát mi szerzi meg, és mi biztosítja ezt az *igazi* boldogságot? Egyedül kötelességeink pontos, hűséges teljesítése, még pedig nem egyszer vagy másszor, hanem állandóan s naponkint. Isten ugyanis úgy rendezte be az emberi szívet a teremtés idején, mint valami csodálatos kovácsműhelyt. Miért? Talán bizony, hogy abban is vasalások, kerekék, küllők stb. effélék készüljenek? Ó nem, hanem hogy a boldogságot kovácsolják ki abban az emberek! Innen van az, hogy minden vágyunk s törekvésünk a boldogságra irányul. S hogyan érzük el ezt a célunkat? Csak úgy, ha szívünk műhelyében a munka a teremtő és alapító Isten által megszabott törvények és rend szerint történik. Ez pedig csak akkor áll fenn, ha kötelességeinket pontosan teljesítjük. Aki tehát hűségesen megtartja Isten tíz parancsolatát s így megadja Istennek, ami az Istené; aki hű felebarátaihoz, legyen az hitvestárs, anya, gyermek, elöljáró vagy alárendelt; aki hű azok megtartásában önmaga iránt is, mert pontosan elvégzi imáit, gyakran járul a szentségekhez és súlyt helyez az erényes keresztény életre: az ilyen igenis érezni fogja, mi is az az igazi boldogság.

De vajon nem fogják-e külső s belső viszontagságok, mint kísértések, betegségek s sorscsapások az ilyen ember boldogságának napját időről-időre elhomályosítani, sőtét fellegekkel bevonni? Erre el lehetünk készülve. De éppen ezért szükséges, hogy a kötelességteljesítéshez járuljon még rendíthetetlenül nagy s erős bizalom Isten iránt. Aki Istenbe helyezi bizodalját, az szilárd talajra épít s ez vonatkozik és áll a zavartalan boldogságra is. Mert ez, a mi szent hitünk által annyira szorgalmazott s oly melegen ajánlott nagy bizalom, nem agyrem s nem is valami csalóka délibáb, hanem a legboldogítóbb, igaz valóság. Páratlanul szép az, amit az édes Üdvözítő mondott e tekintetben apostolainak. „Tekintsétek – mondotta – a hollókat! Ezek nem vetnek, nem aratnak; sem pincéjük, sem csűrjük nincs és Isten táplálja azokat. Mennyivel becsesebbek vagytok ti azoknál!” (Lk 12,24) Takarják bár el az új esztendő tiszta egét előlünk a sötéten tornyosuló fellegek, az édes Üdvözítő szavaiból merített rendíthetetlen bizalom hamarosan eloszlatja azokat, s újból mosolygó fényben fog előttünk felragyogni rövidesen boldogságunk szép napja.

Boldog új esztendőt! Vajha megértené minden ember ezeknek a szavaknak igazi s mélységes értelmét! Akkor bizonyára mélységes hála, de egyben sürgető cselekvésvágy is töltené el a szíveket. Igyekeztem, hogy feltárjam előttem e szavak boldogító s tettekre ösztönző helyes tartalmát, s így most már annál nagyobb örömmel és bizakodással kívánok kedves mindnyájatoknak a megkezdett út első lépéseinél boldog új esztendőt.

Vízkeresztre

„Láttuk csillagát és eljöttünk imádni Őt.” (Mt 2,2)

Hosszas utazás után végre is valóban megtalálták a napkeleti bölcsek a Gyermekeket és annak édesanyját. Mosolygó arccal nyújtotta feléjük kis kezecskéit a gyermek Jézus. Mily

nagy öröm árasztotta el a bölcsek szívét ennél a régóta várt s oly epedve keresett találkozásnál! – Reánk is vár a napkeleti bölcseknek ez a nagy öröme. Földi vándorlásunk végén ugyanis nekünk is fel kell találnunk a Gyermeket édesanyjával. Persze, már nem szegényes házikóban, hanem az isteni Felség trónusán. Hogy kijelölt nagyszerű célunkat elérhessük, nekünk is, a bölcsek példája szerint 1. határozott elszántsággal kell rálépnünk utunkra, 2. állhatatos kitartással kell azon mindvégig járnunk.

I.

Amint a bölcsek megpillantották a csodálatos csillagot, azonnal, minden habozás nélkül útnak indultak, hogy felkeressék a zsidók újszülött királyát. Lehet, hogy ez már egész egyszerű s magától értetődő dolognak tűnik fel nekünk. Pedig, ha valaki a sorok között is tud olvasni, rögtön észreveszi, mekkora bátorság s mily szilárd elhatározás kellett ehhez. Vagy tán oly könnyű dolog, hogy valaki elhagyja kellemes családi otthonát, s felcserélje azt egy hosszú és bizonytalan pusztai utazás fáradalmaival, nélkülözéseivel? Oly könnyű dolog talán, hogy az ember kiszakítsa magát a szerető hitves s a kedves gyermekek ölelő karjai közül s kövesse a kegyelem hívó szavát? Igazán oly könnyű dolog volna szembeszállni a kortársak kesernyés gúnyolódásaival, maró, csípős megjegyzéseivel, elítélő bírálatával, amit ez a vállalkozásuk maga után vont?

Pedig az életben mi is sokszor kerülünk hasonló helyzetekbe, akkor, amikor egy-egy hívó csillag a mi életünk egén is megjelenik. A tapasztalat szerint ez az eset áll fenn különösen a karácsonyi szent ünnepkörben, ennek számos ünnepnapja alkalmával. Így ránk köszönt pl. az újév szent napja, s egyszerre csak azon vesszük észre magunkat, hogy már megint öregebbek lettünk egy esztendővel. Csodálkozva látjuk, mily gyorsan tovatűnt felettünk az ó-esztendő. Ráeszmélünk ilyenkor, hogy 365 nappal ismét közelebb jutottunk végünkhöz. Mi lenne velünk, – így töprengünk magunkban – ha az új esztendőben szembe kellene néznünk a halállal? Ilyen és hasonló gondolatok támadnak fel lelkünkben. S ugyanekkor megszólal bensőnkben egy hang s így figyelmeztet: „Szakíts gyökeresen múltaddal! Végezz egy jó szentgyónást, s kezdj új és szebb életet!” Ez a hang volt a mi életünk égének ragyogón világító karácsonyi csillaga! – Vagy nézzünk csak jól körül a betlehem-i istállóban! Az eső – láthatjuk – sokhelyütt becsurog s a hideg téli szél is keresztülfújdogál rajta. A bölcsőt is jászol helyettesíti s puha párnák helyett kemény, szúrós szalmaköteg a derékalj. S mi? Ó, mennyire babusgáljuk, kényeztetjük testünket minden elképzelhető módon! Még tiltott örömök, mint az iszákosság, tisztátalan testi élvezetek stb. árán is iparkodunk annak kedvében járni. Mennyire cicomáztatjuk magunkat sokszor még anyagi erőinkön felül is, s sokkal jobban, mint ezt társadalmi állásunk kívánná tőlünk! S ilyenkor ismét csak megszólal bensőnkben egy hang: „Boldogok a lelki szegények! Élj te is büntelenül, élj mértékletes, tiszta, szerény és szegény életet!” Íme, egy egész sereg ragyogó csillag, mely a karácsonyi szent időben megjelenik felettünk!

De vajon elmondhatjuk-e mi is a napkeleti bölcsekkel: „Láttuk csillagát és eljöttünk imádni Őt.” Követtük-e a kegyelem hívó szózatát s rábíztuk, átengedtük-e magunkat a kegyelmi áradat hullámainak, hogy tetszésük szerint vezéreljék jóra életünk hajóját? Ha módunkban állna ellenőrizni a kegyelemmel való közreműködést, akkor láthatnánk csak igazán, mily elenyészően kicsiny azok száma, akik a kegyelem hívó szavára mindenegyes alkalommal határozott „igen”-nel feleltek. S ugyan mi az oka ennek? Megmondom: az, hogy az emberekből hiányzik a szükséges bátorság, a komoly elhatározás és az áldozatkészség. Mit fognak rólam mondani az emberek – gondolják magukban –, ha most egyszerre más életet kezdek, ha felhagyok a templomkerüléssel, káromkodásaimmal, az egyházi személyek ócsárlásával, gyalázásaival s mit főképp, ha ott látnak majd a gyóntatószékben? Vagy: mindig tiszta, mértékletes életet élni, ez nem lehet! Többnyire így szokták magukat mentgetni, ilyen

súlytalan s gyáva kifogásokkal jönnek elő. Láthatjátok: a csillag feltűnt; világít, fénylik, ragyog, de mi nem követjük. Pedig lám, éppen ehhez kell bátorság s bizony valamivel nagyobb, mint ahhoz, hogy kinevessük, kigúnyoljuk azokat a testvéreinket, akik elvégzik szentgyónásukat s napi imáikat; ehhez nagyobb önmegtagadásra, több lelki erőre van szükség, mint ahhoz, hogy valaki egy rosszhírű házat felkeressen, vagy hogy az egyik pohár bort a másik után leöntse; ehhez valamivel szilárdabb jellemre van szükség, mint ahhoz, hogy valaki megtagadja vagy eltitkolja hitét, vallásos meggyőződését és minden szó nélkül zsebrevágja az ezért kapott gúnyolódásokat és rossz élcélődéseket. Tanuljunk azért a bölcsektől s kérjük buzgó szívvel őket, hogy támogassák erőtlenségünket és erősítsék bátorságunkat.

II.

De tegyük fel, hogy valaki követte a kegyelmi csillag szavát, s el is indult a jó úton. Szakított eddigi életével s egy bizonyos időn keresztül valóban tiszta, mértékletes életet folytatott. Ez mindenesetre nagyon jelentékeny dolog, az ilyen – mondhatnók – munkája felét el is végezte már. Szokás-mondás, hogy „aki mer, az nyer”, s kétségkívül nagy igazság van ebben a mondásban. Ám a kezdet azért még nem minden; a munka, a siker másik részét csak a kitartás biztosíthatja számunkra, amint írva is van, hogy csak „aki mindvégig kitart, koronáztatik meg”. Mert sokan vannak, akik jól nekikezdték, de – fájdalom – már kis idő múlva megint csak a régi nótát fűjják. Tulajdonképpen minden ember jól indul; abban az időben van ez, amikor az ártatlan gyermekévek idején gyakorolgatni kezdi szent vallását. Osztatlan örömmel gondolunk vissza mindnyájan az ártatlanság és zavartalan lelki boldogság szerencsés éveire. Sajnos azonban, arra is emlékszünk, amikor megindultunk a lejtőn lefelé. Miért is a jó kezdet nem elégséges; a jóban ki is kell tartani, még pedig mindvégig, az utolsó lehetünkig. Lássuk e tekintetben is a bölcsék példáját.

Hosszas utazás után végre megérkeztek Jeruzsálembe. Már a város kapujában is ez volt az első kérdésük: Hol van a zsidók újszülött királya? De senki sem tudott kérdésükre felelni. Azért hát a királyhoz fordultak. De itt is csak ugyanaz a tájékozatlanság, tudatlanság fogadja őket. Sőt még maguk az írástudók is csak hosszas keresgélés után tudtak rámutatni Betlehemre, mint arra a helyre, hol a Megváltónak születnie kell. Az ember azt szeretné hinni, hogy király és írástudók egyaránt, menten a bölcsékhez csatlakoznak, hogy együtt zarándokoljanak a betlehemi istállóhoz. Pedig hát nem; ők továbbra is, a legnagyobb nyugalommal, Jeruzsálemben maradnak.

Már most, fájdalom, általánosan tudott s egyben eléggé szomorú dolog, hogy egyetlen egy romlott alma is képes megrontani az egész kosár tartalmát; hát még akkor, ha nemcsak egy romlott alma van abban, hanem – mondjuk – a nagyobb része már hibás. Így hát a bölcsék is abban a komoly veszedelemben forogtak, hogy elállnak eredeti szándékuktól s így szólnak: Ha sem a fejedelem, sem az írástudók nem törődnek az újszülött gyermekkel, miért csináljunk éppen mi ebből az egész dologból annyi felesleges gondot magunknak? De nem, ezt ők nem tették! Hanem, mint a kőtömb, mely ott állt fent a hegytetőn, ha egyszer megindult a hegyoldali görgetegben, minden útjába kerülő akadály ellenére is csak rohan tovább a mélybe lefelé, úgy a bölcsék is rendületlenül és feltartóztatlanul megmaradtak eredeti célkitűzésük s elhatározásuk mellett. S talán később megbánták tettüket? Ó, figyeljük csak meg őket azokban a boldog órákban, melyeket ott tölthettek az édes Üdvözítő mellett! Karjaikra vehették, szívükhöz szoríthatták a drágalátos isteni Gyermeket, a világ Urát. S mikor ajándékaikat átadták neki, gyönyörködhetek az isteni Kisdéd ajkainak hálás mosolyában s beletekinthettek örömtől sugárzó, égtiszta szemeinek boldogító ragyogásába. A bölcsék példája szerint nekünk is nemcsak néhány napig, hanem egészen életünk végéig ki kell tartanunk a kegyelem csillagának követésében, még pedig minden kísértés és

közönyösség dacára, melyek minduntalan el akarnak tántorítani bennünket kitűzött célunktól. Mert fájdalom, de rengeteg sok ilyen veszedelemnek van kitéve minden jószándékú ember a világban s főképpen elszomorító és fájdalmas dolog az, hogy ezek ragályosabbak, mint akár a pestis vagy a kolera. Hány és hány embert térítettek le már eddig is a szent hit, az isteni parancsok s a jó erkölcsök keskeny útjáról! Végül is azzal a szomorú és kárhozatos valósággal iparkodtak csitíttatni lelkiismeretük kínzó furdalásait, hogy hiszen mások sem jobbak náluknál. De vajon méltó-e az ilyen erőtlen mentegetődés a józan gondolkodású emberhez? Vajon megvigasztalhat-e bárkit is ott lent a pokol sötét fenekén az a körülmény, hogy nem egyedül van ott, hanem sok másokkal együtt ég és szenved az örök tűz tengerében? S vajon általános éhínség idején jóllakik-e valaki azzal, ha tudja, látja, hogy ugyanakkor mások is éheznek? Ugyebár nem! Ezért a bölcsek is egészen másként cselekedtek. Nem törődtek sem Heródes király, sem az írástudók közömbösségével, hanem egész egyszerűen tovább mentek azon az úton, melyet a csillag mutatott nekik. Az ő példájukat kell nekünk is követnünk. Mások lanyhasága, hanyagsága vagy éppen teljes hidegsége sohse tartson attól vissza, hogy továbbra is hűségesen kitartsunk szent hitünk mellett s teljesítsük Isten parancsait. Ezt a hűségünket sohasem fogjuk megbánni. Mert a halál órájában is megjelenik majd ez a csillag felettetek, de akkor már arra fog hívni s felszólítani benneteket, hogy lépjete be s költözzetek át a mennyország hajlékaiba. Ott azután meglátjátok majd ti is a Gyermeket édesanyjával s boldogok lesztek körükben egy egész örökkévalóságon át.

Megtanultuk tehát ismét, hogy életünk magasztos céljának, a mennyországnak elnyerésére két dolog szükséges: a határozott lélekkel való nekiindulás, a bátor kezdet s az állhatatos kitartás az egyszer megkezdett jó úton. Kérjük buzgó szívvel az isteni gyermeket, hogy azon kedves ajándékok fejében, melyeket a bölcsek neki felajánlottak, adja meg nekünk viszonzásul azt a kegyelmet, hogy bátor lélekkel léphessünk rá s mindvégig hűségesen tarthassunk ki azon az úton, mely bennünket elvezet örök célunkhoz.

Szentcsalád ünnepére

„És e ház például leszen.” (1Kir 9,8)

A názáreti kis házikó bejárata fölé az egyház ezt a felírást függesztette: „A családi boldogság útmutatója.” Hogyan is vezette volna be máskülönben a Szentcsalád ünnepét? Ezáltal a családi boldogságnak: 1. hamis, 2. igazi útjait akarja élénk emlékezetünkbe idézni.

I.

Ha a földön valahol is otthon volt a családi boldogság, úgy bizonyára a Szentcsalád hajlékában. De vajon minő úton-módon tért oda be? Amikor ezt kérdezzük, egyidejűleg s jó előre ki kell zárunk két utat, amelyeken oly sokan keresik, még pedig hiába keresik ezt a boldogságot.

Az első hamis, téves út: a *gazdagság* útja. Természetesen nem tagadjuk ezzel azt, hogy egy bizonyosfokú anyagi jólét nagyban hozzájárul a családi boldogság biztosításához. Hiszen ha egy családban a szülők állandóan kenyérgondokkal fekszenek le és kelnek fel, ha a gyermekek éhes gyomorral térnek éjjeli pihenőre s azzal ébrednek, úgy bizony a családi boldogság napja alig lesz képes ott jóleső meleget és friss életörömeget árasztani. Azért olyan fontos állapotbeli kötelessége a házastársaknak, hogy a férj komoly, szorgalmas munkájával, a feleség pedig háziassága és takarékosága által igyekezzenek távortartani hajlékuktól a megélhetés nehéz gondjait.

S mégis, hozott-e valaha is a gazdagság egymagában igazi családi boldogságot? Pedig mily sokakat megejtett ez a szánalmas tévedés! Azért sóhajtoznak és mondják: Bárcsak mi is gazdagok volnánk! Mily boldogok is volnánk akkor! A férj nyugodtan ülhetne otthon a pamlagon; a feleség megengedhetne magának egy kis fényűzést a ruházkozásban; a fiúk tanulhatnának s a leánygyermek jöl férjhez mehetnének.

Vajha a Szentcsaládból vennének példát s merítenének okulást! Talán bizony ez márvány palotában lakott s nagyszámú cselédség szolgálta ki? Valóban nem! Szerény házikót mondhatott csak a magáénak. Szent Józsefnek egész nap műhelyében kellett dolgoznia s arca veritékével fáradoznia; a boldogságos Szűz Mária sem járt selyemben, bársonyban, hanem bizony a konyhában foglalatoskodott; az édes Üdvözítő pedig megosztotta szülei gondját és fáradalmait tehetsége szerint. Ennek ellenére hol volt nagyobb boldogság, mint ebben az igénytelen kis hajlékban? Talán Róma márványpalotáiban? Távolról sem!

A másik téves út, melyen sokan hajszolják boldogságukat: az *élvezetek* útja. Igazán nem kell Názáretbe mennünk, ha ennek az útnak a hamis voltáról meg akarunk győződni. Mert mi az oka annak, hogy a férj a késő éjjeli órákig ott ül a korcsmákban, a vendéglőkben; hogy a háziasszony színház, mozi s kávé- meg teadélutánok után jár; hogy a gyermekek, fiúk és leányok egyaránt korukhoz mért szórakozások és élvezetek után loholnak, az utcai társaságot keresik? Megmondom: nem érzik jól magukat, nem találják fel magukat a családi körben és otthonban, így hát ezekkel a silányabb értékű élvezetekkel iparkodnak pótolni a családi boldogságot.

Bizonyos, hogy a túlzott szigor e tekintetben is igazságtalan dolog volna. Mert hiszen néhanapján egy szabad délutánon, valamely ünnepnap délutáni óráiban egy kis világi, de feltétlenül tisztességes szórakozás és élvezet, különösen, ha az egész család együttesen vesz részt abban, nagyban előmozdítja az egész család örömét, boldogságát. De kimondottan korlátlan élvezethajhászás még sohasem volt az igazi családi boldogság útja.

II.

Melyik tehát az az út, amelyen a Szentcsalád útmutatása mellett biztosan elérhetjük az igazi családi boldogságot?

Ez először is az *istenfélelem és jámborság* útja. Igaz, hogy a Szentcsaládról ebben a vonatkozásban csak egyetlen egy rövid mondatban értesülünk. De nem olyan-e ez, mint az égi villámlás, mely vakító fényben mutatja nekünk az éj sötétségében az egész tájat, a járható utat? Ez pedig így szól: Amikor Jézus tizenkét esztendő volt, a Szentcsalád szokás szerint az ünnepnapra felment Jeruzsálembe. (Lk 2,42) De ezzel nem az egyik legnehezebb vallási előírást teljesítette-e? Mert tudvalevő dolog, hogy ez a felutazás többnapos zarándoklás áldozatát, fáradalmait jelentette az ő számukra. Akik tehát ebben a pontban lelkiismeretesen teljesítették vallási kötelmeiket, bizonyára a többiben, a könnyebb dolgokban sem maradtak hátra.

Ez az istenfélelem és jámborság pedig nagyon sok boldogtalanság elől zárja be az ajtót. Mert ahol a családi tűzhely fölött ez a két védszellelem örökös, ott a házasfelek sohasem fogják az oltár előtt tett esküjüket bűnös szeretet ápolásával megszegni, megfertőzni. A házasságot szent törvényeit az ilyenek mindig a legnagyobb tiszteletben s becsületben tartják, mert tudják, hogy azokkal Isten úgy a saját maguk, mint gyermekeik igazi javát célozza. A férj nem fogja meggyalázni családfői méltóságát henye, tétlen életmód, iszákosság, haragoskodás által. A feleség sem fogja a keservesen szerzett filléreket könnyelműen az ablakon kidobni gondatlanság, pazarlás vagy piperéskedése által. A gyermekek, megemlékezve Isten negyedik parancsolatáról, szeretni, tisztelni fogják édes szüleiket s nekik engedelmeskednek. Illetlen, dacos viselkedésükkel nem fogják idő előtt őszbe borítani szüleik hajfűrtjeit s nekik keserű könnyeket okozni. Mert mondjátok ti

magatok: a családi boldogság megölői, gyilkosai nem a férjek hűtlenségében, a feleség pazarlásában, a gyermekek engedetlenségében keresendők? Ha ezeket a gyilkosokat sikerülne egyszer őrizet alá vennünk, a családi boldogság újból virulna közöttünk.

A családi boldogság másik útja a Szentcsalád példája nyomán a kölcsönös, szerető *megértés* útja. Vagy azt hiszitek, hogy a názareti kis ház falai valaha is szemrehányásoktól, káromkodásoktól s átkozódásoktól meg veszekedésektől voltak hangosak? Csak nagyon kevés szó az, amit erre vonatkozólag a Szentírásban találhatunk a Szentcsaládról, de ezekből is megrajzolhatjuk magunknak a szerető megértés kedves kis képét. Félreértés persze náluk sem volt kizárva, de mily gyengéd és szeretetteljes formában nyilatkozik meg a panaszszó az Istenanya ajkán, mikor így szól: „Fiam, miért cselekedtél így velünk?” (Lk 2,48)

Bárha minden családapá, anya és gyermek megszívná a Szentcsalád példáját, ami a gyengéd, szeretetteljes figyelmet és megértést illeti! Mert nincs-e mindegyikünknek valami hibája, gyengéje? De éppen ezért nagy türelemmel kell lennünk egymás iránt s nem szabad mindig csak a szigorúságot, a hajszállhasogatást keresnünk. Ha ehhez tartanók magunkat, bizony kiderülne a családi boldogság napja, s fénnel és meghitt melegséggel árasztaná el ennek már düledező kunyhóját!

Gyarlóságoknak alávetett emberi természetünk következtében itt-ott nagyobb hibák is előadják magukat a család körében. Ilyenkor természetesen helyén való a komoly megrovás. Legyen ez azonban olyan, mint egy csendes májusi zápor, mely csak rövid ideig tart s utána a nap még szebben, még kedvesebben süt reánk. De ha valaki állandóan az asztalt veri, lármát csap, dörög és villámlik a legcsekélyebb dolgoknál is, mert pl. az étel kissé el van sózva, vagy egy gomb nincs felvarrva, az ilyen a családi boldogság napját folytonosan sötét felhőkbe takarja.

Törekedjünk tehát a családi boldogságot körünkben megalapozni és megerősíteni s ebben lebegjen mindig szemünk előtt a Szentcsalád gyönyörű példája, az legyen a mi eszményképünk. Egy ilyen kis családi kör a költő szavai szerint az egyetlen paradicsomi örökségünk, az a meghitt, meleg otthon, hol az Úristen angyalai, a békesség szellemei kedvteléssel ki- és bejárnak.

Szent József ünnepére

„Az Úr keresett magának szíve szerinti férfit.” (1Sám 13,14)

A keresztény művészet különös előszeretettel úgy szokta ábrázolni Szent Józsefet, amint ez jobb karján a kisdéd Jézust, balkezében pedig egy liliomszálat tart. Bizonyára láttatok már ti is ilyen szobrot vagy képet, sőt talán már ájtatoskodtatok is előtte. Kérdés azonban, vajon felfogtátok-e ennek az ábrázolásnak szép, valódi és mélyebb értelmét? A kisdéd Jézus ugyanis figyelmeztet minket: 1. Szent József nagy méltóságára; a liliomszál pedig megmutatja nekünk: 2. az ehhez vezető egyedüli utat.

I.

Tegyük fel, hogy itt volnának most ebben a templomban a világ összes nagy emberei: rettenthetetlen szívű hősök, hadvezérek, ünnepelt tudósok s a legkiválóbb művészek. Nem tudnánk hova lenni a bámulattól, ha látnánk mellükön a díszes, csillogó rendjeleket, kitüntetések s bizonyára meghatottan állnánk az emberi szellem legjelesebb képviselői előtt. S most képzeljük el, hogy ekkor hirtelen kitarul a templomajtó s belép Szent József, a názareti ácsmester egyszerű munkásruhában, mestersége szerszámaival: vállán a fűrész, jobbkezében pedig az éles, nehéz fejsze. Mit gondoltok, kitérne-e ez a díszes, világhírű

társaság útjából s vajon megkínálnák-e hellyel maguk között ezt az új vendéget abban a tudatban, hogy bizony egy náluknál nagyobb valaki jött közéjük? Ugyan volna-e néhány leereszkedő, nyájas szavuk hozzá? Én valószínűnek tartom, hogy méltatlankodó mormogás vonulna végig soraikon, hogy egy ilyen egyszerű munkásember közéjük mert tolakodni.

Pedig hát, ugyan micsoda mindez a sok földi nagyság, kiváló férfiak s magas méltóságok, ehhez a látszólag egyszerű emberhez, ennek fenségesen magas méltóságához s rangjához viszonyítva. Hiszen ezt Isten maga választotta ki, még pedig sok-sok millió ember közül, végtelenül szeretett, egyszülött Fia nevelőatyjául! Mindaz a sok rend- és rangjel e mellett csak olyan, mint a játszadozó gyermekek papírból készített játék-koronái valóságos királyok valódi aranyból s drágakövekből készült koronái mellett. Ezek a játék-koronák már néhány nap múlva ott hevernek az utca sarában összegyűrve, összetépvé s piszkosan. De éppígy összegyűri s kegyetlen kézzel széjjeltépi rövid néhány esztendő múlva a halál azoknak a földi nagyságoknak kitüntetéseit s méltóságos rangjait is, s az utolsó foszlányaikat is a tovaryargaló szél szárnyaira köti. Ellenben Szent Józsefnek, az Isten Fia nevelőatyjának méltósága, rangja túlél minden földi változandóságot, halált és sírt egyaránt, túl az idők minden folyását. S amikor majd évmilliók múltán már senki sem emlékezik vissza e világi nagyságok fényes neveire, Szent József fején még akkor is eredeti fényben s színekben fog ragyogni az a drága korona, melyet Isten a saját kezével tett fel az ő fejére. Igen, mert örök az ő jutalma, mint örök maga a Fiúisten és a mennyország.

Az ő koronája továbbá oly vakító fényben ragyog, akárcsak a delelő nap. Miért is nemcsak szűkkeblű és önző emberek néznek fel irigy szemmel Szent József messze kimagasló méltóságára, hanem még az ég fejedelmei, a kerubok és szeráfok is álmétkodva tekintenek arra. De hogy is lehetne ez másként! Hiszen ők csak szent félelemmel eltelve merészelnek az Isten Fiának közelébe lépni, ki ott ül hatalmas trónusán, hogy térden állva kiáltásuk feléje: „A királyi széken ülőnek és a Bírónak áldás és tisztelet, dicsőség és hatalom mindörökkön-örökké.” (Jel 5,13) S ha aztán szent tisztük végeztével álmétkodó tekintetük abba a meghitt, szerény kis názáreti házba téved el, ugyan mit kell ott látniuk? Ugyanaz a félelmet s tiszteletet parancsoló szent Isten mint kicsi, bájos gyermek sietve fut a munkáról hazatérő nevelőatyja elé, s amint az enyhe esti szellő ide-oda lobogtatja aranyos hajfűrtjeit, repeső szívvel kiáltja már messziről feléje: „atyám, atyám!”, s aztán rövid pár pillanat múlva ott csüng már annak munkában elfáradt karján, sőt felvéteti magát karjaira s ez megsimogatja a gyermek arcát, aranyos kis fejecskéjét keblére öleli s szívéhez szorítja. Kevéssel később pedig így szól hozzá: Jól van, kedves gyermekem, most szaladj kis lábaidon, nekem még van egy kevés dolgom. S a seregek Ura és Istene, ez a legdrágább, legfényesebb életadó nap, engedelmesen szaladj tova. Van-e, kérdelem, ehhez fogható kitüntetés? Mert az égbenyúló hegyormokat megmérhetjük; a végtelennek látszó tenger mélységeit is kifürkészhethetjük, de Szent József nagy méltóságát sohasem tudjuk pontosan felmérni.

II.

Szent kíváncsisággal kérdezzük: Mivel érdemelte ki magának Szent József ezt a nagy kitüntetést? A feleletet erre a kérdésünkre a liliomszál adja meg, melyet ott tart balkezában s ez az ő ártatlan életét jelképezi. A Szentírás szerint „igaz” férfiú volt, vagyis olyan, kinek minden tette a legtökéletesebb összhangban volt Isten szent akaratával, a tízparancsolattal. Most már értjük, miért pihent az Úristen tekintete különös örömmel s meglelégedéssel éppen őrajta, s miért esett választása habozás nélkül reá, mikor arról volt szó, hogy nevelőatyát szemeljen ki egyszülött Fia számára az emberek közül.

Akik ezt a jelenséget a világ szemüvegén keresztül nézik, azoknak persze furcsának tűnhetik fel, hogy az Úristen ily nagy méltóságot egy egyszerű ácsmesterre ruházott. Ezek inkább Izaiás próféta szavaira gondoltak volna ennél a választásnál, aki így ír: „Királyok

lesznek táplálód.” (49,25) De Isten gondolatai nem az emberek gondolatai. Mert nem selyem és bársony, nem arany és kincs határoz az Isten előtt, hanem a lélek egyenessége s az erényes élet. Azért írja már a zsoltáros is isteni sugallatra: „Ki megy fel az Úr hegyére vagy ki fog állani az ő szent helyén? Az ártatlan kezű s a tiszta szívű.” (Zsolt 23,3–4) A názáreti ács pedig egész rendkívüli mértékben a tiszta szív s az ártatlan kéz embere volt. S ez magyarázza meg az ő kiválasztását. Igaza van tehát Szent Hilárnak a legteljesebb mértékben, mikor vigasztaló s buzdító szavaival azt írja, hogy az Úristen csak egy nemességet ismer s ez nem a vagyon s nem is a születés, hanem a tiszta szív s az erényes élet nemessége.

Vigasztaló dolog ez reánk nézve. Mert hiszen a világ ítélete szerint többé-kevésbé ti is, majdnem kivétel nélkül, az átlag-emberiséghez, a tömeg-emberekhez számítottok. A világ szemében mi valamennyien csak olyan hosszú nulla-sort képezünk, melynek éléről hiányzik az értékadó nagy 1-es. Nem verünk fel valami nagyobb port a világtörténelem színpadán, szavaink nem irányjelölők annak folyását illetően; többnyire nehéz munkával és emésztő gondok közt keresitek a mindennapi kenyeret magatok és kedves családjaitok részére s nem sütkérezhettek rangok, méltóságok tündöklő fényében. Mikor mindezt elgondoljátok, majdnem türelmetlenség lesz úrrá felettetek s mindenáron szabadulni szeretnétek az élet terhétől. De vigasztalódjatok! 50–70 évig el lehet ezt viselni s tovább úgysem igen tart. S akkor feltáruul majd előttetek a halál sötét kapuja, s ha ezen átléptetek, egy örökké tartó boldogság mosolyog rátok. Ebben az új országban is van nemesség, vannak kiválasztottak. S ha tisztán és erényesen éltetek, elnyeritek ezt a nemességet az egész örökkévalóságra.

De buzdítást is tartalmaznak Szent Hilár imént említett szavai. Mint tudjátok, ezen a világon különböző fokozatai vannak a nemességnek. De éppígy van különbség az égben is nemesek és nemesekek között s vannak magasabb és alacsonyabb rendű nemességek. Ez egyedül az erényes élettől, az életszentség fokától függ, melyet kiki elért itt a földi életben. Bizonyára mindegyiktek a lehető legmagasabb fokozatra és rangra szeretne eljutni. Ennek mi sem áll útjában, csak férfias lélekkel fogjatok a munkához. Minél buzgóbb szívvel teljesítitek keresztényi kötelességeiteket, minél hűségesebb lélekkel tartjátok meg Isten parancsait, annál magasabb s előkelőbb helyet biztosíthatok magatoknak ott fent az örök életben. Vajha ez a mai szent ünnep újabb buzgósággal töltené el szíveteket! Gyarlóságunk hiányait pedig kegyeskedjék kipótolni Szent József, hogy így elérhessük nemes, fennkölt célunkat! „Kérünk téged Úristen! Legszentebb Szűzanyád jegyesének érdemei legyenek segítségünkre, hogy így, amit tehetségünkkel el nem érünk, az ő esedezése által megnyerhessük. Amen.”

Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepére

„Üdvözlégy malasztal teljes! Az Úr van te veled.” (Lk 1,28)

Zivataros, sötét éjbe időnkint bevilágít egy-egy hirtelen támadt villámlás vakító fénye. Hatalmas erővel áthatítja a terhes fellegeket s fénylepellel vonja be a völgyek mélységeit, megragyogtatva előttünk a legmagasabb hegycsúcsokat. Majd rögtön ezután vak sötétség s halotti mély csend borul az egész tájra. Ilyen vakítófényű villámláshoz hasonlítanak az angyal szavai is, melyeket ez a Szent Szűzhöz intézett. Üdvözlő részében bevilágít egy pillanatra abba a homályba, mely eddig a boldogságos Szent Szűz lelkét előttünk eltakarta; a jelentési részében pedig eloszlatja azt a homályt, mely az ég titkait és végzéseit rendszerint eltakarja előlünk. Vegyük mindkettőt röviden fontolóra.

I.

Félelemteljes tisztelettel lépett be az isteni küldött, Gábor főangyal a boldogságos Szűz Máriához, s a mennyei udvarlás szavaival így köszöntötte: „Üdvözlégy, malaszttal teljes!” Az angyal tehát a „malaszttal teljes” címet adja a Szent Szűznek. Márpedig, ha valaki egy előttünk különben ismeretlen személyt megszólít, akár „igazgató” vagy „doktor” úrnak, akár „atyám”, „anyám” vagy „gyermekem” címmel is szólítsa azt meg, mi már e pusztán megszólítás alapján is többrendbeli következtetést tudunk levonni ebből az illető megszólított rangjára, állására, állapotára vagy méltóságára vonatkozólag. A jelen esetben még azt is figyelembe kell vennünk, hogy a megszólító nem ember, hanem angyal s hozzá még isteni követségben jár el, s mint ilyen nevezi a szent Szűzet „malaszttal teljes”-nek. Így hát nem lehet szó sem hízelgésről, sem pedig túlzásról. Éppen ezért a megszólításból levonható következtetések is teljesen indokoltak.

De ha így áll a dolog, nem úgy hat-e reánk az üdvözlő szó „malaszttal teljes”, mint vakítófényű villámlás a sötét éjben? Mert aki előttünk áll, az nem más, mint egy egyszerű kézműves fiatal, választott jegyese. Arcán visszatükröződik az a belső boldogság, mely fiatal új jegyesek lelkének tulajdona. De mindennél jobban áthatja egész lényét az erényes élet bája s kedvessége, mely a legelragadóbb szín pompában ömlik el egész valóján. S mégis, bizonyos homály fedi előttünk alakját, mert minden kiváló jelességei dacára is halandó ember gyermekét látjuk benne, még ha meg is engedjük, hogy az emberek közül egy fejvel bizony kimagaslik, akárcsak Saul kortársai felett.

S most hirtelen bevilágít ebbe a homályba az angyali üdvözlés fénye s észrevesszük szívében a kegyelem teljességének csodálatos új világát, annak eleddig soha nem is sejtett nagyszerű pompájában. Mert a kegyelem az az egyedüli drága kincs, melynek igazi értékét s valódi szépségét az emberi gyarlóság csak bizonytalan tapogatózások útjain keresi, amelyről mégis tudja, hogy egyedül az képes megnyerni Isten tetszését s csodálatát. A kegyelem nélkül a leggazdagabb királyfi is öltözzék bár aranyba, ezüstbe, ékesítsék bár a legdrágább gyöngyök, hordjon bár ujjain csillogó gyémántokkal kirakott gyűrűket, csak szegény koldus az Úristen szemében, kit tekintetere sem méltat. Másrészt az a talán nyomorék koldusgyermek, ki ott bolyong, s nyomorog a poros országút szélén piszkos, rongyos ruhában, a kegyelem legkisebb adományával szívében méltó az Isten szeretetére s lelkendezve így szól hozzá: „Ó mily szép vagy, én barátnőm, mily szép vagy te!” Ki is tudná kellőképp kifejezni, mit ér a kegyelem csodálatos ajándéka Isten értékelésében! De ha már a legcsekélyebb kegyelem is oly kedvessé tudta tenni azt a koldusgyermeket Isten előtt, minő szeretetreméltó akkor a boldogságos Szűz Mária a kegyelem teljességével!

Álmélkodva s csodálattal kell feltekintenünk a Szent Szűzre Gábor főangyallal, az egyszerű kézműves jegyésére, s köszöntenünk őt azokkal a szavakkal, melyek az emberek fiai, de az ég fejedelmei közt is egyedül illetik meg: Ave gratia plena, üdvözlégy malaszttal teljes! De most, ha az angyal téged akarna köszönteni, K. H., ugyan miként szólítana meg? „Malaszttal teljes”-nek semmiesetre sem mondhatna, mert ez kizárólag a boldogságos Szűz Mária kiváltsága. De talán „kegyelmek gyermeké”-nek szólíthatna, mint a szenteket és igazakat? Ó, mily boldognak és szerencsésnek kellene téged mondanunk, bármily szegény és nyomorult is volnál máskülönben! Avagy talán „kegyelmek szegényé”-nek, vagy éppen „koldusá”-nak kellene neveznie, aki híjával vagy minden kegyelemnek? Ugyan mit használna neked, ez utóbbi esetben minden földi kincsöd, gazdagságod? Arra sem volnál érdemes, hogy Isten egyetlen jóságos atyai tekintetre méltasson.

II.

Az angyal szavainak második, jelentési része felfedi előttünk azt a fátyolt, mely különben Isten titkos végzéseit eltakarja szemünk elől. Ez így hangzik: „Az Úr van te veled” s közvetlenül csatlakozik amaz első ismert szavaihoz. Bizonyára nem tévedünk, ha Szűz Mária kegyelmi teljességében keressük alapját ez utóbbi szavainak: „az Úr van te veled”. Különösen három tekintetben volt Isten a boldogságos Szűz Máriával: mint oltalmazó, mint vezérlő s mint jutalmazó Isten.

Mint oltalmazó Isten. Ez természetes is. Hiszen az Úr Jézus után a szent Szűz az a legbecsesebb műalkotás, kit ez a föld valaha is látott és hordozott. A művészi alkotásokra pedig érthetően különös gondot szoktunk fordítani. Éppen ezért, hogyan is mondja a kísértő lélek az édes Üdvözítőnek? „Írva vagy, – mondja – hogy angyalainak parancsolt felöled, és kezeikben hordoznak téged, netán kőbe üssed lábadat.” (Mt 4,6) Nem kétséges, hogy ez az isteni gondviselés egészen rendkívüli módon és mértékben örködött a boldogságos Szűz Mária felett is. Ezért már első gyermekéveiben a templom szentélyének oltalma alá helyezte, hogy ott, a frigyszekrény árnyékában, távol a világ zajától s zűrzavarától, zavartalanul kifejlődhessék lelkének minden szépsége, erényeinek csodálatos virág- és színpompája. Életének későbbi szakában pedig a leggondosabb oltalmazót, Szent Józsefet rendeli a szeplőtelen tisztaságban illatozó hajadon mellé, tehát egy férfiút, kit maga a Szentírás is az „igaz férfiú” megtisztelő címével tüntet ki. Végül életének estéjére a legkedvesebb tanítvány, Szent János apostol gondjaira bízva kereszthalála kinteljes óráiban, így hát valóban a bölcsőtől a sírig kísérte Isten oltalmazó jósága életének minden utain.

Mint vezérlő Isten. Szűz Mária már az angyali köszöntés idején is „malasztal teljes” volt. De ennek a kegyelemnek élete folyamán még gyarapodni, fokozódni kellett. Isten célja általában minden emberrel az, hogy állandóan növekedjék a kegyelemben. Ez rendszerint a szentségek vétele, az imádság s a mindennapi jócselekedetek által történik. De ha Isten valakit a kegyelem különleges magasságaira akar emelni, úgy ezt kemény megpróbáltatásoknak, nehéz sorscsapásoknak teszi ki. S az oly bátor, hősi lelkek, mint volt elsősorban a boldogságos Szűz Mária is, ezekből a keresztekéből csinálják meg maguknak azt a magas létrát, melynek fokain az életszentség szédítő magaslataira is felemelkednek. S mily sok megpróbáltatás és sorscsapás várt a szent Szűzre különösen az angyali üdvözlés után! Isten gondviselése iktatta be azokat mind az ő életébe. S ezen isteni gondviselés vezetése mellett a kegyelem és életszentség mily fényes magaslataira emelkedett azon első márc. 25-e óta!

Mint jutalmazó Isten. Szűz Mária élete is hasonlított a virág életéhez: ma még üde, friss színekben feslik, holnap már elhervad, ő azonban felhasználta az élet rövid útját, s nem várt tétlenül a hatodik, kilencedik, vagy éppen a tizenegyedik óráig, hanem azonnal hozzáfogott élete szőlőskertjének munkálásához. Értelmi fejlettségének már első idején azonnal Isten szolgálatára szentelte életét, s ebben kitarzott utolsó leheletéig. S mi volt ezért a jutalma Istentől? Dicsőséges mennybevitelének örömei s az angyalok királynéjává történt megkoronáztatása engedik ezt némiképp sejteni. S a győzelmi bevonulás ama napjától fogva egészen a végnélküli örökkévalóságon keresztül Istennel társalog, s a mennyei boldogság örömeinek tengerében fürdik az Úr hűséges szolgálóleányának lelke.

K. H! Nem eped-e a ti szívetek is Isten szeretetének oltalma, vezérlése és jutalma után? S nem volna-e leírhatatlan boldogság a ti lelketek számára is, ha őrangyalotok hozzátok is így szólhatna: Az Úr van veletek! Mert ha igen, úgy buzduljon fel akkor a ti szívetek a boldogságos Szűz Mária példájának követésére! Munkálkodjatok a megszentelő kegyelem gyarapításán lelketekben, hogy így ti is jó s hűséges szolgálóknak és szolgálóknak bizonyuljatok az Úristen szolgálatában!

Nagypéntekre

„És ők rám néznek, kit átszegeztek.” (Zak 12,10)

Az emlékezés sokszor elhalványodik s megtörtént dolgokat elmos a feledés. Hogy a feledéstől óvjuk magunkat, emlékeztetőjeleket használunk, szobrokat, emlékműveket állítunk fel. Ilyen emlékmű a szent kereszt is. Ha rátekintünk, főképp két dolog jut eszünkbe: 1. bűneink és azok súlya; 2. a kiengesztelés kötelezettsége.

I.

Ki az, kinek a kereszt tövében ne jutna eszébe bűneinek adóssága s ne érezné azok kínzó súlyát?

Bizony önkénytelenül is eszünkbe jutnak s ajkainkra tolulnak azok a szavak, melyeket a pap a szentmise kezdetén a lépcsőimádságban mélyen meghajolva és mellét verve mond: Én vétkem, én vétkem, én igen nagy vétkem! Valóban „igen nagy” vétkem! Mert nagy volt már Kain bűne is. Testvérének, a meggyilkolt Ábelnek holtteste mellett fel is kiáltott: „Nagyobb az én gonoszságom, hogyszem bocsánatot érdemeljek!” (Ter 4,13) De nem sokkal nagyobb-e a mi bűnünk s a megfeszített Jézus keresztje mellett nem érezzük-e, hogy a mi gonoszságunk százszor s ezerszer felülmúlja Kain bűnét?

Hallatlanul szörnyű s kegyetlen bűn volt Kain vétke, mellyel édes testvéröccsének ártatlan vérét kiontotta. Hiszen aki legközvetlenebb vérének, testvérének kegyetlen halálát képes előidézni, annak szíve-lelke minden bizonnyal fenékig meg van romolva. De hát mi kinek az életét raboltuk el s kinek vérét ontottuk ki? Hangosan hirdeti ezt a kereszt fája: az élő Isten egyszülött Fiáét! Pedig lehet-e ehhez hasonló gonoszság a földön és az égben? Elvakultságunkban s szenvedélyünkben betörtünk az égbe, a mennyország szentélyébe s onnan az Atyaisten oldala mellől durva és kegyetlen módon lerántottuk egyszülött Fiát, majd szívtelenül a keresztre szegeztük. – Pedig hát ehhez az édes jó Megváltóhoz a hálának ezer köteléke fűzött bennünket. Ő a mi nevünket mélyen belevéste szentséges Szívébe, éjjel-nappal fáradozott, s a legnehezebb áldozatokat is szívesen s örömmel hozta meg értünk. S lám mindhiába, mert megöltük őt, mint Kain az ő öccsét, Ábelt. Valóban fel kell kiáltanunk: Én vétkem, én vétkem, én igen nagy vétkem!

De még súlyosabbá válik bűnünk, ha a *módot* tekintjük, ahogyan gonoszságunkat végrehajtottuk. Kain egyetlen csapással követte el szörnyű tettét, egyetlen múlt pillanat alatt végzett testvérével. S mi? Ó, nézzetek csak a keresztre s a kereszten függő Üdvözítőre! Mit mond az nektek? Mi kegyetlen játékot űztünk áldozatunkkal s hosszú időn át kéjelegve gyönyörködtünk annak kínjaiban. Először is embertelen módon megostorozták Jézust s kigúnyolták; egy idő múlva következett a véres töviskoronázás s szégyenteljes kigúnyoltatása; azután fel kellett vonszolnia a nehéz keresztfát a Kálvária-hegy köves útjain; akkor tompa vasszegekkel rászegezték a keresztre s azon három óráig függni hagyták iszonyatos kínok közt. Maga a nap elbúsult fájalmában s nem adta többé fényét; mintegy gyászba öltözött. Mi emberek azonban odaálltunk a kereszt alá s gúnyt űztünk egy haldokló szenvedéseiből. Ó Istenem, mennyire meg tudtunk magunkról feledkezni! S amikor a szent kereszt oly elevenen idézi mindezt emlékezetünkbe, nem kell-e megváltanunk bűnünket s felkiáltanunk: Én vétkem, én vétkem, én igen nagy vétkem!

Hozzájárul mindehhez, hogy az édes Üdvözítőt könnyűszerrel megkímélhettük volna mindattól a sok és rettenetes kintól s fájdalomtól. Vagy talán oly nagyon súlyos áldozatunkba került volna, hogy a büntől megóvjuk magunkat? Ha visszatekintünk a kísértések óráira, a percekre, mikor jobb lelkiismeretünk szembenézett szenvedélyeinkkel, őszintén be kell

ismernünk: egy kevés küzelemmel, kis bátorsággal, némi önlegyőzéssel és önmegtagadással legyőzhettük volna azokat, elkerülhettük volna bűneinket. De nem, mi ezt nem tettük, mert ennyi áldozatot is sokalltunk! E helyett inkább Jézus vállaira tettük a nehéz keresztet, hogy ő hurcolja azt, s rajta meghaljon érettünk. Bárhogy nézzük is a keresztet, mindenképpen csak bűneinket, igen-igen nagy bűneinket, súlyos adósságunkat idézi az szomorú emlékezetünkbe. Mi jobbat, mi üdvösségesebbet tehetnénk tehát, mint hogy megszegyenülve és megtörve azok súlya alatt, a római századossal együtt verjük bűnös mellünket s a zsoltárossal imádkozzuk: „A töredelmes és alázatos szívet, ó Istenem, nem veted meg!” (Zsolt 50,19)

II.

Másodsorban emlékezetünkbe idézi a szent kereszt *a vezeklés, a kiengesztelés köteleességét*. Mert aki vétkezett, annak bűnhődnie is kell. De ugyan mi módon, hogyan történjék a kiengesztelő vezeklés bűneinkért? Tekintsetek a keresztre! Nemde, a hátsó oldala még szabad, arra senki sincs felfeszítve? Nem gondoljátok, kinek kell oda szegeztetnie? Az a másik keresztre feszített a mi sorainkból fog kikerülni, az mi magunk kell, hogy legyünk s pedig mindenegyus közülünk, kivétel nélkül. Valóra kell váltanunk Szent Pál apostol szavait: „Akik pedig Krisztuséi, testüket megfeszítették a vétkekkel és kívánságokkal együtt.” (Gal 5,24) Mert ha volt bátorságunk ahhoz, hogy az üdvözítő Jézust keresztre feszítsük, most legyen még inkább bátorságunk ahhoz, hogy önmagunkat megfeszítsük. Szent Pál apostol szerint háromféleképpen történik a saját magunk megfeszítése.

Az első mód abban áll, hogy a *test bűneit* feszítjük keresztre. Hogyan történjék ez? Úgy, hogy küzdünk gonosz, vétkes szokásaink ellen, legyenek azok a harag, fajtalanság vagy az ellenségeskedés bűnei. Az ilyen önmegfeszítés persze nagyon is fáj a mi romlott természetünknek. Hasonlít ez ama vérszopó szörnyeteghez, melyről a Példabeszédek könyvében ezt olvassuk: „A nadálynak két leánya van, kik mindig mondják: Hozz, hozz ... és soha nem mondja: Elég!” (30,14) De hát hogy is ragaszkodhatnánk még továbbra is azokhoz mi, akik itt állunk a haldokló Üdvözítő keresztje alatt s feltekintünk a nagy Szenvedőre; hogyan is szerezhethetnénk neki bűneinkkel egy újabb nagypénteket?! De ha ezt nem akarjuk, bocsássuk akkor szabadon Krisztust és feszítsük keresztre Barrabást romlott természetünkben! Komoly s szent elhatározással fogjunk még ma ehhez a munkához s helyezzük a kereszt tövébe, mint első kiengesztelési áldozatunkat, a test bűnei ellen irányuló férfias küzdelmet!

A második mód: a test kívánságainak megfeszítése. Aki ezt a harcot vállalja, annak kerülnie kell a halálos bűnre vezető közeli alkalmakat. Az ilyen nem olvashat továbbra is rossz, erkölcsrontó könyveket, nem társaloghat könnyelmű, léha barátokkal, nem látogathat kéteshírű házakat, sőt ilyenekben még munkát sem vállal. Efféle dolgokra persze nagy s erős a hajlandóság az emberben, s ezeknek ellentmondani annyi, mint romlott természetünket keresztre feszíteni. Ám aki teljes mérvű elégtételt akar nyújtani, az nem állhat meg a félúton, annak nem szabad visszariadnia önmegfeszítése második módjától sem. S aki a Megfeszítettnek megígéri, hogy a jövőben a bűntől tartózkodik, de ugyanekkor felkeresi a bűnre vezető közeli alkalmakat, az ilyen ezzel tulajdonképpen visszavonja ígését, kigúnyolja az édes Üdvözítőt s üdítő ital helyett ecettel és epével kínálja. De vajon ezt érdemli-e az Úr Jézus Krisztus bárkitől is közülünk?

A harmadik mód: magának a testnek megfeszítése. Ez pedig hivatásunkkal járó munkáink, állapotbéli köteleseink komoly teljesítése által történik, legyünk bár gyermekek, ifjak vagy hajadonok, édesanya – s mint ilyen akár feleség, avagy özvegy –, férj, édesapa vagy elaggott öregek. Az önmegfeszítésnek ez a módja egészen az emberiség eredetére nyúlik vissza, magába a paradicsomi kertbe, amikor Isten maga róttta ezt ki az ősszülőkre mint üdvösséges kiengesztelést az általuk elkövetett bűn miatt. Mert az állhatatos

kötelességteljesítés nemcsak számos és jelentékeny áldozatot követel az embertől, hanem egyúttal mérhetetlenül sok áldásnak is a forrása úgy a magunk, mint hozzátartozóink részére. Ezenfelül a kötelességek lelkiismeretes teljesítésén épül fel a család, a község, az államok s az egyház jóléte s virágzása. Éppen ezért az elégtételadás e harmadik módjának áldozatai sem hiányozhatnak semmi szín alatt sem abból a kedves áldozati csokorból, melyet ma odahelyezünk a kereszt tövébe, a Megfeszített lábai alá. Nem kétséges, hogy az édes Üdvözítő egészen különleges örömmel és meglelégedéssel pihenteti meg ezeken tekintetét. K. H! Abban a gyönyörű énekben, mely a holnapi napon a húsvéti gyertyaszentelés alkalmával felhangzik a pap ajkain, s amely evvel a szóval kezdődik, „Exultet”, így énekel az egyház: „Ó szerencsés bűn” s magasztalja és áldottnak nevezi a bűnt, melyet őszüleinél követtek. Ugyan miért? Azért, mert ilyen áldott Megváltót hozott számunkra. „Szerencsés bűn”-nek szeretném én is nevezni a ti vétkeiteket, de ezt csak akkor tehetem nyugodt lélekkel és istenkáromlás nélkül, ha az üdvözítő Jézus fájdalmas halála arra indít benneteket, hogy az apostol által hirdetett s általam ma elétek adott kiengesztelési módot, önmagatok megfeszítését bűneitekben, bűnös kívánságaitokban buzgó kötelességteljesítés által végre is hajtjátok. A kegyelem e drága órájában határozatok – férfias lélekkel! Akkor viszonzásul bátran nézhetek majd ti is szemébe a kiengesztelt Megfeszítettnek, az utolsó órában.

Húsvétvasárnapra

„Valóban feltámadott az Úr és megjelent Simonnak”. (Lk 24,34)

A húsvéti szentgyónás és áldozás által ismét az Úr Jézus szolgálatába léptetek. Most már azután rajta legyetek, hogy ebben a szolgálatban hűen ki is tartsatok. Ezen elhatározástokban erősítsen meg benneteket az apostol kettős, örömteli felkiáltása: 1. „Valóban feltámadott az Úr”; e szerint egy végtelenül hatalmas Urat szolgáltok. 2. „És megjelent Simonnak”; ez meg arról győz meg, hogy a legjobb s legáldottabb Urat szolgáljátok.

I.

Emlékeztek, hogy három nap előtt mily gyarló képet nyújtott a porig alázott, tönkretett s halálba kényszerített Üdvözítő nagysága. „A föld férge vagyok – mondhatta magáról – és nem ember; emberek gyalázata és a nép megvetése.” (Zsolt 21,7) Ha azt kívánta volna tőletek, hogy segítetek rajta elhagyatottságában s nyomorúságában, talán ti is azt kiáltottátok volna feléje a zsidókkal: „Nem akarjuk, hogy ez uralkodjék rajtunk.” (Lk 19,14) De íme, a húsvéti szent reggelen egyszer s mindenkorra eltűnt róla a töviskorona s az a kopott, piszkos, vörös katonaköpeny. Hatalmának teljességével ragyogó fényben emelkedik ki sírjából. Sugárzó dicsőségét szemlélve, szent elragadtatásban kiált feléje az egyház: „Alleluja! Üdvözlégy Golgota dicső győztese! Olyan győzelmet arattál, minőt senki a világon! Alleluja!” Íme, feltámadása által most már teljes fényében áll előttünk Krisztus legyőzhetetlen nagysága s felsége.

Először is legyőzte e siralomvölgy legnagyobb zsarnokát, a halált. Még senki sem vonhatta ki magát e kegyetlen zsarnok hatalma alól; még a legdicsőbb hadvezérek s világhódító császárok sem. Nem foghattak ki erőszakos zsarnokságán milliós hadseregeikkel s nem hadi tudományaik megcsodált művészetével. A halál mindezeket a földi hatalmasságokat leverte, sírjukba taszította s szájalom nélkül nézte, mint lesznek az enyészet zsákmánya s válnak por és hamuvá. A feltámadás reggelén azonban ez a hatalmas halál úr szégyenteljes és megsemmisítő vereséget szenvedett. Egy nálánál sokkal erősebb támadt fel ugyanis ellene s legyőzte. Ez az erősebb: a mi Urunk Jézus Krisztus.

Hasonlóképp győzedelmeskedett Krisztus a természet erői felett is. Az egész zsidóság – vezetők s nép egyaránt – abban a hiedelemben ringatta magát, hogy az a nagy kővel elzárt s lepecsételt sziklásir nem adja ki többé halottját. Azonban sem pecsét, sem kőszikla, sem a mély sírűreg neki ellen nem állhattak. Egy alkalommal ott lépdelt már a hullámok hátán; máskor meg parancsolt a szelek által felkorbácsolt tenger hullámainak s nagy csendesség lőn. Most pedig parancsolt a sziklának: „Táruj ki, – mondotta – adj utat”, s íme, a szikla engedelmeskedett neki. Micsoda nagyság, micsoda erő és hatalom táruj itt újból elénk! Xerxes tehetetlen dühében megkorbácsolta a tengert, de ez ennek ellenére szétrombolta hídjait s elhordta kiépített gátjait. Egy herceg iszonyatos haragjában rugdosni kezdte a tenger hullámait a kedvezőtlen szelek miatt, s ezek a viharszelek később összetörték vitorláit, elsüllyesztették hajóit. De Krisztusnak egyetlen szavára engedelmeskednek: vihar, tenger, hullámok s a kőszikla. Minő hatalom!

Végül győzedelmeskedett Krisztus az ellenséges emberi érzések felett. Súlyos pénzösszeget fogadtak fel őrséget a farizeusok, hogy őriztessék Jézus sírját. Az volt e katonák feladata, hogy megakadályozzák Jézus holttestének ellopását. A balgatagok! Hisz’ nem rogyott-e a földre egy egész csapat katona már az Olajfák-hegyén azon pusztá kijelentésére: „Én vagyok”? S ma reggel, mikor Jézus holttestéhez visszazáll lelke s isteni erejével megmozdulnak tagjai, ma megrepednek a kősziklák, az örök félelmükben a földre esnek, majd később az ijedelemből felocsúdva vad futásban keresnek menedéket. És ha mindjárt egy egész újkori hatalmas és jól felszerelt hadsereg állott volna őrt sírja mellett, ez is csak a menekülést választotta volna.

K. H! Látjátok tehát, mily nagy, mily erős s fenséges az az Úr, akinek szolgálatába állottatok húsvéti szentgyónástok és szentáldozástok révén. Az ő országának s uralkodásának sohasem lesz többé vége sem időben, sem térben. Ki ne akarna egy ilyen Úrnak készséges örömmel szolgálni! Valóban, ilyen szolgálatban állni ezerszer nagyobb tisztesség s szerencse, mint ha valaki a porban fetreng kevés földi öröm s szenvedélyei nyújtotta múltó, bűnös gyönyörök előtt. Istennek szolgálni annyi, mint uralkodni! S ha egyszer-másszor ez a szolgálat nagyobb nehézségekbe is ütközik, mert a szenvedélyek valósággal megrohamoznak benneteket s a bűn ellen kemény tusát kell megvívnotok, ne csüggedjete, mert a feltámadt Üdvözítő hatalma teljességében ebből a viaskodásból is győzedelmesen kerül ki veletek.

II.

De nemcsak hatalmas, hanem végtelenül jóságos Úr az, akinek szolgálatába léptetek. Ezt mutatja a másik örvendetes felkiáltás: „Az Úr megjelent Simonnak!” Miért emeli ezt ki az evangélista oly nagy csodálkozással? Hiszen a jámbor asszonyoknak és Mária Magdolnának is megjelent a Feltámadott! Ti már sejtítek ennek okát: Azzal, hogy az Úr Péternek is megjelent, végtelen jóságát akarja előttünk megragyogtatni.

Emlékezzetek csak vissza a Kaifás házában lefolyt eseményekre! Egyik hamis tanú a másik után jött. Maga a főpap is az istenkáromlás vádját emelte Jézus ellen. A döntő pillanat tehát elérkezett Péterre nézve. Most kellett volna elmondania s megismételnie a Tiberiás-tava mellett tett hitvallását Krisztus istenségéről; itt az egész főtanács jelenlétében kellett volna kijelentenie ama nevezetes szavait: „Te vagy Krisztus, az élő Istennek fia!” (Mt 16,16) Ó, minő vigasztalást jelentett volna ez a hamis vádak özönétől szorongatott Üdvözítő mélységes fájdalomba merült Szívének! Akkor megértenők, miért részesítette Pétert feltámadása után ilyen kivételesen nagy kegyelmében. De nem az történt! Mert Péter esküre emelte ugyan kezét, azonban a várt hitvallás helyett ünnepélyesen s nyilvánosan megtagadta Urát s Mesterét.

Már most képzeljétek magatokat a feltámadott Üdvözítő helyébe! Gondoljátok el, hogy három napi szenvedés s gyötorem után rátok is felvirradt volna a feltámadás káprázatos

dicsősége. Mondjátok csak meg őszintén: gondoltatok volna-e ti ezzel a hűtlen Péterrel? Ha ez bús arccal visszatért volna hozzátok s árulásáért bocsánatot kért volna tőletek, nem így feleltetek volna neki vissza: Távozz tőlünk, te hamislelkű áruló?! A szép és boldog napokban hízelegtél, de nehéz napjainkban, szorongattatásaink közt rútul cserben hagyta bennünket. Megismertük hamisságodat, nem ismerünk többé! S vajon Péter nem érdemelte volna-e meg ezt a bánásmódot? S mégis, mit tesz az édes Üdvözítő? A húsvét szent reggelén minden csak Őt dicsőíti s magasztalja. Emberek s angyalok állnak rendelkezésére. Megszámlálhatatlan hitvalló sorakozott csakhamar körülötte. Millió és millió mártír ontotta érte vérének az elkövetkezendő századok alatt. Mi szüksége volt neki még egy áruló Péterre, amikor ezer és ezer sok más szíves örömet betöltötte volna ennek helyét?! De nem! A Golgota diadalmas győztese végtelen szeretetétől üzelve utána megy elveszett juhocskájának, míg csak fel nem leli; azután letörli könnyeit s karjai közé zárja. Megisméltódott a tékozló fiú esete a maga igazi valóságában. Mert bár Péter árulása s tagadása mélyebben megsebezte az Úr Szívét, mint Longinus lándzsája, de az Üdvözítő mindent megbocsátott s elfeledett neki.

Mily nagy, mily végtelen jószág és szeretet! Ennek láttára nekünk is fel kell kiáltanunk Szent Pál apostollal: „Krisztus szeretete felülhalad minden tudományt.” (Ef 3,19)

Az üdvözítő Jézusnak ez a csodálatosan nagy jószága a másik hatalmas indítók arra, hogy hűségesen kitartsunk szolgálatában. Emberi gyarlóságunk következtében néha bizony figyelmetlenek s hanyagok vagyunk. De minden ilyen esetben szolgáljon hathatós vizsgálatásunkra az Úr Jézus szeretetteljes viselkedése Péterrel szemben. Ő nem kerget el mindjárt szolgálatából, mint más földi uraságok, ha hűtlenségen fogják szolgálóikat, hanem lehajol szolgálóinak gyengeségeihez s bátorságot, vigaszt önt szíveikbe.

K. H! Tegyük a feltámadt Üdvözítő lábai elé egy szép ajándékot, s mondjuk: „Jézusunk, örök hűséget esküszünk Neked életünkben s halálunkban.” Mennél hűségesebben tartjátok meg ezt az ígéretet, annál több húsvéti örömet éreztek majd éltetek folyamán.

Könyörgőnapokra

„Sokat ér az igaznak állhatatos könyörgése.” (Jak 5,16)

Testi egészségünk ápolása céljából egészségi szabályokat szoktunk felállítani. Nem kellene-e egyszer már a lélek számára is hasonló egészségi szabályokat felállítanunk? A holnap kezdődő könyörgő napok két ilyen fontos s életbevágó lelki, egészségi szabályokat adnak elénk s figyelmeztetnek, hogy 1. imádkozzunk sokat; 2. imádkozzunk jól.

I.

Sokat kell imádkoznunk. Jóllehet általánosan ismert közmondás azt tartja, hogy „a jóból is megárt a sok”, az imádság dolgában alig tudunk túlzásba esni. Kiviláglik ez már az ószövetség könyveiből. Mily hathatós s erőteljes szavakkal ajánlják ezek nekünk főként az imádságot! Messzire vezetne, ha minden idevágó szentírási helyet fel akarnánk sorolni. Ezért a sok közül példának okáért csak kettőt ragadjunk ki. Az egyik így int: „Ne szűnj meg mindenkor imádkozni.” (Sir 18,22) A másikban így olvassuk: „Öntsétek ki előtte szíveteket.” (Zsolt 61,9) Miért sürgeti Isten ily hathatós szavakkal az imádságot? Nyilvánvalóan azért, mert meggyőződése szerint lelki jólétünk, egészségünk biztosítására sok-sok imára van szükségünk.

Mégis, a szavak csak tanítanak, de a példa magával ragad. Minő példát adott nekünk az isteni Üdvözítő földi életében az imaéletre vonatkozólag? Olvassátok csak a négy evangélista írásait e tekintetben! Ezek szerint az édes Üdvözítő igen gyakran félrevonult valamely

csendes, magános helyre, az Olajfák-hegyére vagy egy más magas, a világ zajától távolosó helyre. S mivel foglalkozott ott ebben a visszavonultságában? Imádkozott. Mi mindent nem mond nekünk Szent Lukács evangélista rövid, szűkszavú, de annál tartalmasabb jelentése, mikor így ír: „És az egész éjszakát Isten imádságában tölté.” (6,12) Nem kell-e e gyönyörű példának reánk nézve vonzóerővel bírnia? Hiszen maga az édes Üdvözítő mondta egy alkalommal egész általánosságban: „Tanuljatok tőlem!” (Mt 11,29) Múlhatatlanul szükséges tehát az édes Üdvözítő szerint lelki előmenetelünk szempontjából a gyakori imádság.

Ezek után megértjük, miért szorgalmazták s magasztalják annyira az apostolok is leveleikben a gyakori imádságot. Szent Pál így ír a kolosszaiakhoz: „Az imádságban állhatatosak legyetek és éberek.” (4,2) Szent Jakab pedig Illést állítja elénk követendő mintaképül, az imádság emberét s kijelenti: „Sokat ér az igaznak állhatatos könyörgése.” (5,16)

Tudom, hogy másoknál sok ellentmondással találkozik a lelki egészségnek ez az első, fontos szabálya. Mert vannak sokan, akik azt mondják, hogy az imádság helyett hasznosabban is el lehet tölteni az időt, s akik azt vélik, hogy az imádságra fordított idő kész időpocsékolás. Avagy nincsenek-e igen sokan, kik ezen nagyfontosságú lelki életszabály teljes félreismerésében csak ímmel-ámmal, hanyagul végzik, ha ugyan el nem hagyják imáikat? Ne engedjétek magatokat megtévesztetni ezek példája által! Mert ugyan miféle súlyos tekintélyekre hivatkozhatnak ezek, akik keveset, vagy talán éppen semmit sem imádkoznak, azokkal szemben, akik gyakran és sokat imádkoztak? Nem inkább csak kényelemszeretetet vagy a romlott emberi természet nyilvánul-e meg ellentmondásukban? Ne hallgassatok azért rájuk, kérlek, ne kövessétek példájukat! Az imádság a mi lelki életünk egészségére, előmenetelére épp oly szükséges, mint a levegő testi életünkre. Ezért bizonyítja a mindennapi tapasztalat is azt a régi igazságot, hogy aki lanyha az imádságban, az rossz keresztény is.

II.

A második egészségi szabály a lelki életben: *imádkozzunk jól*. Vagy azt hiszitek, hogy akik sokat imádkoznak, azok egyszersmind már *jól* is imádkoznak? Bizonyos, hogy Izaiás korában Izrael népe sokat imádkozott. De vajon meg volt-e elégedve Isten imádságukkal? Áldásaival, jótéteményeivel viszonzta-e imáikat? Nem. Nem tette ezt azért, mert nem imádkoztak *jól*. Ki is fejezte Isten e miatt nemtetszését Izaiás prófétánál e szavakkal: „Ez a nép szájával és ajkaival dicsőít engem, szíve pedig távol vagyontőlem.” (29,13) De ez az Isten ajkairól jövő szemrehányás nem tanít-e minket egyben arra, hogy mikor imádkozunk *jól*? Világos ebből, hogy az Isten szíve szerint való imádságban összhangban kell lennie a szájnak a szívvel, szavainknak cselekedeteinkkel s az imának az étellel. Megengeditek nekem, hogy azon az imádságon mutassam ezt be nektek, melyet leggyakrabban vesztek ajkaitokra, az Úr imádságán?

Ebben, mindjárt kezdetben, gyermeki bizalmunk s teljes odaadásunk kifejezéséül így szólítjuk meg Istent: „Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben!” Mily jól eshetik ez a bizalmas megszólítás Istennek! De lám, előfordul, hogy Isten annak, aki az imént így imádkozott, a szenvedések kelyhét nyújtja. Ez történhetik betegségek, csapások, lelki megrázkódtatások formájában. Nem kellene-e ennek nagy bizalommal fogadnia Isten kezéből a felajánlott kelyhet s kiüríteni azt az utolsó cseppig? Imádságának megfelelően, gyermeki megadással kellene az után nyúlnia s bizalommal mondania az édes Üdvözítővel: „A poharat, melyet nekem Atyám adott, ne igyam-e meg?” (Jn 18,11) E helyett azonban zúgolódik s keserűen panaszkodik Isten szeretetlen, kemény bánásmódja miatt. Megegyezik-e nála az imádság életével, eljárásával?

„Szenteltessék meg a te neved”, imádkozzuk tovább az Úr imádságában. E szavakkal annak a hő kívánságunknak adunk kifejezést, hogy bárha Isten szent nevét mindenkinek tisztelnék s fennen magasztalnák. Így tettek már a zsidók is, akik félelemteljes tiszteletükben az ő nevét sem leírni, sem kimondani nem merték. De íme, megesik, hogy valakinek a dolga nem akar rendén menni s a másik pillanatban ajkára tolul a káromló szó, mellyel meggyalázza, sárba tiporja Isten szent nevét. Máskor egy ellensége jut eszébe, s ahogy maga előtt látja azt, akire epés szívvvel tud csak gondolni, aki annyi kellemetlenséget, bajt szerzett neki, rögtön a jó Isten nevét káromolja piszkos szavak kíséretében. Megegyezik, nála élet és imádság?

„És ne vígy minket a kísértésbe”, könyörög esdőn az ember az Úr imádságában annak vége felé. S helyesen! Mert ha a gonoszlélekre gondolunk, aki mint ordító oroszán jár körül s keresi, hogy kit nyeljen el; ha arra a sok bűnös alkalomra gondolunk, melyek szüntelenül körülvesznek bennünket, arra a sok kísértésre, csábításra, mely körülöttünk hullámszik; ha arra a sok szenvedélyre s gonosz indulatra, melyek bennünk dulakodnak s jogaikat követelik: nem kell-e éjjel-nappal térdre hullva könyörögnünk Istenhez, hogy hallgassa meg kérésünket? De nem történik-e meg számtalanszor, hogy azok, akiknek ajkairól az esdő imádság szavai szálltak az ég felé, valami szinte megbocsáthatatlan könnyelműséggel vetik oda magukat a kísértések elé, mert rossz könyveket olvasnak, veszedelmes ismeretséget tartanak fenn, meggondolatlan, bűnös játékot üznek szemérmetlen gondolatokkal s kívánságokkal? Miképp egyeznek meg az elmondott imádság szavai egy ilyen étellel? Szabad ily módon valósággal csúfot üzni legszentebb ténykedésünkből, az imádságból?

Az édes Üdvözítő egy alkalommal ezt a jól megfontolt s nagyjelentőségű kijelentést tette: „Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, lelkének pedig kárát vallja?” (Mt 16,26) E szerint tehát mindennél fontosabbnak tartja a lélek egészségét, fejlődését, igazi életét. Rajta tehát, K. H., ma megismerték azt a két főszabályt, melyek ezt a lelki egészséget jelentékeny mértékben ápolják s előmozdítják. Töletek függ most már, rajtatok áll, hogy azokat hűen s lelkiismeretesen megtartsátok.

A májusi ájtatosságról

„Boldog ember, ki ajtómnál vigyáz naponkint.” (Péld 8,34)

A május hónapja csodálatos ezermester. Mit tudott csinálni rövid idő alatt ebből a szegény földből! Néhány hónap előtt kopaszon állt itt minden, s ahhoz a házhoz hasonlított, melyet elhagytak lakói s most össze akar omlani. De aztán megérkezett a május a már düledezni, omladozni készülő falakhoz s a romokon megkezdte az újjáépítést. S most elámul a szemünk a csodálkozástól, hogy a romok helyett itt most gyönyörű szép templom áll: a természet szép temploma.

Minő szobor illik ebbe a templomba? Mert minden, vagy akármilyen nem illik beléje. Először is a képnek illenie kell a kerethez, másrészt a keretnek sem szabad értékesebbnek lennie a képnél. Mi magunk bizony bizonytalanul állunk e kérdés előtt. De édes Anyánk, a katolikus egyház, tud jó tanácsot adni. Elénk hoz kezeiben egy kész képet, annak a képét, kinek tiszteletére kívánja szentelni május fényes templomát, ennek minden szépségével s csodás jelenségeivel. Ez a kép a szeplőtelen Szent Szűz alakja. Vajon csakugyan eltalálta-e a választást?

I.

Kétségtelenül. Elsősorban meggyőző erről a katolikus anyaszentegyház gyermekeinek egyértelmű s általános lelkesedése. Mert ma nemcsak itt, ebben a mi szerény templomunkban, de szerte az egész világon hatalmas embertömegek gyűlnek össze Mária oltárai előtt a májusi ájtatosságra. De tovább megyek, csaknem minden házban kis Mária-oltárokat emelnek, felékesítik virágokkal s az égő gyertyák áhítatos fénye mellett felcsendülnek a szép Mária-énekek.

Igen, Mária a májusnak született királynéja. Vajon a május hó, ha nem is tökéletesen, de gyenge utáztatban jelenti-e, kifejezi-e az ő kegyelemteljes alakját? Az ő születése előtt a bűnbeesett emberiség nem volt-e oly szegény s nyomorult, mint künn tél idején az agyonfagyott föld? De azután megjelent a földön túlradó szeretetében még nagyobb művész, mint a május hava: a jó Isten. S minő csodálatos alakot tudott ő erre az elesett földre Máriában elővarázsolni! Az Énekek éneke két helyen is felkiált elragadtatásában, s azt kérdezi: „Kicsoda ez, ki feljő a pusztából, gyönyörűségekkel bővelkedve s az ő szerelmesére támaszkodva?” s ismét: „Kicsoda ez, ki eléjő, mint a fölkelő hajnal, szép, mint a hold, választott, mint a nap, rettenetes, mint a táborok elrendezett serege?” (8,5; 6,9)

Nézzétek csak meg jól! Még a legélesebb tekintet sem tud benne semmi árnyékot vagy bűnt felfedezni. E helyett az ártatlanság, a tisztaság s a kegyelem mint valami csodálatos, tündéri szép öltöny veszi körül alakját. Maga az Isten fia büszkén nevezi anyjának s a Szentlélek kezeiből úgy veszi körül a kegyelem, mint illat a szép fehér virágot. Így lett Mária a természetfeletti rendben egy csodálatos május s így hasonlít Ő a gyönyörű földi májushoz. Valóban szép, gyönyörű s értékes ez a keret, de szebb, drágább, amit körülvesz: Mária.

II.

Valami különös sorsunk van minékünk embereknek. Mert bár felcsendülnek dalaink május királynéjának tiszteletére, frissen, kedvesen, mint a trillázó pacsirta dalai, de a földi viszontagságok súlyának nyomása alatt nem tudunk úgy ünnepelni, hogy egy percre meg ne álljunk s az ünnepelt felé kérő tekintettel alamizsnái, morzsái után ki ne nyújtsuk fáradt kezeinket. Alig hangzik ugyanis fel ajkainkról a magasztaló üdvkiáltás, máris hozzátesszük: Mária, Mária, segíts! Az áldott, a könyörülő érzés Máriában, ez a másik nyomós ok, amiért az egyház Máriát, mint május királynőjét köszönti.

Mikor, mily körülmények közt érzi legboldogtalanabbnak magát egy koldusgyermek? Talán akkor, ha rongyos külsejű, soványarcú s a hidegtől didergő alakokat lát maga körül? Ó nem! Egy ilyen tekintet inkább feledteti vele a saját nyomorúságát. Álljon azonban egy fényesen kivilágított terem üvegajtaja előtt s hallja onnan kiszűrődni a világi örömök fülcsiklandozó muzsikájának kellemes hangjait, a hangos kacagásokat, s lássa benn a büszke, gögös asszonyokat fényes, selyem ruháikban, mintha tört szűrnának szívébe s könnyek közt mély sóhaj szakad fel kebléből: Istenem, ha nekem is ily jó dolgom lehetne!

Így van ez velünk is. A sötét s hideg téli hónapokban nem érezzük annyira bensőnk szegénységét. A külső világ zordonsága s bensőnk nyomorúsága nagyon összeillenek. De aztán jön május hava nyájasan mosolygó derűs napjaival, virágkelyheivel s azok elbűvölő illatával. Bárhova tekintünk: mindenütt új, friss lüktető élet, biztató reménység. Csak bensőnkben tátong még a nagy üresség s kínoz annak sivársága. Itt még minden a régi; boldogság, meglegedettség után sóhajtának szívünk kiéheztetett vágyai s panaszkodunk azok elmaradása miatt. Éppen május havában legfájdalmasabbak ezek a sóhajaink s éppen most érezzük a legélesebben, hogy egy jóságos és szerető anyára van szükségünk. Hiszen a költő is úgy találta már, hogy „gyászházában járni virágillatos mezőkön, ez– kétszeresen nagy fájdalom.” Ki lehetne más ez a vigasztaló és segítő jó anya, mint a boldogságos Szűz Mária?

Ezért özönlik ma mindenki az ő oltárai elé s ezért nem akar elnémulni ajkainkon a segítséget kérő kiáltás: Ó, tekints ránk mosolygó arcoddal s áldj meg minket, kik lábaid előtt térdre hullva, hozzád könyörgünk!

De meghallgatja-e május királynője ezeket a segélykiáltásokat? Minden bizonnyal s főként azért, mert ő a május királynője s a legnemesebbszívű királynő. Nem marad nála viszonzás nélkül a legkisebb jó cselekedet sem. Május havában pedig a legszebb, a legkedvesebb ajándékokkal járulunk kegyes színe elé. Mit csak az új életre kelt, pompázó természet harmatvirágos zsendéiből felajánlani módunkban áll, azt mind elhozzuk s lábai elé helyezzük. Lehetetlen, hogy ez a gyengéd s szeretetreméltó, kedves figyelem ne érintse kellemesen legnemesebb anyai szívet. Nem! Már a tapasztalat is azt mutatja, hogy éppen május havában oly bőségesen hullatja híveire a szinte csodás meghallgatások illatos virágszirmait, mint amilyen ékesen pompáznak a természet lágy ölén ennek ezerszínű virágai. S ez a jóságos arc reánk is lemosolyog májusi kegyelem ajándékaival, ha e hó folyamán buzgó szívvel iparkodunk őt tisztelni s hozzá folyamodunk.

A bizalom és az őszinte, mély tisztelet virágaiból kössünk tehát ma csokrot a boldogságos Szent Szűznek, s ezt helyezzük el májusi oltárára. Lelkesedő, szent örömmel ismételgesse szívünk a szent ének szavait:

Máriát dicsérni hívek, jöjjetek,
Mert ő fogja kérni Fiát értetek.
Üdvözlégy Mária! – mondja minden hív;
Áldott légy Mária! – nyelv mondja és szív.

Áldozócsütörtökre

„Az Úr Jézus felvéteték mennybe és ül az Istennek jobbjára felől.” (Mk 16,19)

A mai nappal az isteni Üdvözítő földi élete végleges befejezést nyert. És pedig minő befejezést! Ilyen dicsőségesen még egyetlen ember élet-napja sem nyugodott le. Az egész láthatár aranyos fényben fürdött s tündökölt. Vegyük fontolóra ennek a ma lezáruló életnek 1. csodálatosan különös lefolyását; 2. annak különféle megítélését az emberek részéről.

I.

Ha röviden akarjuk összefoglalni az isteni Üdvözítő 33 éves földi életét, az Énekek énekének egyik találó kifejezését alkalmazhatjuk reá. E szerint olyan volt az, mint egy „mirhacsokor” (1,12), csak itt-ott átszőve egy-egy illatos virággal. Ez a csokor sok keresztből, munkából, megaláztatásból és önsanyargatásból volt kötve, de találunk benne néhány mennyei vigasztalást s kevés földi örömet is. Vonultassuk el lelki szemeink előtt az Üdvözítő földi életét egészen nagy vonásokban!

Mennyi sok fájdalom s keserűség várt rá már életének küszöbén, ott abban a zord istállóban s a jászolban! Már akkor is joggal e panaszszavakra fakadhatott: „A rókáknak barlangjaik vannak és az égi madaraknak fészkeik: az Emberfiának pedig nincs, hová fejét lehajtsa.” (Mt 8,20) De e sötét kép felett ott lebeg az angyali jelenés túlvilági dicsfénye s felcsendül az ujjongó mennyei ének: „Dicsőség magasságban az Istennek!”

Majd újból sötét felhők tornyosulnak feje felett: Heródes véres üldözése s a szorongatott kis család remegő menekülése Egyiptomba. Idegen földön, hazájától távol kell élnie s ennie a száműzetés keserű kenyerét évek hosszú során át. De előzetesen megengedett neki, hogy

az örömmel kis pohárkáját ajkaihoz emelhesse, akkor mikor a napkeleti bölcsek eljöttek s imádták Őt.

Ezt követte hosszabb időszak életében: a názáreti tartózkodás. Szüntelen munkában teltek itt napjai, szentséges kezei megkérgesedtek, felhólyagosodtak a nehéz szerszámok forgatásától s gyöngyöző verítékcseppek futottak le isteni homlokáról. Mint egy bájos s szende ibolyabokor húzódott meg s virágzott ott a magányban s nem beszélgetett semmit magáról. De ebbe az őszi hangulatba, mint fényes, meleg napsugár hatott be a jeruzsálemi templomban való időzés öröme, mikor kérdéseivel s feleleteivel felkeltette az egész zsidó tudományos világ csodálkozását.

Nyilvános életének három esztendeje ismeretes előttetek. Itt ajtót mutatnak neki, ott meg akarják kövezni. Mindent röviden összefoglalva: sok szomorúság, sok fáradtság, de kevés siker és öröm. S mégis, még ebből a hálátlan, szikkadt, száraz talajból is egy alkalommal hatalmas erővel tört fel az örömök vízsugara: az ünnepélyes bevonulás Jeruzsálembe. Mint egy király, úgy tartotta meg ezt a bevonulását, a nép hangos örömujjongása közepette. De csak rövidéletű volt ez az öröme is, mert ott leleselkedett sarkában a nagyhét Júdás árulásával, Péter tagadásával, a töviskoronázással, megostorozásával s a keresztfeszítéssel.

Nem felel-e meg tehát a valóságnak az a megállapítás, hogy Jézus élete 33 éven keresztül nem volt egyéb, mint egy mirha-csokor, melyben csak itt-ott illatozott egy-egy virágszál? Az örömmel egy-két illatos virága. Ha már most a ti életeteket összehasonlítjátok az ő életével, nem találtok-e hasonlatosságot a kettő között?! Mert mindkettőben sok-sok keresztet s szenvedést és csak kevés örömet találunk. Vagy ki az közületek, aki fel tudná borítani azt az általános igazságot, hogy egy örömujjongásra ezer jajkiáltás következik? Sok ember ennek következtében elcsügged, elbúsul és perlekedik szomorú sorsával. Pedig nagy vigasztalást nyújt ilyenkor a második résznek megfontolása.

II.

Minő megítélésben részesült Jézus élete? Legyen elég két, egymással ellentétes megítélésre rámutatnunk. Az egyiket azok a szavak fejezik ki, melyeket a tanítványok intéztek Jézushoz, mikor kikísérték Őt a mennybemenetel helyére: „Uram! vajon ez időben állítod-e vissza Izrael országát?” (ApCsel 1,6) Mi tűnik ki ezekből a szavakból egész világosan? Az, hogy az Üdvözítő eddigi élete úgy tűnt fel nekik, mint egy rosszul sikerült kísérlet, vagy a legjobb esetben, mint egy sötét, alacsony és szűk átjáró egy fényes s ragyogó élet-épületbe. Mert Izrael országát helyreállítani azt jelentette számukra, hogy akkor azután ők maguk is fényben, pompában, szerencsében s boldogságban élhetnek. S ezt az életfelfogást nem is vehetjük tőlük túlságosan zokon. Hisz, többé-kevésbé mi is hajlunk az ilyen felfogás felé. Egy olyan élet ugyanis, mely legnagyobb részben csupa esős, borús napokból áll s amelyben ritkák a szép derűs napok, éppenséggel nem képes megnyerni az emberi szív fonák ösztöneinek és vonzalmainak tetszését. Ezek a komoly munkát, a kötelességteljesítést, az érzékek megfékezését, az önmehtagadást s a hiú emberi örömeiről való lemondást a boldogság gonosz gátlóinak tekintik csak, amolyan káros idegen testnek az emberi szervezetben, melyet a lehető leggyorsabban el kell abból távolítani. Ezek csak örömet, kedvteléseket, virágot és illatot akarnak élvezni az élet országútján, legkevésbé könnyeket, sóhajokat, gondokat s a kérgekezű munkát.

Mint az ég a földtől, úgy különbözik ettől a rövidlátó s egyoldalú emberi felfogástól az Úristen mindentudó és végtelenül igazságos ítélete. A mai ünnep ezt az isteni megítélést és életfelfogást hívja örvendetes emlékezetünkbe. Amit a Jordán melletti megkeresztelkedés s a Tábor-hegyi színváltozás csodálatos eseményei csak mintegy előre jeleztek, az ma felséges módon valóságot öltött. Mert íme, az ég kapui tágra nyílván s előtte tömött sorokban áll az angyalok kórusa; az örök Atya szent kívánczósággal tárja ki karjait s a siralmak sötét

völgyéből ezekkel a felemelő szavakkal hívja: „Ülj az én jobbomra, míg ellenségeidet lábaid zsámolyává teszem! ... Tied a hatalom a Te hatalmad napján a szentek fényességében.” Kinek szólnak ezek a szavak? A betlehemi istálló jászol-bölcsőjében didergő, fagyoskodó gyermeknek, a szegény egyiptomi száműzöttnek, a názáreti ács engedelmes, munkaszerető nevelt fiának, a sokszorosan megrágalmazott s üldözött Igehirdetőnek Palesztina földjén s a Kálvárián megfeszített Úr Jézusnak.

Egy élet tehát, mely mint valamely könnyekkel s veritékkel feldagadt patak folyik végig előttünk, melynek hullámai felett csak néha-néha villan fel s űz tündériesen szép játékot annak habjaival s hullámfodraival egy kis fénysugár, az Örökkévaló szemében éppenséggel nem értéktelen vagy haszontalan. Lehet, hogy egy könnyelmű s felszínesen gondolkodó ember hamar elítél egy ilyen életet, de Isten mindeneket átható tekintete látja, hogy azok a sötét árnyas hullámok aranyat sodornak magukkal s ebből az aranyból csodálatos mennyei koronát tud Isten keze kovácsolni. S ez az a nagy s vigasztaló gondolat, melyet a mai ünnep Éva árva gyermekeinek kinyilatkoztat. Ez a mi reményünk hatalmas s sugárzó fényözőne, mely a mai ünnep alkalmával a siralmak völgyében szétárad. Ez a vigasz s reménység járja át ma szívünk minden redőjét és rejtékét s akadálytalanul árasztja szét azokban világító fényét! De egyre nagyon figyeljünk s ezt jól jegyezzük meg: Életünk hullámai csak akkor visznek magukkal aranyat, ha keresztünket s szenvedéseinket keresztény türelemmel s a Gondviselésbe vetett rendíthetetlen hittel viseljük. Mert csak így teljesednek be rajtunk is a Zsoltáros szavai: „Felemeli a földről a nyomorultat és a szemétből felmagasztalja a szegényt, hogy népének fejedelmei mellé ültesse.” (Zsolt 112,7–8)

Pünkösdre

„Venni fogjátok erejét a felülről rátok jövő Szentléleknek.” (ApCsel 1,8)

Ha valaki ajándékot akar adni, lehetőleg valóban hasznos dolgot kell választania. Mert mit csináljon pl. egy vak egy szép képeskönyvvel, vagy egy béna ember egy kerékpárral? Mennybemenetele alkalmával az édes Üdvözítő is egy nagyszerű ajándékot helyezett közeli kilátásba apostolainak. Ma azután az apostolok boldog birtokába jutottak e megígért drága ajándéknak. Nézzük csak, valóban oly hasznos s értékes volt-e ez az ajándék 1. az apostolokra nézve s 2. hasznos, értékes-e az a mi számunkra?

I.

Már régóta foglalkozott az édes Üdvözítő azzal a gondolattal, hogy apostolainak kedves s drága pünkösdi ajándékot ad. Hasonló esetben miképp jár el egy jó édesanya. Azt a kedves boldogságot, melyet későbbi időre tartogat gyermekei részére, alig-alig képes magába fojtani s gyermekei előtt eltitkolni. Egy-egy elejtett megjegyzéséből meglehetősen tisztán kiveszik már és sejtik a felfigyelő gyermekek, hogy a közeljövőben miféle meglepetés vár rájuk. Éppígy az édes Üdvözítő is szinte részletező pontossággal jelezte a megszorodott apostoloknak kinszenvedése előestéjén, hogy miből is fog állni a pünkösdi ajándék: „A vigasztaló Szentlélek pedig, – mondotta – kit az Atya az én nevemben küld, az titeket megtanít mindenre és eszetekbe juttat mindent, amiket nektek mondtam.” (Jn 14,26) E szerint tehát a pünkösdi ajándék csodálatos isteni fényesség, melynek világosságára újraélednek a rég elfeledt ismeretek s szétfoszlik az emlékezés sűrű kódének homálya; ez a fényesség felemeli az eltakaró fátyolt mindenről az ismeret és emlékezés tágas mezején.

Szükségük volt az apostoloknak egy ilyen fényre, világosságra? Kétségkívül! Hisz' többé-kevésbé egyszerű, szegény halászok soraiból kerültek ki. Minő tudományuk is lehetett

nekik? Mint abban az időben másoknak is: a lehető legegyszerűbb. Tudtak írni, olvasni, számolni. Ha pedig azt a tudásukat vizsgáljuk, melyet isteni Mesterük világos s közvetlen tanításai révén sajátíthattak el, erre vonatkozólag valósággal vigasztalan az a kép, mely egy evangéliumi eseményről szóló tudósítással kapcsolatban elénk tárul. Három éven keresztül fáradhatatlanul azon iparkodott az isteni Mester, hogy elménkbe vesse, hogy az ő országa „nem e világból való”, hogy nem akar világhódító lenni abból a célból, hogy földi országokra tegyen szert s ezek fölött uralkodjék. Állandóan ismételte előttük, hogy az ő országa a lelkekre épül fel s természetfeletti. De mindhiába! Még mindig nem értették meg szavait, szándékait. Azon az úton, mely a mennybemenetel helyéhez vezetett, utoljára is felvetették a kérdést: Uram, most fogod visszaállítani Izrael országát régi dicsőségében s visszaszerezni Dávid trónját?

Ilyeneknek látjuk az apostolokat pünkösöd ünnepe előtt! Jóakarátú, de sekély tudású, tétovafelfogású emberek. Pedig nemsokára ki kellett menniük az egész világra, hogy tanítsanak minden népet mindarra, mit az Üdvözítőtől hallottak és láttak, s hogy a Benne hívőket megkereszteljék. Ha tehát a pünkösdi ajándéokra szükségük volt, úgy leginkább az értelem megvilágításának adományára. S fenséges módon és mértékben jutottak ennek birtokába. Tüzes nyelvek jelentek meg fejeik fölött. S valamint a felcsapó tűzlángok elűznek minden homályt és sötétséget maguk körül s fényözönbe vonják az egész vidéket, akként a tüzes nyelvek is eddig nem sejtett tudományt és bölcsességet árasztottak az apostolok lelkébe s elűztek onnét minden kételyt és homályt. Rögtön kiléptek hajlékukból az összesereglett néptömeg elé s a legnagyobb biztonsággal és elmeélel adták elő azokat a mélységes hittitkokat, melyekre őket isteni Mesterük földi életének vándorlásai közt tanígtatta. S ezt oly világos módon s oly meggyőző erővel tették, hogy mindnyájan elcsodálkoztak e felett, s még aznap 3000 ember csatlakozott tanításukhoz s lépett be Krisztus egyházába. Ekképp a pünkösdi ajándék az apostolokra nézve igen hasznosnak mutatkozott.

II.

Vajon egy hasonló pünkösdi ajándék hasznos s célszerű volna-e a mi részünkre is? Azt hiszem, senki sincs köztetek, aki ezt tagadásba venné. Vagy azt akarná valaki állítani, hogy szent vallásunk igazságai oly mélyen gyökereznek az ő lelki világában, hogy ezek minden időben képesek az ő gondolatait és szavait s általában egész cselekvési eljárását helyesen szabályozni s irányítani? Ó, ettől mi valamennyien messze, nagyon messze állunk!

Mily hiányos és sokszor ferde egyik-másik ember tudása s felfogása pl. a szentmiséről! Látja a papot az oltárnál, amint ez imákat mond, kezeit összekulcsolja vagy kitarja. Lát két ministránst is, kik oltár lépcsőin térdelnek; majd a szomszédos kis asztalkáról valamit az oltárra helyeznek vagy a misekönyvet átviszik az egyik oldalról a másikra. Ezzel aztán ki is merül egész tudása a szentmisével kapcsolatban. Ó, mennyire hasznos, sőt szükséges volna, hogy erre is leszállna a pünkösdi tűznyelv s szétárasztaná lelkében a felvilágosító fényt, hogy a külsőségek mellett s azok alatt meglátná a szentmise teljes fenségét s megértené, hogy a szentmise az Úr Jézus Krisztus keresztáldozatának megújítása! Minő félelemteljes szent tisztelettel venne akkor részt a szentmise-áldozat bemutatásán s mily bensőséges, mély áhítatban imádná a megfeszített Üdvözítőt!

Vagy mit gondolnak sokan Krisztus valóságos jelenlétéről a legméltóságosabb Oltáriszentségben! Látják, hogy az oltár középső részén van egy kicsiny, házszerű építmény: az oltárszekrény vagy szentség ház. Kinyitható ajtaja is van. A pap – látják – néha ki is nyitja, kivesz valamit s a szentségmutatóban elhelyezi, majd áldást oszt vele. Másszor ismét a kelyhet veszi ki, leemeli róla kis köpenyével borított fedelét s aztán fehér kis ostyát nyújt belőle a híveknek, hogy azt magukhoz vegyék. S talán ez minden, mit az Oltáriszentség felséges nagy titkáról és valóságáról tudnak. Nem volna-e felbecsülhetetlen jótétemény az

ilyenek számára, ha a Szentlélek felvilágosító kegyelme ezek lelkét is eltölténé s besugározná fényének teljes erejével? Akkor abban a kicsiny házacskában, hol látszólag minden mozdulatlan és kihalt, meglátnák a valóságos élő istenséget, aki ott lakozik, onnét körül néz s figyel és hallja a Hozzá intézett szavakat és sóhajokat. Mert ez a Valaki nem más, mint a názáreti nagy, csodatevő Jézus, aki ma is kész segíteni az embereken. Azért hív oly hangos szóval: „Jöjjetek Hozzá mindnyájan, kik fáradtak és terhelve vagytok!” S mi lenne az eredmény? Megismétlődnének szemeink előtt az oltár mellett azok a megható s vigasztaló jelenetek, melyekről az evangéliumokban olvasunk. A szegények és betegek s mind a szomorú lelkek valósággal megostromolnák s így kiáltanak Hozzá: „Jézus, Dávid fia, könyörülj rajtunk!” Az édes Üdvözítő pedig felemelné áldott jobbát, hogy megáldjon s gyógyítson, hogy vigasztaljon s erősítsen.

Mily távol vannak végül sokan az igazi keresztény élet szépségeitől és édes gyönyöreitől! Mit tartanak annak erénygyakorlatairól s önmegtagadásairól? Ah! sokan csak a felszínen járnak s éppen azért csak azt érzik ki azokból, ami bennük kellemetlen s fanyar szájjal gondolnak vissza rájuk. Miért is úgy élnek, mint akikről az apostol könnyek között ír a filippiekhez, mintha „Krisztus keresztjének ellenségei” volnának. (3,18) Vajha a Szentlélek ajándékának fénye betöltené lelküket s elvonná szájukból a krisztusi élet keserű utóízét és ők „megízlelhetnék a te édességed sokaságát, melyet fenntartottál a Téged félőknek.” (Zsolt 30,20) Bizony új tavasz ébredne az Egyház életében s a szentek úgy ékeskednének s illatoznának, mint kikelet virágtengere!

Látjátok tehát, hogy a pünkösdi kegyelem lélek-felvilágosítására nekünk is nagy szükségünk van. Esedezzünk azért ez ajándék kegyelméért, s mondjuk buzgó szívvel az Egyházzal: „Isten, ki a te híveid lelkét a Szentlélek felvilágosítása által tanítottad, add, hogy ugyanazon Lélek erejével ami helyes, megismerjük s vigasztalásaiban mindenkor örvendhessünk!”

Úrnapra

„Ízleljétek és lássátok, mily édes az Úr!” (Zsolt 33,9)

A mai ünnep fényének középpontjában a tabernákulum, az oltárszekrény áll az ő csendes s szerény lakójával. Örömtől sugárzó arccal nyitja ki az egyház annak kicsiny ajtaját Előtte s elhelyezi a monstancia vagy szentségmutató arany-trónusára. Majd a harangok zúgása közt kikíséri a virágszönyegekkel borított utcákra. Köröskörül csak meghajtott térdű s átszellemült, ragyogó arcú embereket látunk. Meghajtott térdeket! Ezek bizonyítják, hogy az édes Üdvözítő az oltárszekrényben az alázatos lemondást és önmegtagadást jelenti. Átszellemült arcok! Ezek mutatják, hogy a szentségi Üdvözítő a mi boldogító kincsünk s lelki élvezetünk tárgya.

I.

A szentségi Üdvözítő alázatos lemondást és önmegtagadást jelent számunkra. Nekünk, szegény földi zarándokoknak bizony sok mindenről le kell mondanunk: egészségről, szerencséről, boldogságról, jó előmenetelről és sok más egyébről. S ezt már szinte megszoktuk kora ifjúságunktól. Igaz, hogy e lemondások néha-néha könnyeket is sajtolnak ki szemeinkből. De lemondunk. Csak egy dolog van, amire a legnagyobb erőfeszítések árán tudja magát rászánni minden ember: a saját egyéni nézetéről, felfogásáról való lemondás. Vagy ki az, aki az ellenkezőjét magáévá képes tenni annak, mit saját szemeivel látott s füleivel hallott?

S mégis, éppen a szentségi Üdvözítő teljes és tökéletes lemondást követel tőlünk, természetes s legbensőbb meggyőződésünk részéről. Mert kérdezzétek meg szemeiteket, hogy mit látnak a szentségmutatóban?! Ezek azt felelik: egy kis kerek, fehér kenyérszeletkét. Kérdezzük meg nyelvünket, hogy a szentáldozás vételénél miféle ízt érzett ki abból? S ez azt feleli: kenyérízt, valóságos kenyér ízét. És ha a szentostyát kezünkbe vehetnénk s azután ujjainkat megkérdezhethetnénk, hogy mit tapasztaltak, mit éreztek annak érintésénél, ezek is csak azt mondanák: mi kenyérnek, valóságos kenyérnek a benyomását nyertük és éreztük.

S ma, mikor a pap a szentségmutatóban elhelyezett szentostyát áldásra emeli, az érzékek tanúskodása ellenére is térdre ereszkednek a hívek ezrei az úrnapi szent körmenetben s teszik ezt abban a szent s rendíthetetlen meggyőződésben, hogy nem a pap, nem az a fehér kenyérdarabka osztja rájuk áldását, hanem a mi Urunk Jézus Krisztus; ugyanaz a Jézus, ki körüljárt egykor Palesztina földjén, a különbség csak az, hogy itt most el van rejtve szemeik elől a kenyér színe alatt. S bár az öt érzőszerv ennek teljesen az ellenkezőjéről akarja őket meggyőzni, érveik nem találnak náluk hitelre s ők határozottan visszautasítják az ellenkező beszédeket. Ez bizonyára nem kis áldozatot követel tőlük, mert nem könnyű dolog ám lemondani arról, feladni azt, miről szemeink, érzékeink annyiszor s oly világosan tanúskodtak. Mégis minden igaz, jámbor katolikus keresztény meghozza ezt a súlyos áldozatot az oltáriszentségi Jézusnak s nem törődik azzal, hogy mit szólnak ehhez a máskülönbösen hűségese és megbízható érzékei.

Határozottan szép ez az odaadó és lemondó lelkület, azonban mégis – gondolják talán némelyek – nem könnyelmű s a józan ésszel össze nem egyeztethető-e az ilyen eljárás? Ellenkezőleg! Egyedül ez az eljárás indokolt és helyes. Mert bizonyos, ha csak úgy akárki jönne és egy darab kenyeret a kezében tartva azt mondaná nekik: ez Jézus Krisztus – s ők ennek a kijelentésnek hitelt adva, térdre borulnának s azt imádnák, igazságos felháborodásban mondhatnánk el róluk: a balgatagok! De íme, nem akárki, hanem a jövődölések és számtalan csodái által igazolt világmegváltó Úr Jézus, az Isten egyszülött Fia az, ki az utolsó vacsora termében szentséges kezeibe vette a kenyeret s így szólt: Amit itt a kezemben láttok, az nem kenyér többé, hanem az én valóságos testem, Én magam vagyok az. De ha egyszer Isten jelenti ezt ki, nem kell-e az ő szavainak százszor és ezerszer inkább hinnünk, mint valamennyi öt érzékszervünknek?

Ezek kétségkívül nagy áldozatot hoznak, mikor engedelmesen meghajolnak az isteni szó ereje előtt. De ez az áldozatuk magában rejti a bőséges kárpótlást s jutalmat. Erről kezeskednek nekünk az imáadásba merült hívek átszellemült, örömtől s boldogságtól ragyogó arcai.

II.

Az oltáriszentségi Jézus ugyanis a mi boldogító birtokunk, tulajdonunk. Ó, mily istenien felséges és mennyenien nagyszerű valósága a mi Urunk Jézus Krisztus jelenlétének a legméltóságosabb Oltáriszentségben! Nélküle még a legpompásabb dómjaink is bár szép, de üres házakhoz hasonlíthatnának.

Danzig városában van egy gyönyörű szép Mária-templom. Eredetileg katolikusok építették s katolikus istentisztelet céljaira szolgált. A hitújítás idején az újítók a maguk számára foglalták le, s ma is a protestánsoké. Még ma is megvan benne a főoltár az oltárszekrényvel. Egy utazó írja, hogy amint egy alkalommal megtekintette ezt a pompás templomot, észrevette, hogy egy jól öltözött férfi az oltárszekrény előtt a pusztaságon térdelt. Valami nagy dolog nyomhatta lelkét, fontos kérése lehetett, mert hosszasan imádkozott s a mélységes hit és forró, szent benső érzéseinek feltűnően látható jelei ömlöttek el egész külső lényén. De ó, mily szomorú gondolat! Mert ez az oltárszekrény most már üresen áll, s Az, kihez ez imádkozott s könyörgött, nem lakik már abban, messze van onnét. S

így ez a csendben s buzgón imádkozó ember arra a gyermekekre emlékeztetett, ki hosszú távollét után s számtalan életveszélyes küzdelem árán hazajött idegenből, s most sietve keresi fel a szülői házat, hogy ennek puha lágy ölén kipihenje a távollét fáradalmait s a szülő ajkáról vigasztalást meríthessen. Az ajtó küszöbén azonban fájdalmas csalódásban borul el lelke, mert akik után oly hön epedett, a kedves jó szülők, elköltöztek egykori hajlékukból. Nincs hát senki, ki könnyeit letörölné s az elszenvedett fáradalmakért megvigasztalná!

Mily egész más képet nyújtanak ezzel szemben a mi katolikus keresztény templomaink! Nekünk csak néhány lépést kell tennünk, s templomaink oltárain megtalálhatjuk szorongatott óráinkban minden reményeink és vágyaink legnagyobb boldogságát: az Úr Jézust. A mi oltárszekrényeink nem állnak árva üresen. Ezeknek van lakójuk. Ez a lakó pedig nem más – higgyetek füleiteknek! – mint: Jézus Krisztus. Az a Jézus Krisztus, kinek lábaihoz leült Mária Magdolna, kinek keblén megnyugodhatott Szent János apostol, ki áldó szent kezeit kiterjesztette a betegek fölött s visszaadta egészségüket. Ha tehát ide jövünk s Előtte térdre esve feltárjuk, elpanaszoljuk neki bánatainkat, bajainkat, Ő lát minket és hallja könyörgésünk esdő szavait s nem zárkózik el azok meghallgatása elől, hanem kegyes szemével ránk tekint és felénk nyújtja segítő kezét. Ő a mi legjobb barátunk, Neki bizalommal panaszkozhatunk s mindig részvevő szívre találunk nála. Ó, Krisztus jelenlétének boldogító gyönyörűsége a Benned hívó lélek számára! Benned az egész mennyországot megtaláljuk már itt a földön! Ha templomainkba jövünk, úgy érezzük, mintha betlehemi vagy názáreti hajlékba lépnénk!

Ennél csak az volna még vigasztalóbb s gyönyörűsebb számunkra, ha hitünk megerősítésére előlépne a kenyér színeinek elrejttségéből; ha a szentostya takaróját levetve magáról, közvetlen melegséggel tekintene reánk mint hajdan a gazdag ifjúra; ha közülünk egyik-másik bajait meghallgatva, elsírná velük a részvét szánakozó könnyeit, mint egykor a naimi özvegyel; ha a bűnbánó szívekhez azokat a vigasztaló szavakat intézné, mint annakidején a házasságtörő asszonyhoz: „Eredj és többé ne vétkezzél!” (Jn 8,11) A Tábor-hegyi óra örömei s földöntúli boldogsága töltené be akkor lelkünket!

De ezt nem teszi. Továbbra is csak csendes, szerény elrejttségben kíván élni s közöttünk maradni a kenyér színe alatt. Ha tehát az Oltáriszentség gyönyörűségét, Krisztus jelenlétének boldogító közelségét érezni és élvezni akarjuk, más úton-módon kell hitünket táplálnunk s erősítenünk. Ezt pedig azáltal érzük el, ha gyakran emlékeztetjük magunkat Jézus Krisztus szentségi jelenlétére s mikor a templomba lépünk, ennek megfelelően illedelmesen s a legnagyobb tisztelettel viselkedünk. Egy ilyen viselkedés igen alkalmas egyúttal arra is, hogy tettel is kimutassuk s lerójuk azt a mély és benső hálát, mellyel Jézusnak az Oltáriszentségben való jelenléte és köztünk való megmaradásáért tartozunk.

Jézus Szíve ünnepére

„Vártam, ki megvigasztaljon, és nem volt.” (Zsolt 68,21)

1675. jún. 16-án, Úrnapja után következő vasárnapon az édes Üdvözítő megbízta Alacoque Szent Mária Margitot, hogy szentséges Szívének ünnepét terjessze el az egész világon. Az Üdvözítő szándéka szerint a háladatos és kiengesztelő szeretet kettős vonásának kell azon kifejezésre jutni. Mi tehát e szerint a mi kötelességünk? Az, hogy ezen a szent ünnepen 1. hálás szívvel emlékezzünk meg a tőle vett jókról; ez a megemlékezés a háladatos szeretet érzelmeit kelti fel bennünk; 2. jusson eszünkbe az a sok hálátlanság is, melyekkel az emberek a legszeretőbb Szív jóságát oly rútul viszonzozzák; ez viszont a kiengesztelő szeretet tetteire ösztönzi lelkünket.

I.

Ha előrehaladottabb korban, de meg sok keserű csalódás következtében is megviselt, tisztultabb elmével gondolunk vissza egy nemes szívre, mely igaz s mély szeretettel övezett bennünket, miről számtalan jótéteményei félreismerhetetlenül tanúskodnak, mindannyiszor a mi édes jó anyánk emléke elevenedik fel lelkünkben, s képe úgy emelkedik fel lelki szemeink előtt régmúlt idők homályából, mint rózsásan bájos hajnalpír biztatóan vigasztaló fénye az éj komor, sötét órái után. S méltán! Mert ugyan ki tudná mind előszámlálni az áldozatos anyai szív fáradozásait, e szív jóságos szeretetének mindmegannyi értünk vállalt nehéz gondjait?! S ha mi minden jó édesanya szívének, szíveik szeretetének legizzóbb érzéseit összegyűjtenék s egy hatalmas, magas s a szeretet tüzeiben égő hegyé halmoznánk is fel, ez mind csak egy igen-igen kicsi kis részét tudná betölteni az Üdvözítő végtelen szeretettől lángoló szentséges Szívének. Mert ez éppen a „végtelen szeretet lángoló tűzhelye”. A végtelenségnek pedig sem mélységét, sem magasságát meg nem mérhetjük; a szeretet e végtelen folyamának nincsenek partjai, e szeretet-tengernek nincsenek határai.

Innen van az, hogy e szeretet tettekben megnyilvánuló tényeit a mi közönséges mértékeinkkel fel sem mérhetjük. Mert nem egyik vagy másik éjszakai nyugalomát áldozta fel értünk az édes Üdvözítő, s nem is csak egynéhány kedves élvezettől fosztotta meg magát értünk lángoló szeretetében. Egy ilyen szeretet még mindig fokozható volna. Az ő szeretetének jeleiről azonban túlzás nélkül mondhatja az édes Üdvözítő Izaiás prófétánál: „Mit kellett volna még cselekednem és nem cselekedtem?” (5,4) Ennek bizonyosságául csak három nagy szeretet-tényére kell gondolnunk, melyek körül a többiek, mint bolygók a nap körül csoportosulnak.

Karácsonykor az egyház belép a betlehemi istállóba. Egy didergő Kisdéd fekszik itt előtte, szegényes pólyákba takarva, barmok jászolában. A hit természetfeletti világossága mellett felismeri benne az Isten egyszülött Fiát, ki érettünk emberré lett s térdre ereszkedve szent álmétkedésben így kiált fel: *Altitudo, quid hic iaces?* – Ó, végtelen felségű szent Isten, hogyan van az, hogy itt kell látnunk? Hiszen a te lakásod az arannyal és drágagyöngyökkel kirakott ég mennyei palotája! Ott éneklik neked a szent angyali kórusok a „Szent vagy Uram” soha meg nem szűnő, csodálatos összhangú énekének imádó dallamait! S most itt fekszel, ebben a rongyos istállóban?! Értelmetlen, néma állatok között időzöl?! De halljátok csak a hideg jászol ölén is végtelen szeretettől lángoló kicsiny gyermekszív válaszát: Szánakozom a nyomorult és elesett embereken s nem bírtam már tovább a szépséges mennyországban maradni.

Nagypénteken szörnyű keresztfát ácsolnak. Haláloságnak készül valaki számára. Aztán egy, az élet delén viruló férfit vonszolnak arra. De már nincs is emberi alakja, eltűnt arcának minden férfias szépsége; inkább nyomorult, eltaposott féreghez hasonlít, mint emberhez. S az egyház e félelmetes látványt nyújtó keresztfa s annak áldozata előtt is térdreesik s álmétkedve kiált fel: *Altitudo, quid hic iaces?* – Ó, végtelen felségű szent Isten, hogyan van az, hogy így kell látnunk? Hiszen bíborba kellene öltöztetni tagjaidat s a dicsőség fénysugaraiból font koszorúnak kellene övezni halántékokat! S feleletül Longinusz a Megfeszített oldalába döfi lándzsáját. A nyitott oldalseben át bele tekinthetünk szentséges Szívébe. S mit látunk abban? Aranybetűkkel ezek a szavak vannak abba beleírva: Örök szeretettel szerettem az embereket.

Úrnapkor az egyház kinyitja az oltárszekrény kis ajtaját s kiveszi abból legdrágább kincsét, hogy fényes körmenetben hordozza végig az utcákon. S ugyan mi ez a legnagyobb kincse? Az oltárszentségi Jézus. De nem az ég dicsőségének fényében trónol ott az oltárszekrényben; még csak Tábor-hegyének mennyei ragyogása sem veszi körül isteni lényét; nem, hanem a kenyér igénytelen színei alatt éli ott rejtett életét az aranyos kehelyben. Ezt látva, harmadszor is felkiált az egyház az álmétkedés hangján: *Altitudo, quid hic iaces?* – Ó, végtelen felségű szent Isten, hogyan van az, hogy így kell látnunk?! S az oltárszekrényből

ez a boldogító válasz hangzik feléje: Nem akartam vigasztalás nélkül hagyni az embereket a síralmak e völgyében.

Nem bizonyítja-e tehát az Üdvözítő irántunk való szeretetének e hármasságos ténye által azt, mit a Bölcs jövendölt róla: „Jobban fog könyörölni rajtad, mint az anya.” (Sir 4,11) S mit érez a hálás gyermeki szív, mikor az édesanya jóságáról emlékeznek! De hát akkor az édes Üdvözítő szeretete minő hállára kötelez bennünket! Szinte tanácstalanul állunk meg előtte s az ifjú Tóbiással kérdezzük: „Micsoda jutalmat adunk neki avagy mi lehet méltó az ő jótéteményeihez?” (Tób 12,2) Nem kell-e nekünk is kérnünk, hogy méltóztassék „jó néven venni felét minden javainknak?” S nem kell-e a boldogságos Szűz Máriával magasztalni Őt e szavakkal: „Nagy dolgokat cselekedett nekem a Hatalmas, kinek szent az ő neve.” (Lk 1,49)

II.

Másodszor kötelességünk, hogy Jézus szentséges Szívét kiengeszteljük. A világ, tudjuk, hálátlansággal szokott fizetni. De egy oly gyengéd s nemesen érző Szív, mint az édes Üdvözítőé, sokszorosan érzi ezt a hálátlanságot. Ez a hálátlanság megnyilvánul először is a Róla való megfélekezésben. Márpedig elfeledve lenni, a költő szerint, fájóbb, mint maga a halál. S mily fájdalmas érzéseket váltott ki az édes Üdvözítő szentséges Szívében elhagyatottságának gondolata! Keservesen panaszkodott életének legsötétebb nagypénteki napján erről az elhagyatottságáról: Istenem! Istenem! ó mennyire is elhagyta engem! Ám ezt a keserűséget enyhítette az a gondolat, hogy ez az elhagyatottsága is hozzájárul az emberek megváltásához. Mennyivel gyötrőbb fájdalmat érzünk ki azon szavaiból, melyeket Alacoque Szent Mária Margithoz intézett! „Vajha megismernék az emberek, – így önti ki ez előtt Szíve keserű fájdalmának vérző könnyeit – mennyire szeretem őket s vajha szeretetemet szeretettel viszonznák!” Így csak az beszél, kinek szíve meghasadni készül a fájdalomtól. S mégis! A legtöbb ember lelkében ez a végtelen szeretet s annak kibeszélhetetlen jótéteményei csak amolyan folytonosan változó víztükörre vannak írva, melyről annak betűit a legcsekélyebb szellőtől vert hullámfodrok is lemossák s többé már nem is gondolnak azokkal. Pedig ha valaki pl. csak egy kis útmutatással is szolgál nekik, erre rögtön tudnak egy „köszönöm szépen”-nel felelni s a legcsekélyebb előzékenységet is udvarias formában szokták viszonzni, ha másként nem, hát egy kedves mosollyal. Csak éppen az édes Üdvözítővel, lelkünk legnagyobb jótevőjével szemben tesznek kivételt, csak neki fizetnek hálátlansággal. Nem helyénvaló-e tehát a kiengesztelő szeretet? Minden emberiesen s nemesen érző szívnek részt kell azért venni a kiengesztelés ez üdvös munkájában.

Bizonyos, hogy már az emberek közömbössége is nem csekély fájdalommal tölti el az Üdvözítő szentséges Szívét. De nem kell-e ezen felül igen sokszor valóságos rosszindulatot is tapasztalnia? Ismeretes, miképp siránkozott a már öreg Dávid király tulajdon fiának, Absalomnak hálátlansága, sőt ellenséges támadása miatt. Ennél metszőbb fájdalom nem is érthette már atyai szívét. De nem szánalomraméltóbb-e még Dávidnál is az édes Üdvözítő? Mert Absalom elszomorító lázadozása atyja ellen csak egyszeri s múltó esemény volt Dávid életében. Az Üdvözítő életében pedig egymást érik a szomorúbbnál-szomorúbb ellenséges megnyilatkozások az emberek részéről. Mindig újabb és újabb farizeusok és írástudók támadnak fel ellene s törnek életére; mindig újabb Júdások jönnek s nyomják homlokára az árulás csókját; Péterek, kik gyáva félelemmel állnak félre, valahányszor érdekei védelmében síkra kellene szállniuk. Valóban nem ok nélkül fohászkodunk Jézusnak „gyalázatokkal tetézett Szívéhez”. Most pedig kérdezze meg kiki önmagát, nincs-e neki is része ebben a gyalázkodásban? Mert amikor parancsait lábbal tiportuk, a helyett, hogy romlott természetünket megtagadtuk s a bűnre vezető közeli alkalmakat elkerültük volna, gyalázattal illettük szentséges Szívét.

Nem vár-e tehát igen-igen nagy feladat a kiengesztelő szeretetre? Jó gyermekek szokása, hogy amikor egy magáról megfélelmezett testvérük megszorította a jó szülők szívét, valósággal elhalmozzák őket szeretetük jeleivel, hogy ily módon enyhítsék szívük fájalmát, felszárítsák arcukról a könnyeket s az öröm ragyogását varázsolják vissza szemekbe. Tegyük mi is így! Kétszeres igyekezettel kerüljük a bűnt s gyakoroljuk buzgón az erényeket. Ezáltal egy második Veronika-kendőt ajánlunk fel neki, hogy azzal letörölje sok-sok bánatkönytől áztatott szentséges arcát s szemeit. Az Üdvözítő nem fogja nekünk elfelejteni szeretetünk kedveskedéseit. Bizonyára hozzánk is úgy fog majd szólani, mint egykor az apostolokhoz: „Mivel pedig ti vagytok, akik velem megmaradtatok kísérteteimben: én is elrendelem nektek, amint elrendelte nekem Atyám az országot.” (Lk 22,28–29)

Szent Péter és Pál apostolok ünnepére

„Legyetek az én követőim!” (1Kor 4,16)

Főképpen Szent Péter és Pál apostol-fejedelmek a megalapítói a kereszténység nagy, az egész világra kiterjedő családjának. Hogy ez a nagy, az egész világra kiterjedő család a világ népei részéről állandóan tiszteletben s figyelemben részesüljön, ahhoz szükséges, hogy az ősi családi szellem is megmaradjon benne a századok folyamán s azt áthassa és éltesse tagjaiban. Kell, hogy az atyák fennkölt gondolatai s magasztos szent érzelmei átszálljanak s eltöltsék a fiaikat s minden, még a legkésőbbi unokákat is. Szerencsénkre, nem kell soká kutatnunk e családi szellem után ma, 19 évszázad múltán sem. Lépten-nyomon ráakadunk az apostol-fejedelmek életében s írásaiban egyaránt s ez: 1. a megtörhetetlen kötelességérzet s 2. a sohasem csüggedő, Istenbe vetett erős bizalom ősatyai szelleme.

I.

Akartok egy példát látni a megtörhetetlen kötelességteljesítésre az élettelen természet köréből? Emeljétek fel szeméiteket s nézzétek a Nap világító, tüzes korongját. Minden reggel a szigorúan meghatározott időben felemelkedik a láthatár fölé, hogy áldják megjelenését hideg s sötét téli éjszakák után s átkozzák forró, eső nélküli napokon nagy nyári szárazság idején. De ha egyszer felkelt, végigmegy előírt, kijelölt pályáján; nem siet, de nem is késlekedik sehol; nem néz se jobbra, se balra s egy lépéssel sem tér el megszabott útjától. S míg csak az est nyugovóra nem hívja, mindenfelé fényt, meleget és életet áraszt. Miért? Mert van törvénye, egy Istentől beléoltott törvénye, s ezt kell követnie s a szerint kell járnia az idők végezetéig. Más szóval: mert rá nézve ez az Isten akarata.

Akartok egy másik példát a rendíthetetlen kötelességteljesítésre az élő, az eszes természet köréből? Tekintsetek az apostol-fejedelmekre! Az volt hivatásuk, hogy mint két vakítóerejű nap, természetfeletti fényt és életet sugározzanak s árásszanak ki a pogányság és hitetlenség kárhozatos sötétségében vergődő népekre. Az egyikhez így szólt az Úr: Menj el az egész világra és taníts minden népeket! A másiknak ezt mondta: Légy az én kiválasztott edényem és hordozd, hirdesd nevemet a királyok s népek fejedelmei előtt! S vajon a Nap hűségesebben felel-e meg kiszabott törvényének, mint e két apostol-fejedelem a rájuk rótt feladatnak? A kötelességteljesítés versenyében a győzelem pálmáját mindenesetre az apostoloknak kell adnunk. S miért? Azért, mert a Nap az ő mindennapi útját egy, már ősidőktől fogva kiegyengetett s bölcsen kimért pályán futja meg; pályáíve magasan, minden földi akadálytól mentes égboltozaton van kifeszítve. Emellett tömege oly nagy, súlya oly temérdek s lendítőereje oly iszonytató, hogy minden ellenállást könnyen le tudna győzni, minden felmerülő akadályt összetörne s elsöpörne útjából. De vajon ugyanily könnyű dolog volt-e

Szent Péter és Pál apostolok részére az ő gyenge vállaikra helyezett s nekik kiszabott feladatuk kivitele és megvalósítása?

A természet, a romlott emberi szív s az alvilág mily félelmetes s titokzatos erővel kellett megküzdeniük! Mély s egyben világos bepillantást enged ezekbe Szent Pál apostol élettörténetének rövid foglalata: „A zsidóktól – úgymond – öt ízben kaptam egy híján negyven ütést. Háromszor verettem meg vesszőkkel, egyszer megköveztettem, háromszor hajótörést szenvedtem: éjjel és nappal a mély tengeren voltam, sok utazást tettem, gyakran forogtam folyóvizek veszedelmében, tolvajok veszedelmében ... fáradozásban és nyomorúságban, sok virrasztásban, éhségben és szomjúságban, ... hidegben és mezítelenségben voltam.” (2Kor 11,24–27) De még világosabban mutatja ezt nekünk a mai ünnepnap. Mert ott látjuk Szent Péter apostolt fejfel lefelé a keresztre felfeszítve s Szent Pált, amint ez nyakát a hóhér bárdja alá hajtja. S ugyan mi adott erre okot? Ha csak néhány lépésnyire is letértek volna a kötelesség útjáról s csak egy kissé is halkabb hangon kiáltották volna bele a világba: „mi a megfeszített Krisztust hirdetjük” (1Kor 1,23), bíborba öltöztették s fényel és tisztelettel vették volna körül őket. De nem, ezt nem tették. Úgy álltak ők a világ színe előtt, mint mélygyökéretű, hatalmas s erős tölgyek, kiket semmiféle orkán nem téphet ki a kötelességtudás talajából s csak egy hirtelen villámcsapás szakíthat ketté.

II.

Talán azt gondolja egyik-másik gyenge utóda az ilyen nagy ősöknek – különösen, aki kígyómódjára érti tekerőzést a kötelesség útjain s ide-oda hajladozik, mint hosszú, vékony nádszál a legkisebb szellő leheletére – s fel is sóhajt a nehézségek s akadályok láttára: „Ó, igen, azok egészen más emberek voltak, mint én! Nem közönséges, hanem kiválasztott s arra képesített emberek! Én az ilyesmire képtelen vagyok!” Bizonyos, hogy a Gondviselés kiválasztott eszköze volt e két nagy apostol, kiket Isten különleges kegyelmekben részesített. De nem mutatja-e éppen az említett s annyira kedvelt mentegődzési mód, hogy akik így gondolkodnak, bizony nincsenek birtokában annak az ősi, családi szellemnek, melyet az apostol-fejedelmektől kaptunk örökségbe.

Mert honnan merítették Szent Péter és Pál apostolok az erőt a rendíthetetlen kötelességteljesítéshez? Talán önmagukból? Talán azért léptek rá s jártak törhetetlen lélekkel a kötelességteljesítés nehéz s annyi veszélytrejtő útján, mert hevesebb, forróbb vérük üzte, hajtotta őket? S az egyszer megkezdett úton talán azért tudtak kitartani, mert akaratuk, jellemük keményebb anyagból volt gyúrva? Nem és még egyszer nem! Egészen más erő élt és működött bennük; hasonló ahhoz, mely a Napot pályájának pontos befutására ösztönzi s ez nem volt más, mint *Istenbe vetett erős bizalmuk*. Csüggedni készülő szívükre úgy ereszkedett le ennek új életre s újabb tettekre készítő ereje, mint meleg, nyári eső a mezőségek szárazságtól eltikkadt növényzetére. Úgy hatott ez lelkükre az áldozatok, fáradalmak s apostoli munka közepette, mint jótékony napfény áldásos melege a beérni készülő vetésekre. Máskor ismét a ragyogó, fényes mennyországra irányította tekintetüket, melynek ajtajában kitárt karokkal vár rájuk az isteni Üdvözítő.

Mily csodálatos erőt öntött lelkükbe minden időben ez az Istenben való bizalom! Az élet kegyetlen üldözései s vad csatái közt is, mint ezüstcsengésű trombitából felszálló győzelmi dal csendült fel Szent Pál ajkairól: „Mindent megtehetek azáltal, ki engem megerősít.” (Fil 4,13) Szent Péter pedig így szól: „Minden szorgoskodástokat őrája bízván, mert neki gondja van rátok.” (1Pét 5,7) S ezzel nem azt a messze világító fáklyát gyújtja-e meg előttünk, mely a kötelességteljesítés sötét s meredek útjait mennyei világosság fényzőnőbe vonja? S ugyan, mi az, amit kivihetetlennek, megoldhatatlannak kellene tartanunk, ha velünk van Isten segítsége? Nem mindenható-e az ő ereje s akaratának ki vagy mi állhat ellen? Nem járt-e Péter biztos léptekkel a hullámok hátán, míg az ő kezeibe fogódzkodott, s nem alakított-e

ennek ereje a szilaj Saulból szerény, szelídlelkű Szent Pált? Az Istenben bízó lélek győzedelmeskedik ellenségeinek seregei fölött!

K. H! Rendíthetetlen kötelességtudás és Istenben való erős bizalom: ezek azok, miket Szent Péter és Pál apostol-fejedelmektől, dicsőséges emlékezetű atyáitoktól kaptatok örökségbe. A ti dolgotok, hogy ezt a drága örökséget el ne tékozzátok! Távolságra legyen ez tőletek! Ellenkezőleg, fordítsátok üdvösséges hasznokra az atyai örökséget! Azt mondja egy költő: Amit atyáidtól örököltél, tartsd meg azt, s az meg fog téged tartani! Legyetek kötelességtudók kicsiny és nagy dolgaitokban s bízzatok mindennemű ügyeitekben az Istenben s az ő segítségében! Akkor méltó fiai s leányai lesztek a nagy atyáknak!

Nagyboldogasszony napjára

*„A királyné jobboldalról áll aranyos ruházatban, körülvértve sokszínű ékességgel.”
(Zsolt 44,10)*

A Királyok harmadik [ma 1Kir] könyve elbeszéli azt az ünnepélyes fogadtatást, melyben Salamon király édesanyját, Betsabét részesítette. Alig lépett ez be a trónterembe, mikor a király felemelkedett trónusáról, eléje ment és mélyen meghajolt előtte. Majd a király parancsára a szolgák a királyi trón jobbán levő székhez kísérték. Ott fogadta azután a királyné a nép hódolatát. – Ehhez hasonló ünnepélyes fogadtatásban részesítette a mai nap az isteni Üdvözítő is az ő szent Anyját, a boldogságos Szűz Máriát, de még sokkal fenségesebb s megtisztelőbb formában. Mert e fogadtatás színhelye nem egy földi király trónterme volt, hanem a mennyei Jeruzsálem gyöngyökkel s arannyal ékes palotája. S amily messze van az ég a földtől, oly messze kimagaslott e mennyei fogadtatás ama másiktól, a földitől. Hogy fokozzuk örömünket, vessünk e szent percekben rövid pillantást e mennyei ünnepségre s lássuk annak 1. dicsőséges lefolyását s 2. vigasztaló voltát.

I.

Mint a megtestesülés titkának közlésekor, úgy bizonyára most is Gábor főangyal küldötte Isten a földre. Ennek kellett a boldogságos Szűz Mária holttestét frissen hantolt sírjából életrekelteni. Ez volt az a test, melyet a bűnnek legkisebb árnyéka sem érintett, de amely mégis megosztotta szent Fiának nagypénteki szenvedéseit s megnyugodott az isteni szent végzésben. Mily fenséges, mily egyedülálló jutalom várt rá ennek folytán! Mert mind, akik elköltöztek, ott nyugosznak s porladnak még sötét, mély sírjaikban. Ezek számára még tél van s a feltámadás fényes tavasza még nem virradt rájuk. De Mária sírjához odalépett az angyal s megfúva felette a feltámadás ébresztő harsonáját, bekiáltott sírjába: „Kelj fel és siess, én barátném ... , mert a tél már elmúlt!” (Én 2,10–11) Ádám óta még nem hatolt le ilyen kiáltás a halottakhoz. Ki csodálkozhatnék azon, ha ennek láttára a természet megállt volna mentében s telve kíváncsisággal nézte volna a történendőket! Mária pedig szerényen és abban a szegényes öltözetben, melyben pihenőre helyezték, kiemelkedett sírjából s az angyal vezetése mellett, szárnyaló útját az ég felé vette. Ó!–sóhajtotok fel, tudom, ti is – bárcsak a mi feltámadásunk is egykoron ilyen dicsőséges lehetne! K. H.! Nem sóhajtozások, hanem inkább tettek kellenek ehhez! Kerüljétek a bűnt s öltözzetek jócselekedetekbe! Aki ezt cselekszi, annak „sírja dicsőséges leszen”. (Iz 11,10)

Ezalatt az angyalok seregei már összegyülekeztek s az égő vágyakozás szent türelmetlenségével szorongtak az ég peremén. Mert először lesz alkalmuk látni az Isten szent anyját! Mily sokszor beszélt már nekik róla Gábor főangyal! Róla, ki malasztal teljes s áldott az asszonyok között ...! Ekkor hirtelen felvillant valami a földi sötétség irányában; de fénye

nem tűnt el, hanem mindég nagyobb, erősebb, ragyogóbb lett. A kilenc angyali kóruson, mint valami igézet szállt végig a kérdés: „Kicsoda ez, ki eléjő, mint a felkelő hajnal, szép, mint a hold, választott, mint a nap?” (Én 6,9) S utána rögtön felcsendült az angyali ajkakon a diadalmas üdvözlőének: „Ave, gratia plena, üdvözlégy, malasztal teljes!” Mária pedig az ujjongó angyalseregek kíséretében, bevonul a mennyekbe. Először belép a mennyei pitvarba; de innen tovább megy. A szentélybe jön, de innen is tovább. Most ott áll a szentek szentje előtt; de ennek kapui is feltárulnak előtte. Belép s most ott áll a legfelségesebb teljes Szentháromság trónusa előtt. Erre olyan jelenet következett, minőt a magas egek sohasem láttak, minő az angyalok seregei előtt még sohasem játszódtott le, minőt a végnélküli örökkévalóság soha többé nem fog látni: a boldogságos Szűz Máriának a mennyek királynőjévé való megkoronázása. Ki tudná leírni ennek páratlanul álló magasztosságát?!

Előhozzák az angyalok gazdag aranyhímzésű váncosokon az uralkodónői jelvényeket: a koronát, a kormánypálcát s a királynői palástot. Nem földi művészek világhírű műtermeinek alkotásai ezek. Még angyali kezek sem dolgozhattak rajtuk. Mert még a legnagyobb ügyességgel s művészi tökéletességgel történt elkészítésük után sem feleltek volna meg rendeltetésüknek. Isten maga készítette tehát azokat végtelen hatalma s bölcsességének tervei szerint. S ugyan minő anyagból készítette mindezeket? A Titkos jelenések könyvének leírása szerint a mennyei Jeruzsálem utcaburkolatának készítésénél megelégedett Isten arannyal, ezüsttel s a legdrágább gyöngyökkel. Hát akkor a boldogságos Szűz Máriának, a mennyek királyné asszonyának uralkodói jelvényeit általunk nem is sejthető kincsekből, igazgyöngyökből állította elő! Mindinkább növekvő, ámuló csodálattal nézik az angyalok, mint öltözteti Isten ezekbe a boldogságos Szűz Máriát s kíséri fel azután trónjára. Még csak alig foglalta el királynői székét, egyszerre, mintha az összes világelemek kitörtek volna: a föld bensejéből a tűzlángok, a légben a szelek viharzanak, mennydörög az ég s villámok cikáznak s a mélységek vizei lépnek ki medreikből, úgy zúg, dübörög s harsan fel az egymásba omló, égreszkettető diadalmi győzelmes ének: „Salve regina, üdvözlégy mennyország királynéja, mi égi királynőnk!”

II.

De hát legyen elég a fényből s pompából. Tekintsük most ezt a fogadtatást részünkre vigasztaló oldaláról! Mert két okból is vigasztaló az reánk nézve. Ugyanis, kinek jutott az osztályrészül? Talán egy kerubnak vagy egy szeráfnak vagy mindenesetre egynek a vezérlő angyalok közül szólt ez a fogadtatás s ünneplés? Máskülönben, – gondolhatná valaki – hogy is tudta magát az ég ily nagy, szinte lázas csodálkozástól s meghatottságtól elragadtatni? S mégis: nem angyal volt az ünnepelt; nem angyal, hanem ember, tehát egy a mi sorainkból. Ez emelkedett oly szédületes magasságokba, hogy felülhaladta az összes angyalokat s az istenség, a mennyei nagy Úr oldalára jutott. Általa győzedelmeskedett a mai napon a föld az ég felett.

De bizonyára egy volt a nagyok s hatalmasok közül itt a földön, kik márvány-palotában laknak, aranyba, bársonyba és selyembe öltöznek s méltóságuk és magas állásuk fényével elkápráztatják a szegény közönséges halandók gyenge szeméit. Istené érte a dicsőség és hála, de nem azok közül volt. Szegény, egyszerű munkásnő volt, egy épp oly szegény s egyszerű iparos mesterember jegyese. 19 évszázaddal ezelőtt ott láthatatók volna Názáretben, amint szegényes kis lakásukat kisépergeti s ennek tűzhelyén nap-nap után megfőzi egyszerű ételeit. E mellett ugyanolyan kötényt s fejkendőt hordott, mint a többi asszonyok. Arról sem tudunk semmit, hogy csodákat művelt volna itt vagy a jövendölés adományával tűnt volna ki a názáretiek között. De igenis: szíve mélyében elrejtve őrizte a megszentelő kegyelmet és erényes életével illatoskodott, mert felette jámbor, szerény, türelmes, szeretetreméltó, alázatos és munkás életet élt. És ez volt az, ami egyengette, elkészítette útját, fel egészen

azokig a mérhetetlen magasságokig. S ez az út azóta tán megváltozott vagy elzárult? Nem. Ez az út ma is nyitva áll. K. H! Talán éppen ti is ilyen munkászubbonyt viseltek s kezetek érdes, kérges lett a mindennapi munkától, míg mások örömben, gazdagságban élnek, dőzsölnek s rátok sem hederítenek. A halálban megjön a fordulat. Ha azon óráig hűek, szorgalmasak lesztek Isten szent szolgálatában, ti is emelkedni fogtok, míg amazok lesüllyednek a mélységbe.

Még egy második szempontból is vigasztaló reánk nézve a boldogságos Szűz Mária mai, ünnepélyes fogadtatása. Hisz', akinek ez a páratlan kitüntetés osztályrészülni jutott, az nem idegen hozzánk, de nem is közömbös irántunk, mert ő a mi édes, jó anyánk. Ha erre gondolunk, már nem csüggedhetünk s nem fogunk felesleges gondokat csinálni magunknak bűjaink-bajainkból. Mert nem hajol-e meg az egész ég az ő kormánypálcája előtt? Micsoda segítséget, oltalmat tud tehát nyújtani nekünk szükségünkben! A szörnyű ínség dacára sem engedték át magukat reménytelen szomorúságnak Jákob fiai. Tudták ugyanis, hogy testvérük, József, Egyiptom teljhatalmú kormányzója. Ha hozzáfordulnak, ez bőségesen ellátja őket élelemmel, megnyitva nekik országa csüreit. A boldogságos Szűz Mária pedig a mi édesanyánk s a mennynek királynéja. Bajainkban, szorongatásainkban csak bizalommal kell eléje járulnunk s ő nemcsak morzsákat, s nem is csak vékony kenyérszeletkéket ad nekünk, hanem két kézzel s bőségesen osztja adományait.

Azért mialatt a mennyei seregek üdvözlik a mennyek királynéját, térdeljünk mi is nagy bizalommal megdicsőült királynőnk szent színe elé s esedezzünk hozzá bensőséges imádságban s mondjuk: „Oltalmad alá futunk Istennek Szent szülője! Ne vesd meg könyörgésünket szükségünk idején, hanem oltalmazz minket minden veszedelemtől, ó dicsőséges és áldott Szűz, nemcsak ma, a te dicsőséges mennybemeneteled napján, hanem mindenkor, életünk minden napján, de különösen halálunk óráján!”

Kisasszonyra

„Értékes a mai nap mennyei ajándéka.” (Szent Bernát)

Ünnepi örömünk oka egy kedves kis gyermek, bölcsője ölén, névszerint Mária. Csendesen, észrevétlenül pihen hófehér pólyái puha karjai közt. De amint Szent Bernát tekintete megakad rajta, elragadtatva kiált fel: „Értékes a mai nap mennyei ajándéka!” Igen, értékes az 1. *a koros szülők számára*, mert ők egy várva-várt kedves leánygyermeket nyertek benne; 2. értékes az *a mélyre süllyedt emberiség számára*, mert ez egy tisztaságos szűz hajadont kapott általa; 3. értékes az *az Isten Fia szemében*, mert Ő egy csodálatos anyát nyert benne.

I.

Mária szülei Júda törzséből származtak. A jövendölések szerint ebből a törzsből kellett születnie a világ rég várt Megváltójának. Az idők telje is mindjobban közeledett már. Nem egy édesanya bár ki nem mondott, de titkos reménységet táplált szívében aziránt, hogy gyermekei között számlálhatja a Megváltó eljövendő édesanyját. De oh fájdalom! Joachim és Anna nem számíthatták magukat e boldog szülők sorába. Ők már az élet őszének mezsgyéjén állottak, amelyben már nem fakad új élet rügye, sőt a meglevő élet is levelét hullatja. Fülükbe mindezideig nem hatolhatott gyermekük „édesatyám”, „édesanyám” szívet boldogító szólítása. Szomorodott, nehéz szívvel már-már sírjukba akarták vinni a legédesebb remény legszebb álmait.

De ekkor feljött életük őszen szept. 8-ának ragyogó hajnalpírja s az élet terhe alatt meghajlott, immár koros házaspár szemébe gyönyörű, égszínkéék gyermeki szempár tekint fehér gyolcstakarócskái alól; két ragyogó csillaghoz hasonló, oly tiszták s kedvesek, oly elbűvölők s életet sugárzó. Ki tudná kibeszélni a szülők örömét?! De még valamit! E túlradó boldogságukat csak még jobban fokozta az a körülmény, hogy Szent Ambrus, Szent Bernát s más kiváló szentatyák tanítása szerint Isten közölte velük a gyermek nevét, valamint annak jövőrendeltesét, hivatását.

Elragadó kép tárult fel álmélkodó lelkük szeme előtt. Látták lélekben a földkerekségen felállított sok-sok trónust s az eléjük sereglő megszámlálhatatlan milliokat, akik segítségért s irgalomért esedeztek. S ugyan ki ült e királyi székekben? Nem más valaki, hanem az ő kedves gyermekük, kinek karjaiban megpillantották az Isten egyszülött Fiát. Vajon igazán értékes volt-e Joachim és Anna számára a mai nap mennyei ajándéka? Kérdezzétek meg ti magatok a boldog szülőket! Biztosra veszem, hogy nem szavak, hanem egy forró, néma, de csillogó örömköncsepp lesz válaszuk, mely végigszalad barázdás arcukon.

II.

De értékes a mai nap mennyei ajándéka az emberiség számára is. Mert ez viszont tisztaságos szent szüzet nyerte őbenne. Ó, mennyire is nélkülözötte a világ ezt az ember-típust! E tekintetben végtelenül kétségbeejtő képet nyújtott a világ akkori állapota. Ha az ember az egykorú feljegyzéseket olvassa, melyek a családi élet teljes szétzúllását, a bálványistenek fajtalan tiszteletét s a tisztátalanság különböző természetellenes módjait tárják fel előttünk, az egész világ képe bűzös párákat lehelő ingoványos mocsárvidékhez hasonlít, melynek felszínén a legutálatosabb szennytömeg úszik s a piszkos habok hátán ide-oda hullámszik. Hiába ragyogott már az ókor égboltozatán is a tisztaság aranybetűs dicsérete, melyet Isten gondviselő keze e szavakkal írt fel arra: „Ó, mily szép a tiszta nemzetség fényességében!” (Bölcs 4,1) Mert elhalványult a világ szemében ezen aranybetűk fénye s az elvakult emberiség nem volt képes azokban olvasni.

Ám az Ég könyörületre indult a mai napon. E posvány közepén egy bölcsőt helyezett el s abban egy gyenge kis gyermeket. Az ember azt hihetné, hogy rövidesen mindkettő el fog merülni ez erkölcsi fertőben. De nem! Az Ég különleges gondviselő oltalma alatt e gyermek érintetlen szeplőtelenességben maradt. Az idő múlik, s ez kibontja liliomos zászlaját, hogy toborozzon a szent tisztaság lobogója alá. Az eredmény hallatlanul meglepő. S attól fogva az erkölcsi zúllás kéjenceinek nem szűnő csodálkozására már hosszú századokon keresztül csak úgy nyüzsög a fennkölt gondolkodású ifjak és hajadonok liliomos serege. Feltartóztathatatlan erővel nyomulnak előre, míg csak el nem jutnak a Bárány trónusához a mennyei Jeruzsálemben. Itt felállnak két oldalt s a mennyei udvartartásnak ez a kiválasztott serege a győzedelmes Isten-Fia tiszteletére olyan dicsőhimnusz zeng, mely páratlan a maga nemében.

Kinek köszönhetik ők valamennyien ezt a tiszteletet s kitüntetését? Máriának, aki szóval s példájával, valamint folytonos égi segítségével arra ösztönözte s állandóan lelkesítette őket, hogy kitartsanak a tökéletes tisztaság eszménye mellett. Kérdezzétek most ezeket, vajon csakugyan értékes volt-e a mai nap mennyei ajándéka! Igenlő válaszuk bizonyára egy egetverő örömkialtásban fog megnyilvánulni.

III.

Végül értékes a mai nap mennyei ajándéka az Isten Fia számára is. Hiszen édesanyját kapott őbenne. Öröktől fogva ott élt ez az anyai eszménykép Isten teremtő lelkében.

De csak az idők teljében akarta testbe öltöztetni teremtő hatalmának legnagyobb kifejezését. Ám ugyanakkor oly elragadóan fenséges és vonzó színekben tündökölt Isten

szeme előtt a jövő Istenanya alakja, hogy ezen eszménykép megvalósításának időpontja szinte túl messzinek tűnt fel előtte. Ezért már az ószövetségben is elkészítette az eredeti képnek újabb és újabb kicsinyített másait és modelljeit egy Sára, Abisag, Judit, Eszter és mások személyében. Valahányszor ezekre tekintett, az eredeti kép vonásainak szépségeiben már előre is gyönyörködhetett.

Végre elérkezett a várva-várt nap, szept. 8-a. Mindenható teremtő ereje munkába állhatott. Mily feszült kíváncsisággal kísérte az Atya munkáját a Fiú! Hiszen annak kialakításán s teremtésén dolgozott, ki anyjául volt kiszemelve, hogy ez Őt táplálja szívének életadó erejével, hogy karjain hordozza, hogy szeresse és ápolja Őt. Lassan-lassan mindjobban kiemelkedik a nemlét homályából Isten alkotásának remekműve; szép, mint a hold, ragyogó, mint a nap s félelmetes, mint a hadak jól rendezett serege. S amikor az Atya az utolsó vonással is elkészült s az édesanyját annak elbájoló, minden más teremtett szépséget messze-messze felülmúló szépségében felajánlotta a Fiúnak, mit gondoltok, meg volt-e azzal elégedve? Mikor Isten megteremtette a világot s abban mindent bölcsen elrendezett, azt mondja az Írás, hogy Isten jónak találta alkotásait. Mikor pedig az első embert megteremtette, azt mondja erről, hogy ez nagyon jó volt Isten szemében. Ugyan mit gondolhatott magában akkor, amidőn Máriát megteremtette, aki az összes embereket hallatlanul felülmúlja szépségében és értékben egyaránt? Őt látva az Isten Fia bizonyára csodálattal eltelve tárta ki feléje karjait és felkiáltott: „Mily szép vagy, én barátném, mely szép vagy!” (Én 4,1) S amikor elsimultak lelkében a lelkesedő szent öröm első hullámai, az örök Atya trónja elé lépett s hálás szívvel köszöntötte e szavakkal: „Értékes a mai nap mennyei ajándéka.”

Hárman állnak tehát a boldogságos Szűz Mária kis bölcsője mellett s hálát adnak Istennek a mai nap értékes, felette drága égi ajándékáért. A már koros szülőpár hálálkodik a mennyei vigasztalásért, a bűnös emberiség hálásan köszöni meg Benne azt a hatalmas buzdítót, ki a szent tisztaság liliomos zászlaja alá ösztönzi és serkenti minden idők fiait és leányait; végül hálás köszönetet mond az Égnek az Isten Fia, aki ily gyönyörűséges anyát nyert Benne. Engedje és segítsen minket is arra ez a kedves gyermek, kit ma itt tisztelni és ünnepelni összejöttünk, hogy mi is drága jó szüleinknek mindenkor vigasztalására, embertársainknak épülésére s az Isten-Fia örömére szolgáljunk!

Kántorböjtökről

„Szenteljete**k** böjtöt!” (Joel 1,14)

Kántorböjt alatt a négy egyházi évszak kezdetére rendelt böjti napokat értjük. I. Szent Leó pápa szerint eredetük az első keresztény időkbe nyúlik vissza. Nem kétséges tehát, hogy az egyháznak ily ősi intézkedése a legszentebb célok szolgálatára irányult. Én ezek közül kettőre szeretném figyelmeteket felhívni: 1. a *hívek megszentelésére* s 2. az *egyház szolgálóinak megszentelésére*.

I.

Első célja: a hívek megszentelése. Valamint Krisztus leghőbb vágya az volt, hogy egyházát minél dicsőbbé tegye, úgy az egyház is mindenáron azon van, hogy hasonló dicsőségbe öltöztesse gyermekeit s ne legyen azokban semmi szeplő vagy redő vagy más efféle, hanem hogy szentek és szeplőtelenek legyenek. (Ef 5,27) De szinte nem magától értetődő-e az egyház ezen iparkodása? Hiszen ezzel csak isteni Jegyesének parancsát teljesíti, ki mennybemenetele előtt az emberek megszentelését kötötte lelkére. S vajon nem törekszik a jegyes arra, hogy jegyestársának kedvében járjon s kívánságait még a legnagyobb áldozatok

arán is teljesítse? Ezért fárad, küzd az egyház is szakadatlan munkássággal céljai megvalósításán minden rendelkezésére álló eszközzel: a szentmise-áldozat bemutatásával, a szentségek kiszolgáltatásával, az Isten igéjének hirdetésével, az egyházi év egész berendezésével, előírásai s tilalmai teljes erejével.

Ide tartozik nem utolsó helyen a böjt intézménye is. Bizonyítja ezt oly sok s kiváló férfiú példája úgy az ó-, mint újszövetségben. Csak a legnagyobb csodálattal tudjuk ezekben olvasni egy Mózes, egy Illés vagy az Üdvözítő negyven napig tartó böjtölését.

Ugyancsak megtaláljuk e könyvekben Eszter, a Makkabeusok, Anna özvegyasszony s Keresztelő Szent János szigorú böjtjeiről szóló tudósításokat. S a szentek élete mind a legújabb időkig a böjt hangos dicsérete. De hát miért vállalták ők a szigorú megtartóztatást ételben s italban egyaránt, mi indította őket erre az önmegtagadó s nélkülöző életre? Megfelel erre az egyház a böjti idők prefációjában, mikor így fohászkodik: „Ó Isten, ki a testi böjtölés által a bűnt elnyomod bennünk, lelkünket az égiek felé irányítod s erényekkel ajándékozol meg bennünket!” Ezért mondja Szent Bazil is: „Böjtöljete, mert vétkeztetek s böjtöljete, hogy többé ne vétkezzetek!” Ezek szerint tehát a böjt az önmegszentelés egyik kiváló eszköze.

Böjtölés nélkül az egyes ember életében is lejátszódik ugyanaz a szomorú esemény, mely Mózes jövendölése szerint (MTörv 32,15) egy egész nép életében valóra vált. Isten az ő jóságában kivezette Izrael népét a pusztából s a tejjel-mézzel folyó gazdag ország földjére vezérelte. S az eredmény? „Mehízék a szerelmes – írja Mózes – és hátra rúga; meghívván, megkövéredvén, eltelvén, elhagyá alkotó Istenét és eltávozék üdvözítő Istenétől.” De Isten haragra gyúlva így szólt: „Veszélyeket halmozok rájuk és nyilaimat rajtuk fogyasztom ... Kívül fegyver pusztítja őket, és belül rettegés.” (23. és 25. vers.)

Lám, ezektől a veszedelmektől akarták megóvni magukat a fent nevezett szentéletű nők és férfiak. Ezért Szent Pállal így szóltak: „Sanyargatom testemet és szolgálat alá vetem.” (1Kor 9,27) Ki tudná lekicsinyelni ezek után azok okos és szükséges eljárását? Vagy ki mondhatja magáról azt, hogy az ő természete nem oly romlott, mint egy Keresztelő Szent Jánosé, ki már anyja méhében megtisztult bűnétől? S lám, ez nem vetette meg a böjtölés sanyarú eszközét. Vagy ki zabolázta meg jobban szenvedélyeit közülünk, mint az angyali ifjú, Szent Alajos? S ez kitartó volt a szent böjtölésben egészen korai haláláig. Nem tehetünk tehát bölcsebbet, mint ha mi is ragaszkodunk az egyház által előírt böjti rendeletekhez s megtartjuk a kántorböjti napokat is. Önmagunk megszentelését munkáljuk ezáltal.

II.

Második cél, ami az egyház szeme előtt lebeg a kántorböjtek elrendelésében: *szolgáinak, a papoknak megszentelése*. Az egyház a kántorböjti napok alatt végzi a papszenteléseket. Már az édes Üdvözítő is a legnagyobb gondot fordította apostolai tanítására s nagy elővigyázattal járt el már azok kiválasztásában. Hasonló gond s elővigyázatosság jellemzi az Egyházat is az egyházi rend kiszolgáltatása körül úgy az erre hivatottak kiválasztása, mint kiképzése tekintetében. Ez a szükséges elővigyázat megkívánja, hogy a hivatalosak csak lassan, hét különböző fokon keresztül jussanak el a papirend szentségéhez, mely a hozzákapcsolt kegyelmi kincsek és hatalmak birtokosaivá teszi őket, s arra képesíti, hogy Isten igéjének s a kegyelmeknek ajándékait másokhoz is elvigyék. A közbeeső időt az egyház a kiválasztottak tudományos kiképzésére s erényes életük megalapozására fordítja, miközben állandóan figyeli azok életét. S csak ha minden elvárható követelménynek megfelelték, bocsátja őket a magasabb egyházi rendi fokozat felvételére. Nagyon jól tudja az egyház, hogy még az édes Üdvözítő apostolai közt is akadt egy áruló Júdás, s éppen ezért indokolt is ez a félelme és aggodása. Manapság is találkozhatnak Júdások az egyházi férfiak között; tehát arra kell törekednie, hogy a méltatlanokat lehetőleg távol tartsa a papi-rendtől. A kántorböjti napokban

arra szólítja fel tehát híveit, hogy bűnbánatuk és önmegtagadásaik által jöjjenek segítségére az igazán arra méltók kiválasztásában, s hogy a már kiválasztottak részére fenséges hivatásuk méltó gyakorlásához a szükséges kegyelmeket segítsenek leesdeni számukra.

Aki nem téveszti szeme elől e magasztos célt, az nem fog húzódozni a kántorböjti napok lelkiismeretes megtartásától. Mert jaj azoknak a szerencsétlen híveknek, kiknek hűtlen pásztoruk van! Pedig minden időben voltak ilyenek. Ott vannak pl. már az ószövetségben is Héli hírhedt fiai. Nemcsak hogy maguk nem éltek jámbor életet, de még másokat is visszatartottak attól. Az Üdvözítő életében is megtaláljuk a hűtlen pásztorokat az írástudók és farizeusok személyében. S az édes Üdvözítő elrettentő szavakkal tesz nekik szemrehányást, mikor így szól: „Jaj nektek, képmutató írástudók és farizeusok! kik bezárjátok mennyeknek országát az emberek előtt. Mert ti sem mentek be s a bemenőket sem hagyjátok bejutni.” (Mt 23,13) – Nem volna-e tehát különös dolog, ha éppen napjainkban nem volnának ilyen hűtlen pásztorok, akik az egyház tanításával ellenkező tanokat hirdetnek s ennek megfelelően élnek? Az egyháznak azért súlyos oka van arra, hogy szolgálai helyes kiválasztásához az Ég felvilágosító kegyelmét kérje.

S nekünk is, nemcsak mint az egyház gyermekeinek, hanem a magunk egyéni érdekéből kifolyólag is minden okunk megvan arra, hogy ebben a szent törekvésében támogassuk. Hiszen egy község lelkiélete nagyrészt a lelkipásztor lelkiéletétől függ. Ő a zászlótartó, aki mellé a hívek éppúgy sereglenek, mint körmenet vagy búcsújárás alkalmával a részvevő hívek lobogóik köré. Ha jó ez a lelkipásztor, biztosan vezeti híveit az égi magaslatok irányában.

De elgondolni is rossz, mily szörnyű pusztulásnak lehet oka egy méltatlan pásztor. A pap egy-egy község pásztorja; ha jó, kövér legelőkre tereli a hívő nyáját, az erkölcsös élet legszebb éreynvirágai nyílnak s illatoznak a hívek lelkében. Ha azonban sovány vagy éppen mérges dudvák legelőire vezeti azokat, erkölcsi romlás, sőt halál pusztít ennek nyomában.

Tartsunk azért „szent böjtöt” ezekben a napokon, ne húzódozzunk és ne zúgolódjunk. Két magasztos cél szolgálatában állnak azok. Tegyük le arról a rossz szokásról, hogy minden ilyen üdvösséges szent cselekedeteinkben folytonosan csak az azokkal járó kis lemondást és áldozatokat vesszük észre s nem akarjuk meglátni az azok nyomán fakadó mérhetetlen nagy áldásokat s bőséges isteni jutalmat! Most már tudjátok, mit céloz az egyház a kántorböjti napok elrendelésével. Kettős szent cél lebeg szeme előtt: híveinek és szolgálainak megszentelése. Azért a próféta szavaival fordulok hozzátok s kérlek benneteket: „szenteljétek böjtöt!”

Őrangyalok ünnepére

„Íme, én elküldöm angyalomat, ki őrizzen az úton.” (Kiv 23,20)

Ha a régebbi időkben a császárok útra keltek, úgynevezett titkos rendőrség kísérte őket. Ez vigyázott, nehogy valami támadás érje őket útjukon. Hasonlóképp rendelt a jóságos Isten az emberek védelmére is titkos, megbízható őrzőket e siralomvölgy veszélyes útjaira: a szent őrzőangyalokat. Ez a tény két dologra tanít s figyelmeztet bennünket: 1. Mily értékes az ember lelke az Isten szemében; 2. mily nagy veszedelmek fenyegetik azt e földi életben.

I.

A katolikus anyaszentegyház éppoly vigasztaló, mint hiteltérdemlő tanítása szerint a mi oldalunkon egy-egy őrangyal lépked. Születésünk napján rendelte mellénk az Úristen, hogy kísérjen minket életünk utain. S ez a mennyei fejedelem azonnal elhagyta a teljes

Szentháromság mellett elfoglalt fényes, megtisztelő helyét és mellénk szegődött. Itt vigyáz s örködik felettünk mint hűséges őrizőnk s éber oltalmazónk mindaddig, míg csak életünket, lelkünket ismét vissza nem adjuk a teremtő Isten kezébe. Kísér bennünket életünk mindenegybes útján és sohasem veszít szem elől. Ha munkára megyünk, velünk jön; ha pihenőre térünk, ágyunknál áll őrt; ha imához térdelünk, velünk együtt imádkozik. „Íme, én elküldöm angyalomat, hogy őrizzen téged utaidon.”

Ezen atyai gondoskodás abból ered, mert Isten igen nagyra értékeli lelkünket. Mert ugyan melyik más teremtménye mellé rendelt még Isten ily kiváló őrizőt? Nézzetek csak fel a fényes égboltozatra! Ott lángol azon a Nap tüzes aranygolyója s mikor leáldozik, megjelennek az égen teljes pompájukban s ragyogásukban a milliányi csillagok. De vajon adott-e Isten ezeknek az ő észbontó távlatokban haladó, alig felmérhető s szövevényes pályáik útjaira valamely kísérőt vagy oltalmazót? Sem a Szentírás, sem a szent hagyományok nem tudnak erről semmit. S ha egy körutazást tennénk a földön, mennyi sok szép és nagyszerű dolgot figyelhetnénk meg; mily gyönyörű tájak, mily bársonyosan szép s a szemet kedvesen simogató, zöldelő friss mezőségek, mily hatalmas, égfelé törő dómok, márvány paloták, csodaszép, az utánozhatatlanságig tökéletes művészi festmények és szobrokban gyönyörködhetnénk! De lám, az Úristen mindezeket a drágaságokat rábízta a maguk sorsára s kiteszi azokat az elemi erők mindennemű romboló támadásainak. Egy angyal sem áll őrt mellettük, hogy óvja azokat pusztító tűzvészektől, dühös orkánoktól, mindent alapjaiban felforgató földrengésektől s tengerek, folyók zúgva tomboló áradásaitól. Egyedül az ember mellé rendelte ki angyalát, hogy ez védőleg s oltalmazólag terjessze ki felette kezeit. Nem mutatja-e tehát ez azt, hogy Isten előtt értékesebb az ember élete s főképp ennek a lelke, mint az ég összes csillagai s a föld minden kincsei?

Kit rendelt továbbá Isten az ember őrizetére? Angyalt, a mennyei Jeruzsálem egy fejedelmét, kinek tagjait fejedelmi öltöny takarja, fejét korona díszíti s aki a háromszor szent Isten arcába tekinthet. De illő dolog volna-e ily magasállású egyénre valamely csekély s alacsony tisztséget ruházni? Nemde ez sértené méltóságát, magas állását? Innen van az, hogy a Szentírás bizonyosága szerint Isten csak fontos, nagy feladatokkal bízta meg az angyalokat. Így angyal adta tudtul a Fiúisten megtestesülése titkát; angyal erősítette meg a vérrel verítékező Üdvözítőt; angyal szabadította ki az első pápát fogságából. Ha most Isten az ember életének őrizetével is egy angyalt bíz meg, ennek olyan feladatnak kell lenni, mely méltán sorakozik az előbbieket mellé. Tehát valóban igaz, hogy az Isten szemében nagyon értékes mindenegybes emberélet, így a tied is K. H., légy bár szegény avagy gazdag, szép avagy csúf külsejű, alacsony sorsú avagy magas származású.

II.

Ám ennek a megállapításunknak minden vigasztaló és felemelő volta mellett is van egy nagyon komoly oldala. Isten ugyanis semmiféle ténykedésében sem jár el céltalanul. De, mint már ezt az őrangyal pusztá neve is mondja, ezek az őrangyalok nem díszkíséretét képezik az embernek, hanem őrségét, vagyis védelmünket szolgálják. Ebből viszont következik, hogy az ember életét sok és nagy veszély fenyegeti. S valóban így is van.

Ilyen veszedelmek azok a körülmények, melyek az ember korai, időelőtti halálát szokták okozni. Most itt álltok előttem, életvidoran, friss, jó egészségben. De csak vessetek egy pillantást a múltra, kora ifjúságtok napjaitól kezdve! Nem forogtatok-e nem egyszer, akár játékban, akár munka közben életveszedelemben? A szerencsés megmenekülés után ti persze azt szoktátok mondani: No, az egyszer sikerült, vagy: most az egyszer szerencsém volt! De nem volna-e helyesebb a szerencsés megmenekülést az őrzőangyalnak tulajdonítani? Mert ha ő nem teljesítette volna oly hűen hivatását, ha nem nyújtotta volna kezét oltalmazólag felétek, s nem vezetett volna benneteket sértetlenül el ama veszélyek mellett: a leselkedő halál a sötét

sírba ejtette volna személyetekben újabb győzelmi zsákmányát. Mindenesetre igaz, hogy ti nem látjátok testi szeméitekkel a segítő őrzőangyalt, amint ezt Tóbiás látta. S ez mentesíthet némileg benneteket, ha a köteles hálával adósak maradtatok. De azért iparkodjatok ezt a hálát legalább ma leróni irántuk s mulasztásaitokat pótolni. Az ifjú Tóbiás vagyona felét ajánlotta fel megmentése fejében az angyalnak. Vajon mi fukarkodhatunk-e akkor hálánkkal?

E mellett olyan veszélyek is fenyegetik az ember életét, melyek a Szentírás szerint (Jel 20,6) „a második halált” is előidézhetnék számára az örök pokol lángoló sírjában. S nem sokkal nagyobbak és veszedelmesebbek-e ezek a veszélyek a már említetteknél? Hogy ettől a második haláltól megmeneküljünk, írja Szent Pál, nemcsak a saját bűnös kívánságaink ellen kell küzdenünk, hanem a gonoszlélek ellen is. Miként állhat helyt ebben a rettentő küzdelemben egy szegény, törekeny s ingatag ember? Mert úgy a hadakozási jártasság, mint háborús ravaszság tekintetében az ördög messze felülmúlja az embert. Hűséges szövetségesei is vannak neki magában az emberi szívben, ennek folyton lázadó szenedélyeiben. Azért kell az őrzőangyalknak főképp e téren különös segítségben részesíteni bennünket. S ő meg is teszi ezt, mégpedig fáradhatatlan odaadással és éberséggel. Mert nagyon jól tudja, mit jelent az: megmenteni egy ember lelkét az örök kárhozattól. Nekünk pedig legszentebb kötelességünk, hogy kövessük az őrzőangyal utasításait, figyelmeztetéseit, tanácsait. Azért, ha a közeledő veszedelem idején lelkiismeretünk szavával egyetemben halljuk intelmét: ne olvasd azt a könyvet, ne menj abba a társaságba, kerülj ezt vagy azt a veszélyes élvezetet, itt vagy amott, – hallgassunk szavára s fussunk a veszedelem elől. Mert a mi akaratunk ellenére, a mi közreműködésünk nélkül az őrzőangyal sem képes bennünket megmenteni sem a halálos büntől, sem az örök kárhozattól.

Bízzuk azért magunkat életünk még hátralevő részében háladatos lélekkel s erős bizalommal a szent őrzőangyalok pártfogásába s oltalmába. Annál szívesebb készséggel állnak majd rendelkezésünkre mindennemű veszedelmeinkben földi zarándokságunk útjain s szerencsésen elkísérnek bennünket az örök mennyei hazába.

Rózsafüzér Királynéja ünnepére

Szent Rózsafüzér Királynéja, könyörögi érettünk!

Milliók és milliók ajkáról szállnak fel a szent rózsafüzér imádság szavai az ég dicső királynéjának trónja elé. Nem kételkedem, hogy ti is részt akartok venni ebben a kedves Mária-tiszteletben. Lássuk azért, hogyan válik a szent rózsafüzér-imádság 1. *Szűz Mária különös tiszteletére*, 2. *a buzgó hívek lelki hasznára?*

I.

Hogy a rózsafüzér imádság Szűz Mária különös tiszteletére szolgáljon, szükséges, hogy abban az ő legkiválóbb erényeit és jelességeit örömmel elismerjük s magasztaljuk. Magában a rózsafüzér imádságban ezt mind fel is találjuk. Nem kevesebb, mint ötvenszer szólítjuk abban a szent Szűzet „malasztal teljes”-nek s „Isten anyjának”-nak. Oly kiváló jelességek ezek, melyeknél nagyobbat el sem képzelhetünk.

A megszentelő kegyelem által a lélek az isteni természet részesévé válik. Bármily szegény és nyomorult is volt addig a lélek, ennek a csodálatos kegyelemnek legcsekélyebb ajándéka révén, bámulatosan nagyszerű változás megy benne végbe. Mintha valamely csodás varázsvessző érintette volna, úgy fénylik, tündöklök most egyszerre isteni szépségben. Teljes joggal alkalmazhatjuk rá a Bölcsesség könyvének szavait: „Följebb becültem azt az

országoknál és királyi székeknél és a gazdagságot semminek tartottam ahhoz képest. Nem hasonlítottam hozzá a drágakövet; mert minden arany ahhoz képest parányi fűvény.” (7,8–9)

Ám a léleknek ez a szépsége a kegyelem nagyobb foka révén még inkább növekszik. Mária pedig teljes volt a malaszttal, ezzel a legdrágább égi ajándékkal Isten ugyanis mintegy megnyitotta felette az ég csatornáit s ezeken keresztül csak úgy ömlött lelkébe a kegyelem hatalmas áradata. Minő kibeszélhetetlen szépségben ragyoghat tehát az ő lelke! Bizony, oly szépség ez, mely elbűvöli lelkünket s nyelvünk nem talál kifejezésére méltó szavakat.

A szent rózsafüzér imádkozása közben pedig állandóan így fohászkodunk: Üdvözlégy, malaszttal teljes, s magasztaljuk a kegyelem e csodáját, a teremtés koronáját. Mily nagy kedvét találhatja ebben a boldogságos Szűz Mária!

Ezen első *belső* lelki jelességén kívül elismerjük és hirdetjük Máriának egy másik *külső*, páratlanul álló kiváltságát is, istenanyai méltóságát. Ki érti meg teljes tartalmát e szavaknak: Istennek szent anyja? Találón mondja Szent Bernát: „Az angyalok nagy megtiszteltetésnek veszik, ha Isten követségében járhatnak el; Mária azonban Isten anyjának méltóságával dicsekedhetik s teljes joggal nevezi fiának azt az isteni Felsőket, kinek az angyalok csak szent félelemmel mernek szolgálni. Egyedülálló méltóság és kitüntető nagyság, hogy egy asszony Istennek parancsolhat.” S valóban, nincs is ahhoz fogható magas méltóság, mint ha valaki anyja lehet annak a Hatalmasnak, ki vasvesszővel fenyíti meg az ellenszegülőket; annak, ki három ujján hordozza a földgolyót s kinek trónusa nem inog meg a századok tomboló viharában; ki örökkön-örökké az urak Ura s a királyok Királya. Mária valóban a mater admirabilis, a csodálatos anya. Aki ezt némiképp is átérti, az nem csodálkozik a szónokok legmerészebb ívelésű magasztalásai felett sem, melyekkel szentséges személyét elhalmozzák. Ellenkezőleg, minél merészebb, minél fenségesebb szavak koszorúját fonják istenanyai feje köré, annál inkább örvend lelke a tökéletesebb igazság miatt, mely méltóságát megközelíteni iparkodik. Az istenanyai méltóság ugyanis mindennél nagyobb kitüntetés, minden méltóság csúcspontja.

A szent rózsafüzér imádság tehát egészen rendkívüli mértékben megtisztelő s éppen azért kedves ájtatosság a boldogságos Szűz Mária előtt. Mert ha valakinek annyi nyelve is volna, mint levél van az erdőben, virág a réten, csepp a tengerben és csillag az égen, de ha ezekkel a szent Szűznek nem kegyelmi teljességét s istenanyai méltóságát, hanem valamely más kiváltságát magasztalná, ez a dicséret messze mögötte maradna a szent rózsafüzér által való tiszteletének. Azért bár némelyek lekicsinyléssel is nyilatkoznak róla s azt az imádkozás túlságosan egyszerű, sőt unalmas módjának is tekintik, ez bennünk nem ingathatja meg azt a szilárd meggyőződésünket, mely a rózsafüzér imádságot a Mária-tisztelet egyik legkiválóbb eszközének tartja.

II.

Ezen felül az ájtatoskodó hívek is igen nagy hasznot meríthetnek a rózsafüzér imádkozásából. Mert a szóbeli ima előnyei mellett megtaláljuk abban az elmélkedő imádság többrendbeli hasznát és pedig két szempontból.

Először is az igazi és hamisítatlan keresztény életfelfogás tekintetében jelentékeny gyarapodást, *értelmi megvilágosítást* nyerünk általa. Mert ha figyelemmel kísérjük az örömdetes rózsafüzér titkait, rögtön ráeszmélünk, hogy azok tulajdonképpen lesújtó, valósággal megsemmisítő ítéletet mondanak mindarról, ami egyébként olyan színben szereti magát feltüntetni az ember előtt, mint amiért nagyon is érdemes fáradozni, ilyenek pl. az emberek tisztelete, gazdagság, élvezetek, világi öröme, magas állás, hatalom, tekintély és nagy vagyon. Igen sok ember be is dől nekik, térdre esik előttük és imádja e divatos világi bálványokat; sőt még azoknak is, akik gyanút fognak velük szemben s kételkedve igazi értékükben, húzódozva félreállnak, mert nem hajlandók amazokkal behódolni, mintegy

parancsoló hangon kiáltják oda: Jöjjetek ti is és szórjatok illatos tömjént oltárainkra! Bizony, ha valaki kárvallás nélkül akar kikerülni az élet veszélyes zátonyterületeiről, úgy feltétlenül szüksége van megbízható iránytűre, melynek segítségével helyes irányban vezethesse életének kis hajóját.

Ez iránytű számunkra az örvendetes rózsafüzér a maga mélységes titkaival, csak meg kell tanulnunk és pedig figyelmes elmélyedés által leolvasni azokról a megjelölt helyes s veszélytelen útirányt. Ezek világosan mutatják, hogy mindaz a sokféle feldicsért földi jóság nem egyéb, mint „hiúságok hiúsága”. (Préd 1,2) Máskülönben teljesen érthetetlen volna, hogy tudott Isten az ő egyszülött Fia részére egy oly szegény, ismeretlen nevű s egyszerű hajadont, szent József jegyesét édesanyául kiválasztani. De ha már rá is esett választása, csak egyetlen szavába került volna, hogy akár arany- vagy drágagyöngyhegyekkel elhalmozza s selyembe és bíborba öltöztesse fel. Minthogy azonban ezt nem tette, most már nyilvánvaló, hogy az Úristen mérlege egészen más súlyokra van berendezve, mint az embereké: nem arany és gazdagság, avagy hírnév az, minek azon súlya van, hanem az erény, az ártatlanság s a kegyelem. S éppen ezért bármennyire is felmagasztalja a világ kedves bálványait, mi az örvendetes rózsafüzér titkaiból megtanultuk, hogy az Úristen egész más, homlokegyenest ellenkező véleménnyel van azokról. S ez a csalhatatlan isteni ítélet benne van annak minden egyes titkában, miért is, aki a rózsafüzért imádkozza, annak az állandóan lelki szemei előtt lebeg s így azután idővel kitörölhetetlenül belevésődik a lélekbe is.

Értelmünk megvilágításán kívül *akaratumk* is új erőt és szilárdságot merít a szent rózsafüzér imádságból. Bizonyos, hogy nem könnyű feladat sértetlenül megőrizni a lélek ártatlanságát, ezt a mi legbecsesebb kincsünket. Hisz’ annyi ellenség veszi körül! Mert mind a sok rossz barát és barátnő, rosszirányú könyvek, újságok, regények s egyéb nyomdai termékek; az érzékiségünknek hízelgő képek, utcai kirakatok és látványosságok a saját romlott természetünk bűnös szenvedélyeitől is erősen alátámasztva, mindmegannyi veszedelmet rejtenek magukban szegény lelkünk számára. Végül nem utolsó sorban fenyegeti lelkünk ártatlanságát a sötétség ősi hatalma, a gonoszlélek, aki mint ordítózó oroszlán jár körül s csak az alkalmas pillanatra les, hogy rávesse magát lelkünkre. Nem csoda, ha megremegünk a félelemben s akaratumkat ingadozni érezzük.

De ekkor felvonulnak lelki szemeink előtt a fájdalmas rózsafüzér titkai. Látjuk Krisztust fején a töviskoronával, vállain a nehéz kereszttel. Mily szívbemarkoló, erőteljes prédikációt intéz hozzánk ez a kép! Mintha csak mondaná: Én, az Isten Fia, vért izzadtam. Én, az Isten Fia, elszenvedtem az iszonyú ostorcsapásokat. Én, az Isten Fia, tövissel megkoronáztattam. Én, az Isten Fia, a nehéz keresztet hordoztam. Mindezeket egyedül azért szenvedtem, hogy megmentsem az ember lelkét, a te lelkedet. Mily óriási értéknek kell tehát lenni a te lelkednek! S ezt a te egyetlen, legdrágább lelkedet akarják tőled elrabolni, ennek ártatlansága és élete ellen törnek! Vajon te ölbetett kezekkel nézed s eltűröd-e ezt?

Az ilyen és ezekhez hasonló rózsafüzér-imai intelmek megedzik s új buzgósággal töltik el lelkünket úgy, hogy ez a biztos győzelem reményében elszántan kiált fel a zsoltárossal: „Ha tábor áll ellenem, nem fél szívem.” (Zsolt 26,3)

Majd mikor a dicsőséges rózsafüzér titkaiból a mennyei dicsőség jutalma int feléje, szívós kitartással száll sikra ártatlansága, kegyelmi élete védelmében s küzd értük az utolsó napig, utolsó leheletével.

Láthatjátok ezekből is, mily rendkívül gazdag kegyelmek kútforrása a jól végzett rózsafüzér imádság. Ápoljuk tehát magunkban annak igazi nagybecsülését s aki csak teheti, vegyen részt az októberi ájtatosságon. Aki pedig akadályozva volna ebben, mondja azt el egymaga egészen vagy legalább is egy részt abból. Ezzel is tiszteli a boldogságos szent Szűzet, lelke pedig érezni fogja annak áldásait.

Mindenszentek ünnepére

„És láték nagy sereget, melyet senki sem számlálhatott meg, minden nemzetből és nemzetségből.” (Jel 7,9)

A szentek nagy száma miatt lehetetlen, hogy mindegyiket évenként külön-külön napon tiszteljük s ünnepeljük meg. Ezért az egyház az összes szentek tiszteletére egy szép, amolyan családi ünnepfélért rendelt nov. 1-re. Így azután minden megdicsőült gyermeke kivétel nélkül részesül az ünneplésben. – Két dolog lebeg ebben az egyház szeme előtt: 1. szentjeinek tisztelete, ünneplése; 2. a hívek lelki haszna e tisztelet révén.

I.

Mindenekelőtt tehát a szenteket kívánja megtisztelni. Már a közmondás is azt tartja: Tisztelet annak, aki azt megérdemli. S ez az oka, amiért neves emberek emlékét fenntartja az utókor, tetteiket dalban éneklí meg, alakjukat, egyéniségüket ércben, kőben megörökíti. Ám a szentek is a maguk nemében csodás, hősies, örökké emlékezetes tetteket vittek véghez. Igaz, hogy némelyek közülük teljesen visszavonult életet éltek s nem játszottak sorsdöntő szerepet a világtörténelem irányításában, legalább látszólag nem. Ilyen teljesen rejtett életet élt pl. Szent Elek, aki 17 éven át „mint valami értékes gyémánt” rejtőzködött atyja palotájának lépcsőháza alatt. De hogy is mondja a költő? „Bátor ember, – zengi költői lantján – aki az oroszánt leteríti; hős, aki a világot meghódítja; a legbátrabb, a legnagyobb hős mégis az, aki önmagát győzi le.” Már pedig ezt a győzelmet vívták ki Istennek szentjei s pedig kivétel nélkül. Méltán üli meg tehát az egyház Mindenszentek ünnepét, mint hősiesen küzdő, dicsőségesen győzedelmeskedő gyermekeinek diadalmi emléknapját.

S ha felnézünk a nagy tömegben szemeink előtt elvonuló mártírok seregére, kik öltönyüket a Bárány vérében mosták meg; az áldozatos lelkű misszionáriusok seregére, kik az igaz hit szent áldásait s a művelődés vívmányait elvitték a pogány és vad népek közé, ami sokszor az élet áldozatát követelte tőlük; továbbá, ha feltekintünk a nagy hitvallók s szigorú bűnbánat hirdetőinek seregére, akik fáradhatatlanul és kíméletlen harcot harcoltak hitelenséggel és erkölcstelenséggel szemben, valóban elmondhatjuk: hol van a világon még egy ilyen anya, akinek ennyi s ily hős fiai volnának?! Hát ne legyen büszke az egyház az ilyen gyermekekre s ne rendezzen tiszteletükre nagy s fényes örömmünnepet? Mert ha már a világ szerint is kijár a tisztelet annak, ki arra érdemes, úgy bizonyára elsősorban megérdemlik a tiszteletet Isten szentjei.

Miként mutatja ki tiszteletét az egyház a szentek iránt? Bizony egész másképp, mint a világ szokta tenni nagyjaival! Mert mit látunk a világban? Lépjen trónra egy másik uralkodóház, jöjjön egy másik kormány az ország élére: az eddig ünnepelt nagyságok s hősök rögtön a feledés homályába merülnek, s még jó, ha gyalázattal nem illetik őket. Lyonban van egy szoboralapzat, mely a nép szeszélyének változékonysága következtében, már négyszer látott maga felett újabb és újabb nagyságokat. Nem így az egyház! Mert azokat a szenteket, kiket a kereszténység első százada emelt oltárra, levitte magával a katakombák sötét mélységeibe s a keresztény középkor is épp úgy megtisztelte emléküket az oltárok szentmise-áldozataiban, mint akár az újkor egészen napjainkig. S ha mindjárt csak hosszú évezredek múlva virrad is fel a világra az utolsó ítélet vérpiros napja, egy Szent Péter, Szent Ágnes és Szent Elek dicsőítő énekeitől még akkor is visszhangzani fognak az egyház templomainak falai.

De a tisztelet nagysága tekintetében sem tud a világ az egyházzal vetélkedni. Ki tudna manapság az egyház nélkül csak valamit is arról a gyermekről, aki a 17. században, mint a

castiglione-i örgrófok sarja, látta meg a napvilágot! De ebből a gyermekből nagy szent lett: Szent Alajos. Az egyház pedig megismertette nevét, hírét, ragyogó tetteit minden néppel és korral. Pápák és császárok hullnak térdre előtte s imára kulcsolják kezeiket, hogy kérjék közbenjárását s a keresztény ifjúság végeláthatatlan sorokban hullámzik előtte, választott pártfogója előtt. Hol az az uralkodó vagy világhódító, akit ekkora megtisztelés ér s aki az ifjúság ezen pártfogójával ebben vetekedhetne? Valóban, egyedül az egyház képes igazi és tartós tisztelettel kitüntetni nagyjait! Miért nyújtjátok tehát K. H. oly sivár tekintettel s oly görcsös erőlködéssel karjaitokat hervatag, mulandó világi hír s dicsőség után?! Utánozzátok inkább a szenteket s lépjétek az ő nyomdokaikba! Akkor ti is részesülhettek az ő tiszteletükben.

II.

Másodszor kell, hogy a mai ünnep *lelki hasznót* is jelentsen a hívek számára. S hogyan eszközi ezt az egyház? Mindenekelőtt azzal, hogy igen fontos és felette komolyhangú prédikációt intéz a mai nap hozzájuk. Ennek alap gondolata így hangzik: „Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, lelkének pedig kárát vallja?” (Mt 16,26) Minő időszerű tárgy! Mert nem hasonlít-e a mai világ mind jobban és jobban ahhoz a bibliai asszonyhoz, aki a földig meggörnyedve keresi elveszett pénzdarabját? Sohse néz felfelé; szemeinek fürkésző tekintete csak a föld porára van szegezve. Egy marék hideg pénz s egy heti öröm s élvezet, mit ott szerez a világ piacain s azok forгатagában, ez az ő mennyországa s boldogsága.

De jön Mindenszentek ünnepe s felhívja figyelmünket az örök igazságra s ezt nem egy vagy két szent példájával s ajkaival, hanem a szentek beláthatatlan seregével, kiknek sorait senki meg nem számlálhatja. Nem kelt-e ez annál hangosabb visszhangot szíveinkben?

S ha mi most feltennők a kérdést a szenteknek: Mondjátok meg, mit használt nektek az, hogy lemondtatok a világ minden örömeiről; – mert hogy lelketek kárt nem vallott, az természetes, – tökéletesen megnyugtató választ nyernénk. Mialatt hozzánk szólnának, szemeikből az öröm s boldogság mérhetetlen fénye ragyogna elő. Arcuk fénylene lelkük benső lelkesedésétől s a gyönyörtől. Szíveikből pedig az öröm s vigadozás harsány kiáltása törne elő: „Felette bővelkedem örömmel!” (2Kor 7,4) S nem is lehet ez másképp, ha egyszer valaki teljes erővel kitepte magát a föld hiú örömeinek karjai közül, ha szent elhatározásokkal lépett rá Krisztus követésének szűk útjára s szorgalmasan gyűjtögeti azokat a kincseket, melyeket sem a rozsda, sem a moly meg nem emészt.

Csakhogy az ezzel járó lemondás és szenvedések sokakat visszariasztanak ettől az úttól. De hát, ki ismerte ezeket jobban, mint éppen a szentek? S ez az oka, amiért fokozott készséggel ajánlják fel nekünk segítségüket. Gondoljunk csak egy emberre, aki hosszú, fáradságos, hóban-jégben megtett út után kiéhezve s összefagyva, végre egy meleg tűzhely kellemes légkörében pihenheti ki az elszenvedett fáradsalmakat. Ha most ugyanerre az útra kell vállalkoznia egy szegényes rongyokba takart kis vándorfiúnak, nem fog-e éppen annak az embernek a szíve megadni ezen a kis reszkető, sápadtképzű utason, aki saját tapasztalatából ismeri az előtte álló út fáradsalmait s nem fogja-e ellátni a részvételteljes jóság legjobb tanácsaival s útbaigazításaival? Mi vagyunk, K. H., ezek a szegény vándorok, kik itt a földön, a siralmak e völgyében, az életküzdelem tekervényes, nehéz útjain az ég felé törekszünk. A szentek már előttünk megjárták ez utakat s eljutottak céljukhoz, a mennyországot el nem múltó dicsőséghez.

S mily hathatós segítséggel tudnak nekünk szolgálni közbenjáró imáikkal! Szent Jakab mondja: „Sokat ér az igaznak állhatatos könyörgése.” (5,16) S ez már földi életünkben is sokszor beigazolódott. Mert íme, Ábrahám könyörgött Sodomáért és Gomorráért és Istent könyörületre indította kérésével. Mózes imádságára Isten visszadugta rettenetes, bosszúálló

kardját hüvelyébe. Ilyen csodálatos imameghallgatás előfordult majdnem minden szent életében. S ezek a mi közbenjáróink ma már nem a száműzetés helyének vándorai, hanem Isten közvetlen közelségét élvezik, ki a kegyelem és irgalom kútforrása. Ők jó harcot harcoltak, öltönyeiket megmosták a Barány vérében s mint eleven szövétnekek, ott világítanak már a mennyei Sion fenséges oltárán. De tán így kevesebbet tehetnek érdekünkben? Megrövidült volna ezáltal segítő karjuk? Vajha gyakrabban folyamodnánk e győzedelmes bajvívók oltalmához! Mennyivel biztosabb s könnyebb úton jutnánk el hozzájuk!

Lám, így válik a Mindenszentek ünnepe valósággal családi ünneppé. A nagy család mindkét része örül s örvendezik azon: örülnek a szentek a mennyországban – a tisztelet miatt s örvendeznek a hívek – a bőséges lelki haszon miatt, mely annak méltó megüleséből reájuk háramlik.

Mi pedig a mai napon újult lelkesedéssel s szent vágyakozással törekedjünk azon drága cél felé, mely onnét a szentek hónából oly elragadó s csábítóan biztató módon hív s integet felénk. Még csak néhány rövid esztendeig kell fáradoznunk, küzdenünk. S azután mi is azokhoz a boldog kiválasztottakhoz fogunk tartozni, kikhez ma innen a földről a magasztalás és könyörgés szavaival sóhajtottunk fel és imádkoztunk.

Halottak napjára

„Örüljete az örvendezőkkel, sírjátok a sírokkal!” (Róm 12,15)

Két meghívót tesz november hava az asztalunkra. Az egyiknek a tegnapi nap folyamán tettünk eleget. Bevezetett ez bennünket a mennyei Sion szemképrázató fényben úszó vendégség-termébe. Ott örvendeztünk az örvendezőkkel. A másik meghívónak ma teszünk eleget, midőn leszállunk lélekben a tisztítóhely sötét tömlőcébe. S itt sírunk a siránkozókkal. Két dolgot kell ebben szemügyre vennünk s megfontolnunk: 1. Mi az oka s 2. mik a gyümölcsei e könnyeinknek?

I.

Van-e okunk a síró könnyekre? Minden bizonnyal. Hiszen nagyon könnyen lehetséges, hogy egyik vagy másik kedves jó barátunk, avagy éppen rokonunk is ott van még e félelmetes börtön falai között. Bizony, ez komoly és nyomasztó gondolat s szinte nem is akar az ember fejébe menni. Hisz' oly jó, derék s oly jámbor emberek voltak földi életükben, ha visszagondolunk rájuk. Mi egészen biztosra vettük, hogy haláluk után rögtön részeseivé váltak a mennyei örömöknek. S most e helyett a tisztítóútz kínjai közt vezekelnének? Az öröm csillogása helyett a szenvedések könnyei borítanak el szemeiket? Ez nem lehet, – gondoljuk – ez kizárt dolog s inkább hajlandók volnánk szinte kétségbevonni a tisztítóhely létezését.

Pedig, K. H., szabad-e így gondolkodnunk? Nem tiltakozik-e ez ellen már maga a józan ész is? Mert hogyan is mondja a Jelenések könyve? „Nem megyen abba – ti. a mennyeknek országába – semmi fertőztetett.” S ha mindjárt csak oly elenyészően kicsiny bűn is előfordulhatna abban, mint akár egy porszemecske, ezáltal máris olyan volna az a háromszor szent Isten színe előtt, mint a pusztulás utálatossága a szent helyen. S miként egykor Lót kivonult a bűnös Sodomából, úgy hagyná el azonnal az Úristen is a megszentelt helyet. Megdönthetetlen igazság tehát, hogy csakis azok a teljesen tiszta lelkek mehetnek be az ég szentélyébe, akikhez a bűnnek még csak árnyéka sem tapad. S ugyan hányan vannak ilyenek ama sok százezrek közül, kik nap-nap után oly nagy örömeiket lelik a világ mulandó

javaiban? Vajon a ti elhunyt szüleitek, gyermekeitek, házastársaitok s barátaitok csakugyan ilyenek voltak? Nem akarunk semmi rosszat sem gondolni e kedves halottainkról. De szent igaz, amit Boldog Guerrik apát, Szent Bernát egyik tanítványa ír: „Ki tudja magát annyira megtisztítani a bűn minden szennyétől, hogy azzal dicsekedhetnék s bátor szívvel mondhatná magáról: „Az én szívem egészen mocsoktalan s ment vagyok minden bűntől”? Hiszen még a legbuzgóbbak is többször megbotlanak napjában s nem egyszer esnek az emberi gyarlóság kisebb bűneibe. Ezért mondja Szent Jakab: „Sokban vétünk mindnyájan.” (3,2) A mennyországba tehát nem juthattak be, ha a legkisebb bűnfolt is szennyezte lelküket. Valahol azonban kell lenniük. S talán a pokol borzalmas mélyén? Lehetséges volna ez ama néhány kis gyarlósági bűn miatt, vagy mert itt a földön nem tudtak eleget tenni hibáikért? Ilyen szörnyű igazságtalanságot az Úristen nem vehet magára. Mi következik tehát ebből?

Ott túl a másvilágon, a mennyország s a pokol között nincs üres hely, hanem ott lobog ennek a bánatos s szomorú helynek, a tisztító tűznek lángja. S ha e földi lét sűrű fátyola nem akadályozná tekintetünket, ott láthatnánk barátainkat s öveinket, amint összetett kezekkel könyörögnek hozzánk segítségért. S ha nem választana el tőlük a sírdomb mély földfala, meghallhatnók szívszaggató kiáltásaikat: „Könyörüljete rajtam, könyörüljete rajtam, legalább csak ti, barátaim, mert az Úr keze illetett engem!” (Jób 19,21) Ki tudna ennek hallatára hideg, részvétlen maradni? A jámbor jeruzsálemi asszonyok nem tarthatták vissza könnyeik záporát, mikor a kereszttel terhelt Üdvözítő elvonult szemeik előtt. S vajon mi nem sírtunk már, még pedig sokszor talán igen keservesen, ha valaki elpanaszolta előttünk földi bajait, csapásait? S most, mikor magunk előtt látjuk tisztító tűzben szenvedő testvéreinket, hogyan maradhatna szárazon szemünk s hogyan volna lehetséges, hogy szívünk szánakozó részvétellel ne forduljon feléjük? Annál is inkább, mert hiszen édes szüleink, gyermekeink, testvéreink s a mi egykori jó barátaink ők. Azt szerettük hinni, hogy nyugodtan, békén pihennek ott künn a csendes temető sírhantjai alatt, s ma ott látjuk őket a legnagyobb nyomorban s ínségben a tisztítóhely szenvedései között. Nem csoda, ha megerednek könnyeink s fájdalmas zokogásban sírunk a siránkozókkal.

II.

De a halottak szomorú napján elsírt könnyeink ne legyenek csupán a szánakozó részvét forró könnyeseppjei. Mert jóllehet az ilyen könnyek is csak nemesen érző szívből fakadhatnak s valóban nem gyümölcstelének, hanem nagyon is érdemszerzők s míg egyrészt gyengéd lelkületről tanúskodnak, másrészt megkönnyítik, elviselhetőbbé teszik a szenvedők keresztjeit; de ezenfelül olyanoknak is kell lenniük, amelyek valóságos segítséget is nyújtanak a szenvedőknek. A tisztító tűz tanának van egy kedvesebb, vigasztaló oldala is. Miben áll ez? Abban, hogy mi a szegény szenvedő lelkeken tudunk segíteni.

Kemény s kegyetlen órákat kellett a boldogságos Szűz Máriának elszenvednie a kereszt alatt. Nem tehetett egyebet, minthogy sírt, zokogott szegény, szenvedő isteni Gyermekeivel. De megkönnyíteni vagy megrövidíteni nem volt képes annak kínjait. Mert amit a teljes Szentháromság öröktől fogva kitervezett s elvégzett róla a mi megváltásunkra, annak pontról-pontra teljesebben kellett rajta. Nem így áll a dolog a mi esetünkben, a mi szeretett elhunytjainkkal. Az ő keresztjüket mi megkönnyíthetjük, sőt meg is rövidíthetjük szenvedéseik idejét. Mindkettő tőlünk függ s rajtunk áll. Már az ószövetségben mint egy kedves, szelídfényű csillag emelkedik fel s küldi vigasztaló, melegítő sugarát minden rideg s komor sírfenekre az a megengesztelő szó, melyet a Makkabeusok 2. könyvében olvasunk: „Szent és üdvösséges gondolat a halottakért imádkozni, hogy bűneiktől feloldoztassanak.” (12,46) Az újszövetségben pedig a 2. lyoni egyetemes zsinat 1274-ben a csalhatatlanság jegyében nyilvánította ki: „A földön élő hívek imádságai az elköltözött lelkek kínjainak enyhítésére szolgálhatnak a tisztítóhelyen.” Ó, mily vigasztaló tudat ez reánk nézve s

mennyire kell, hogy tettekre ösztönözzön bennünket! Ugyebár, mikor elhunyt jó szüleitek, gyermekeitek ott szenvedtek, utolsó nagy kínok között betegágyukon, még éjnek idején is az orvoshoz siettetek s elmentetek a gyógyszertárba; semmi áldozatot, semmi fáradságot nem sajnáltatok, csakhogy segítsetek rajtuk. Pedig mi volt az akkori szenvedésük ahhoz képest, amit most a tisztítóűz lángjaiban kell kiállniuk! S most késedelmeskednénk, halogatnánk a dolgot? Vagy tán olyan nagy nehézséggel jár ez a segítség? Talán csodákat kell művelnünk, mint Mózesnek, mikor Izrael népét kiszabadította az egyiptomi fogságból? Vagy el kell szenvednünk a kereszthalál kínjait szeretteinkért, mint egykor Jézusnak az emberiség megváltásáért?

Valóban, nem! A szenvedő lelkeken könnyen segíthetünk. Mindenegyes szentmise, szentáldozás, buzgó ima, minden jó cselekedet, önmegtagadás, búcsú-kegyelmeink, melyeket értük felajánlunk, enyhítik a szenvedő lelkek kínjait. Eppen ezért határozzuk el magunkban, hogy minden ilyenmű jó cselekedeteink áldásaiban részesíteni akarjuk őket. Ha pedig még többet is akartok értük tenni, tartsátok be azt a szép szokást, mellyel földi életükben igyekeztetek kimutatni irántuk ragaszkodástokat. Bizonyára kedveskedtetek édes szüleiteknek névnapjuk alkalmával valami kis ajándékkal. Most ezt, ilyen formában, már nem tehetitek, de hallgathattok szentmisét, járulhattok a szentáldozáshoz s felajánlhatjátok azokat szenvedő lelkeikért a névnap évfordulón. Ő, mint gyulladnak ki a szegény jó édesapa, édesanya bágyadt szemei az öröm tüzeiben s emelik újból szülői áldásra kezeiket megemlékező gyermekeik felett!

Azért ma, halottak szent napján, sírjunk a siránkozókkal és segítsünk is rajtuk! Mert boldogság árad ebből úgy a szomorkodó szenvedőkre, mint a megemlékező vigasztalókra. Imáink erejével felszáríthatjuk arcukról a szenvedések bánatos könnyeit s közelebb hozhatjuk számukra a szabadulás óráját. S ha majd egészen megtisztultak s fogságukat felválthatták az égi haza szabadságával, bizonyára eszükbe jutunk mi is, a szabadítók. Sírjunk tehát értük szánakozó könnyeket s hajtsuk meg szomorúságban fejünket, hiszen írva van: boldogok, akik sírnak és szomorkodnak, mert sírásuk örömmé változik és megvigasztaltatnak.